

*Załącznik do Uchwały Nr
Rady Gminy Lubomia
z dnia*

**STRATEGIA
ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
GMINY LUBOMIA
NA LATA 2021-2028**

Spis treści

I. Uwarunkowania zewnętrzne tworzenia strategii	6
1. PODSTAWY PRAWNE.....	6
2. PODSTAWY STRATEGICZNO-PROGRAMOWE	7
3. OCENA WDROŻENIA POPRZEDNIO REALIZOWANEJ STRATEGII.....	15
II. Diagnoza społeczna	18
1. CHARAKTERYSTYKA GMINY	18
2. ATUTY I CZYNNIKI OGRANICZAJĄCE ROZWÓJ	18
3. DEMOGRAFIA	19
4. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA	21
5. KOMUNIKACJA I TRANSPORT	21
6. GOSPODARKA	22
7. ZASOBY I WARUNKI MIESZKANIOWE	24
8. EDUKACJA I KULTURA	25
9. OCHRONA ZDROWIA.....	30
10. SPORT, REKREACJA I TURYSTYKA.....	33
11. BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE	36
12. POMOC SPOŁECZNA.....	38
13. SEKTOR POZARZĄDOWY, KOŚCIOŁY I ZWIĄZKI WYZNANIOWE	53
14. PROBLEMY SPOŁECZNE W OPINII ŚRODOWISKA LOKALNEGO	56
15. BEZROBOCIE	58
16. BEZDOMNOŚĆ.....	61
16. PROBLEMY UZALEŻNIEŃ I PRZEMOCY W RODZINIE	62
17. PROBLEMY RÓWNOŚCI PŁCI	68
18. SYTUACJA DZIECKA.....	72
19. SYTUACJA OSÓB STARSZYCH I NIEPEŁNOSPRAWNYCH	75
21. ANALIZA SWOT	80
III. Programowanie	91
1. MISJA.....	91
2. CELE STRATEGICZNE, OPERACYJNE, KIERUNKI DZIAŁAŃ	92
3. PROGNOZA ZMIAN	109
4. RAMY FINANSOWE.....	112
5. WDROŻENIE STRATEGII, MONITOROWANIE JEJ REALIZACJI, EWALUACJA	113
6. PROGRAMY I PROJEKTY	113
UWAGI KOŃCOWE	117

Wstęp

Dokument Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Lubomia został przygotowany na lata 2021-2028. W swoich założeniach programowych odnosi się do innych dokumentów z zakresu polityki społecznej funkcjonujących na poziomie europejskim, ogólnopolskim i samorządowym.

W opracowanym dokumencie można wyróżnić trzy zasadnicze części: **wprowadzającą**, która zawiera informacje na temat uwarunkowań zewnętrznych tworzenia strategii oraz ocenę stopnia wdrożenia poprzednio realizowanej strategii; **analityczno-diagnostyczną**, która zawiera informacje ogólne dotyczące gminy oraz diagnozę sytuacji społeczno-gospodarczej w gminie, oraz **programową**, która zawiera założenia polityki społecznej gminy na najbliższe lata, ujęte w formie misji, celów strategicznych, celów operacyjnych i kierunków działań.

W części programowej zostały wskazane podmioty realizujące strategię i współdziałające w jej realizacji, źródła finansowania przyjętych założeń oraz określony został czas realizacji wyznaczonych działań. Ponadto przedstawione zostały mierniki realizacji celów strategii, ramy finansowe strategii, prognoza zmian oraz informacja na temat sposobu wdrożenia dokumentu i prowadzenia monitoringu jego realizacji.

Na potrzeby opracowania niniejszego dokumentu przeprowadzono badania ankietowe dotyczące sytuacji społecznej w gminie, problemu równości szans kobiet i mężczyzn oraz sytuacji dziecka. Do analizy wykorzystano trzy rodzaje ankiet.

Respondentami ankiety odnoszącej się do sytuacji społecznej byli losowo wybrani mieszkańcy gminy oraz osoby mające wpływ na kształt lokalnej polityki społecznej. W sumie do analizy przedłożono 23 anonimowo wypełnione arkusze. Wśród ankietowanych było 83% kobiet i 17% mężczyzn. Dominujące grupy respondentów stanowiły osoby w przedziale wiekowym 26-35 lat, 36-45 lat i 56-65 lat (po 26%). Znacznie mniejszy odsetek spośród respondentów stanowiły grupy osób w wieku 46-55 lat (13%) oraz osoby w wieku powyżej 65 lat (9%). Wśród respondentów ankiety nie znaleźli się uczestnicy poniżej 25. roku życia. Jeśli chodzi o poziom wykształcenia uczestników badania, to 48% spośród nich zadeklarowało posiadanie wykształcenia wyższego. Kolejne grupy stanowiły osoby legitymujące się wykształceniem średnim (26%) i zasadniczym zawodowym (22%), mniej licznie reprezentowani byli ankietowani posiadający wykształcenie podstawowe (4%).

Biorąc pod uwagę czas zamieszkiwania w gminie, to 43% wszystkich respondentów mieszka na terenie gminy Lubomia od urodzenia, 35% uczestników badania zamieszkuje w gminie od 28 do 52 lat, a 22% od 5 do 15 lat. Można zatem domniemywać, iż ankietowani mają ugruntowane i przemyślane opinie na temat niekorzystnych zjawisk widocznych w gminie oraz problemów, jakie dotyczą jej mieszkańców. Profil respondentów ankiety prezentuje poniższa tabela.

Tabela 1. Profil respondentów ankiety „Problemy społeczne w opinii mieszkańców”

liczba ankietowanych	płeć	grupa wiekowa	czas zamieszkiwania w gminie	wykształcenie
23	kobiety (83%)	26-35 lat (26%)	od urodzenia (43%)	wyższe (48%)
		36-45 lat (26%)		średnie (26%)
		56-65 lat (26%)	od 28 do 52 lat (35%)	zasadnicze zawodowe (22%)
	mężczyźni (17%)	46-55 lat (13%)	od 5 do 15 lat (22%)	podstawowe (4%)
		pow. 65 lat (9%)		

W badaniu ankietowym, którego celem było poznanie opinii mieszkańców na temat problemu równości szans kobiet i mężczyzn oraz dyskryminacji ze względu na płeć, wykorzystano do analizy 19 arkuszy wypełnionych anonimowo ankiet. Wśród respondentów było 74% kobiet i 26% mężczyzn. Najliczniej wśród respondentów reprezentowana była grupa osób w wieku 36-45 lat (37%).

Kolejne liczne grupy stanowiły osoby w wieku 26-35 lat (26%) oraz osoby w wieku 56-65 lat (21%). Mniej licznie reprezentowane były grupy osób w wieku powyżej 65 lat (11%) oraz w wieku 46-55 lat (5%), a osoby poniżej 25. roku życia nie wzięły udziału w tym badaniu. Profil respondentów prezentuje poniższa tabela.

Tabela 2. Profil respondentów ankiety „Równość szans kobiet i mężczyzn”

liczba ankietowanych	płeć	grupa wiekowa	czas zamieszkiwania w gminie	wykształcenie
19	kobiety (74%)	36-45 lat (37%)	od urodzenia (47%)	wyższe (32%)
	mężczyźni (26%)	26-35 lat (26%)	od 5 do 20 lat (26%)	średnie (26%)
		56-65 lat (21%)	od 36 do 44 lat (16%)	zasadnicze zawodowe (26%)
		pow. 65 lat (11%)	brak deklaracji (11%)	podstawowe (11%)
		46-55 lat (5%)		brak deklaracji (5%)

Osobna ankieta, która pomogła w dokonaniu analizy sytuacji dziecka w środowisku szkolnym i rodzinnym, została rozesłana do placówek oświatowych. Analizę tę przeprowadzono na podstawie 2 ankiet wypełnionych przez dyrektorów i pedagogów z placówek oświatowych funkcjonujących na terenie gminy Lubomia.

Przygotowana w oparciu o uzyskane informacje, materiały i opinie mieszkańców Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych wskazuje problemy, których rozwiązanie powinno stać się w najbliższym czasie przedmiotem szczególnej troski ze strony władz samorządowych i pozwala na racjonalizację lokalnej polityki społecznej.

I. Uwarunkowania zewnętrzne tworzenia strategii

1. PODSTAWY PRAWNE

Strategia rozwiązywania problemów społecznych jest dokumentem uwarunkowanym prawnie. Obowiązek jej opracowania wynika z art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2019 r. poz. 1507 z późn. zm.). W ramach zadań własnych gmina opracowuje i realizuje gminną strategię rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka. Na treść i realizację gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych mają również wpływ inne akty prawne. Należą do nich w szczególności:

- ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2020 r. poz. 713);
- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2019 r. poz. 2277);
- ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2020 r. poz. 821);
- ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2020 r. poz. 111);
- ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz. U. z 2020 r. poz. 808 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2020 r. poz. 218 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2019 r. poz. 852 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2019 r. poz. 1482 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 176);
- ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2020 r. poz. 426 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych (Dz. U. z 2019 r. poz. 2133);

- ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2020 r. poz. 1057);
- ustawa z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 (Dz. U. z 2020 r. poz. 326 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. z 2020 r. poz. 685);
- ustawa z dnia 10 kwietnia 1997 r. – Prawo energetyczne (Dz. U. z 2020 r. poz. 833 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów (Dz. U. z 2017 poz. 2092 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (Dz. U. z 2019 r. poz. 2407);
- ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (Dz. U. z 2019 r. poz. 473 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny (Dz. U. z 2019 r. poz. 1390 z późn. zm.).

Podczas realizacji strategii zajdzie również potrzeba odwołania się do innych aktów prawnych, m.in. z zakresu edukacji, kultury, ochrony zdrowia i budownictwa socjalnego.

2. PODSTAWY STRATEGICZNO-PROGRAMOWE

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Lubomia jest dokumentem zgodnym z dokumentami strategicznymi i programowymi, które funkcjonują na poziomie europejskim, ogólnopolskim, wojewódzkim, powiatowym i gminnym.

2.1. DOKUMENTY EUROPEJSKIE I KRAJOWE

Europa 2020 – Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu

W ramach trzech priorytetów tematycznych strategii, której założeniem jest stworzenie większej liczby miejsc pracy i podniesienie standardu życia, przygotowano siedem projektów przewodnich:

- 1) „Unia innowacji”
- 2) „Młodzież w drodze”
- 3) „Europejska agenda cyfrowa”

- 4) „Europa efektywnie korzystająca z zasobów”
- 5) „Polityka przemysłowa w erze globalizacji”
- 6) „Program na rzecz nowych umiejętności i zatrudnienia”
- 7) „Europejski program walki z ubóstwem”.

Wieloletnie Ramy Finansowe na lata 2014-2020 (WRF)

Na wniosek Komisji Europejskiej objęto Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, Europejski Fundusz Społeczny oraz Fundusz Spójności wspólnymi ramami strategicznymi (Wieloletnie Ramy Finansowe (WRF) na lata 2014-2020), które obejmują również Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejski Fundusz Morski i Rybacki. Na podstawie przyjętych założeń w okresie programowania 2014-2020 Europejski Fundusz Społeczny zapewnia finansowanie działań strukturalnych na rzecz spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej w ramach czterech głównych obszarów inwestycji: zatrudnienia, edukacji, włączenia społecznego i usprawniania administracji publicznej. Natomiast Europejski Fundusz Dostosowania do Globalizacji służy do finansowania pomocy na rzecz pracowników zwolnionych w następstwie poważnej zmiany strukturalnej oraz łagodzenia skutków, jakie dla rolników pociągają nowe umowy handlowe.

Narodowa Strategia Integracji Społecznej (NSIS)

Narodowa Strategia Integracji Społecznej jest dokumentem, którego celem jest pomoc w procesie włączania się Polski w realizację drugiego z celów Strategii Lizbońskiej stawiającego na modernizację europejskiego modelu socjalnego, inwestowanie w ludzi oraz zwalczanie wykluczenia społecznego. Działania w tym zakresie mają przyczynić się do:

- dostosowania edukacji i szkolenia do wymogów życia i pracy w społeczeństwie opartym na wiedzy,
- rozwijania aktywnej polityki zatrudnienia przyczyniającej się do tworzenia większej liczby lepszych miejsc pracy,
- modernizacji systemu ochrony socjalnej, w tym systemów emerytalnych i ochrony zdrowia, m.in. w celu zapewnienia ich finansowej stabilności oraz odpowiedniej koordynacji z celami polityki edukacyjnej i polityki zatrudnienia,

- wspierania integracji społecznej, aby uniknąć pojawienia się trwale zmarginalizowanej klasy ludzi niezdolnych do funkcjonowania w społeczeństwie opartym na wiedzy.

Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020 (PO WER)

W perspektywie finansowej 2014-2020 Europejski Fundusz Społeczny współfinansuje krajowy Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój na lata 2014-2020 (PO WER), który został przyjęty uchwałą Rady Ministrów RP w dniu 8 stycznia 2014 roku. Program, który powstał w odpowiedzi na potrzeby reform w obszarach zatrudnienia, włączenia społecznego, edukacji, szkolnictwa wyższego, zdrowia i dobrego rządzenia, wspiera innowacje społeczne oraz współpracę ponadnarodową w wyżej wymienionych obszarach, a także wdrażanie w naszym kraju „Inicjatywy na rzecz zatrudnienia osób młodych”.

2.2. DOKUMENTY REGIONALNE I LOKALNE

Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego na lata 2007-2020

Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego na lata 2007-2020 jest dokumentem, który określa cele polityki rozwoju prowadzonej w regionie, w tym polityki społecznej. W jej ramach sformułowano cel nadrzędny („Poprawa konkurencyjności regionu i podniesienie poziomu życia mieszkańców przy respektowaniu zasad zrównoważonego rozwoju”) oraz wyznaczono 3 priorytetowe obszary działań: 1. Rozwój nowoczesnej gospodarki, 2. Unowocześnienie struktury funkcjonalno-przestrzennej regionu, 3. Rozwój zasobów ludzkich.

Założenia polityki społecznej ujęto głównie w ramach priorytetowego obszaru działań 3. – Rozwój zasobów ludzkich.

Działanie 3.1. Budowa społeczeństwa opartego na wiedzy.

- 3.1.1. Zwiększenie roli szkolnictwa wyższego w rozwoju regionu.
- 3.1.2. Poprawa efektywności kształcenia.
- 3.1.3. Dostępność edukacji dla dorosłych.
- 3.1.4. Wyrównywanie szans edukacyjnych młodzieży.

Działanie 3.2. Budowa kapitału społecznego.

- 3.2.1. Wspieranie rozwoju sektora organizacji pozarządowych.
- 3.2.2. Budowa partnerstwa publiczno-społecznego.

Działanie 3.3. Promocja zatrudnienia osób pozostających bez pracy lub zagrożonych jej utratą.

3.3.1. Rozwój zatrudnienia osób bezrobotnych.

3.3.2. Przeciwdziałanie bezrobociu osób zagrożonych utratą pracy w rolnictwie oraz sektorach mających problemy z dostosowaniem się do potrzeb rynku pracy.

Działanie 3.4. Promocja i profilaktyka zdrowia.

3.4.1. Edukacja zdrowotna społeczeństwa.

3.4.2. Promocja aktywności sportowo-rekreacyjnej.

3.4.3. Powszechna, wczesna diagnostyka medyczna, profilaktyka i rozwiązywanie problemów uzależnień.

Działanie 3.5. Integracja społeczno-zawodowa i bezpieczeństwo ludności.

3.5.1. Przeciwdziałanie ubóstwu i wykluczeniu społecznemu.

3.5.2. Wyrównywanie szans osób niepełnosprawnych.

3.5.3. Poprawa stanu bezpieczeństwa ludności.

Regionalny Program Operacyjny Województwa Śląskiego na lata 2014-2020

Regionalny Program Operacyjny Województwa Śląskiego 2014-2020 wraz z krajowymi programami operacyjnymi oraz Umową Partnerstwa tworzy spójny system dokumentów strategicznych i programowych.

RPO WSL 2014-2020 stanowi instrument realizacji Umowy Partnerstwa oraz realizuje wizję rozwoju regionu zawartą w Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2020+” i stanowi jeden z najistotniejszych instrumentów polityki regionalnej. Ponadto cele programu wpisują się w wizję rozwoju Unii Europejskiej zawartą w Strategii na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu – Europa 2020.

RPO WSL 2014-2020 jest jednym z 16 regionalnych programów dwufunduszowych, współfinansowanym z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego oraz Europejskiego Funduszu Społecznego. Programowanie i wdrażanie dwufunduszowego programu daje możliwość programowania celów rozwojowych, a nie poszczególnych funduszy UE, co przyczyni się do zwiększenia komplementarności i efektywności interwencji oraz ściślejszego strategicznego powiązania ze sobą projektów infrastrukturalnych i projektów „miękkich”. Takie podejście sprzyja również silniejszym powiązaniom i koordynacji działań podejmowanych w regionach przez podmioty zaangażowane w realizację programów.

Dokument zawiera opis wkładu programu w realizację Strategii Europa 2020 oraz w osiągnięcie spójności gospodarczo-społecznej i terytorialnej wraz ze zdiagnozowaniem najważniejszych wyzwań rozwojowych regionu. Na tej podstawie zidentyfikowano cele szczegółowe i odpowiadające im priorytety inwestycyjne. W programie znajduje się także uzasadnienie wyboru celów tematycznych oraz rozkładu środków finansowych, opis osi priorytetowych, plan finansowy, a także część dotycząca rozwiązań instytucjonalnych oraz systemu koordynacji.

Zgodnie z RPO WSL 2014-2020 realizowane są zadania w ramach następujących priorytetów:

- Priorytet I Nowoczesna gospodarka.
- Priorytet II Cyfrowe śląskie.
- Priorytet III Wzmocnienie konkurencyjności MŚP.
- Priorytet IV Efektywność energetyczna, odnawialne źródła energii i gospodarka niskoemisyjna.
- Priorytet V Ochrona środowiska i efektywne wykorzystanie zasobów.
- Priorytet VI Transport.
- Priorytet VII Regionalny rynek pracy.
- Priorytet VIII Regionalne kadry gospodarki opartej na wiedzy.
- Priorytet IX Włączenie społeczne.
- Priorytet X. Rewitalizacja i infrastruktura zdrowotna.
- Priorytet XI Wzmocnienie potencjału edukacyjnego.
- Priorytet XII Infrastruktura edukacyjna.
- Priorytet XIII Pomoc techniczna.

Wszędzie tam, gdzie jest to możliwe i zasadne, stosuje się zintegrowane podejście terytorialne. Podejście to jest wdrażane na obszarach funkcjonalnych czterech Subregionów: Centralnego, Północnego, Południowego i Zachodniego, stanowiących – zgodnie ze Strategią Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2020 +” – obszary polityki rozwoju.

Strategia Polityki Społecznej Województwa Śląskiego na lata 2006-2020

Strategia Polityki Społecznej Województwa Śląskiego na lata 2006-2020 jest dokumentem, który określa cele polityki społecznej prowadzonej w regionie. W jej ramach dokonano diagnozy sytuacji społecznej w województwie śląskim, na podstawie której wyznaczono następujące obszary priorytetowe dla polityki społecznej:

- Wspieranie rodzin w pełnieniu ich funkcji,
- Rozwój ekonomii społecznej jako instrumentu aktywnej polityki społecznej,
- Wspieranie działań na rzecz ochrony dzieci i młodzieży przed zjawiskami dezorganizacji społecznej,
- Tworzenie warunków sprzyjających aktywizacji osób niepełnosprawnych,
- Przełamywanie barier w aktywizacji osób starszych,
- Wspieranie działań na rzecz integracji systemu pomocy społecznej. Rozwój systemu kształcenia ustawicznego kadr służb pomocy społecznej,
- Bezpieczeństwo publiczne.

Następnie sformułowano cel główny, będący zarazem misją strategii („Poprawa warunków i jakości życia mieszkańców województwa śląskiego”) oraz, w oparciu o wyznaczone priorytety polityki społecznej województwa śląskiego i cel główny, przyjęto następujące cele strategiczne:

1. Wzmocnienie polityki prorodzinnej,
2. Wyrównywanie szans wychowawczych i edukacyjnych dzieci i młodzieży,
3. Wspieranie osób starszych w pełnieniu ról społecznych,
4. Wzmacnianie równych szans osób niepełnosprawnych,
5. Wspieranie działań na rzecz profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień,
6. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu,
7. Wzmacnianie bezpieczeństwa publicznego.

Powiatowa Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2016-2026 (powiat wodzisławski)

Powiatowa Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2016-2026 to wyraz długofalowej polityki społecznej władz powiatu wodzisławskiego, mającej na celu stałe dążenie do poprawy warunków życia mieszkańców oraz tworzenia optymalnych warunków do ich aktywizacji.

W dokumencie, obok diagnozy, zawarto wizję, cele strategiczne odnoszące się do generalnej sytuacji społecznej powiatu, cele szczegółowe odnoszące się do poszczególnych problemów społecznych oraz kierunki i przedsięwzięcia, których wdrożenie powinno w znaczny sposób przyczynić się do rozwiązania problemów społecznych i zminimalizować społeczne skutki zachodzących zmian, m.in. w sferze gospodarczej. Ponadto sformułowanie strategii sprzyjać winno racjonalizacji działań

w sferze społecznej przy uwzględnieniu potrzeb i możliwości samodzielnego działania poszczególnych grup społecznych.

Poniżej przedstawione cele strategiczne oraz powiązane z nimi cele operacyjne dotyczą czterech podstawowych zagadnień decydujących o aktualnej i perspektywicznej sytuacji społecznej powiatu wodzisławskiego. Te zagadnienia (wynikające z ustalonych priorytetów) to: 1. możliwości indywidualnego rozwoju mieszkańców, 2. wzmocnienie społeczności lokalnych oraz kapitału relacyjnego powiatu, 3. skuteczność realizacji polityki społecznej, 4. potencjał pomocy społecznej w powiecie.

Cel strategiczny C1 – Równe szanse rozwoju mieszkańców.

- C1.1.** Dostępność oferty umożliwiającej rozwój osobowy i zawodowy mieszkańców, dostosowanej do ich potrzeb i predyspozycji – oferta edukacyjna, kulturalna, rekreacyjna, zdrowotna.
- C1.2.** Urozmaicony rynek pracy otwarty na osoby o różnych możliwościach realizacji karier zawodowych.
- C1.3.** Dogodne warunki dla zakładania i rozwoju rodzin.
- C1.4.** Rozwój przedsiębiorczości w środowiskach problemowych oraz zagrożonych.
- C1.5.** Korzystne rozwiązania w zakresie dostępności transportu publicznego, umożliwiające mieszkańcom korzystanie z udogodnień w różnych gminach powiatu.
- C1.6.** Dogodne warunki umożliwiające zaspokojenie potrzeb mieszkaniowych, szczególnie przez młode rodziny, rodziny wielodzietne, osoby w trudnej sytuacji finansowej.

Cel strategiczny C2 – Integracja społeczności lokalnej.

- C2.1.** Silne więzi społeczne oraz wzrost wrażliwości na zjawiska krzywdy społecznej.
- C2.2.** Wysoki poziom zainteresowania mieszkańców rozwojem ekonomii/przedsiębiorczości społecznej.
- C2.3.** Dogodne warunki dla rozwoju sektora pozarządowego, w tym organizacji pozarządowych, grup obywatelskich, grup nieformalnych.
- C2.4.** Realizacja części zadań z zakresu pomocy społecznej przez organizacje pozarządowe.
- C2.5.** Kształtowanie społecznej odpowiedzialności biznesu, w szczególności zaangażowania firm lokalnych w rozwiązywanie problemów społecznych związanych z sytuacją na rynku pracy.

C2.6. Zaangażowanie mieszkańców w działania integrujące społeczności lokalne (dziedzictwo kulturowe, działalność społeczna, jakość przestrzeni itp.).

Cel strategiczny C3 – Wysoka skuteczność w ograniczaniu i rozwiązywaniu problemów społecznych powiatu.

C3.1. Funkcjonowanie sprawnych rozwiązań zapobiegających przenoszeniu się problemów społecznych na kolejne pokolenia lub innych członków rodzin.

C3.2. Wzrost poziomu motywacji do reintegracji zawodowej przez osoby trwale wykluczone i biernie.

C3.3. Funkcjonowanie systemu dostarczającego natychmiastowej pomocy osobom, które zostały dotknięte problemami w sposób nagły (np. utrata pracy, niepełnosprawność, utrata miejsca zamieszkania, przemoc itp.).

C3.4. Funkcjonowanie systemu wsparcia dla osób znajdujących się w trudnej sytuacji w sposób trwały (np. głębokie uzależnienia, wysoki stopień niepełnosprawności, depresja, sytuacja rodzinna itp.).

C3.5. Wykorzystywanie nowoczesnych technologii informatycznych do rozwiązywania problemów społecznych oraz włączenia społecznego.

Cel strategiczny C4 – Rozwój systemu pomocy społecznej.

C4.1. Wysoki poziom kadr zajmujących się pomocą społeczną.

C4.2. Finansowe i materialne warunki dla realizacji zadań pomocy społecznej.

C4.3. Integracja jednostek pomocy społecznej w zakresie kierunków rozwoju, oferty oraz wymiany informacji o podopiecznych.

C4.4. Współpraca międzysektorowa (samorząd, biznes, sektor samorządowy) umożliwiająca rozwiązywanie specyficznych problemów społecznych.

C4.5. Dostępność informacji o sytuacji społecznej powiatu, w szczególności dla podmiotów zajmujących się pomocą społeczną.

Strategia Rozwoju Gminy Lubomia na lata 2014-2020

W celu zapewnienia stałego zrównoważonego rozwoju społeczno-gospodarczego gminy Lubomia dla poprawy jakości życia mieszkańców realizowane są sformułowane w strategii cele strategiczne wynikające ze zdefiniowanych priorytetów gminy:

Priorytet 1.: Gospodarka i rynek pracy.

Cel strategiczny 1.: Zróżnicowana struktura gospodarcza gminy – zapewniająca atrakcyjne miejsca pracy, opierająca się na wykorzystywaniu walorów naturalnych, położenia geograficznego oraz kwalifikacji i przedsiębiorczości mieszkańców.

Priorytet 2.: Dostępność udogodnień dla mieszkańców.

Cel strategiczny 2.: Dogodne warunki życia w gminie – opierające się na dostępie do udogodnień infrastrukturalnych i usług publicznych w Lubomi oraz pobliskich ośrodkach miejskich.

Priorytet 3.: Kapitał społeczny i społeczeństwo obywatelskie.

Cel strategiczny 3.: Zintegrowana społeczność lokalna – utożsamiająca się z gminą i swoimi miejscowościami, inicjująca i realizująca działania wspierające rozwój indywidualny i wspólnotowy, angażowana w proces podejmowania decyzji przez władze lokalne.

Priorytet 4.: Wykorzystywane i chronione dziedzictwo przyrodniczo-kulturowe.

Cel strategiczny 4.: Zrównoważony rozwój Lubomi – w którym realizacja funkcji gospodarczych i społecznych nie degraduje przestrzeni, zasobów przyrodniczych oraz dziedzictwa kulturowego gminy.

3. OCENA WDROŻENIA POPRZEDNIO REALIZOWANEJ STRATEGII

Ocena wdrożenia poprzednio realizowanej strategii stanowi punkt odniesienia do konstrukcji założeń polityki społecznej gminy na następne lata. W jej ramach zostały wskazane m.in. trudności we wdrażaniu strategii oraz osiągnięcia w jej realizacji.

Trudności we wdrażaniu strategii

- braki kadrowe – okresowe braki na stanowisku ds. świadczeń rodzinnych dot. realizacji przyznawania i wypłaty świadczeń 500+, dobry start (szczególnie w okresach przyjmowania wniosków na nowy okres); częste umowy na zastępstwa w związku z zastępowaniem pracowników przebywających na urloпах macierzyńskich, wychowawczych,
- trudności lokalowe – brak dodatkowego pomieszczenia na obsługę świadczeń rodzinnych, funduszu alimentacyjnego, stanowisko dla asystenta rodziny.

Osiągnięcia w realizacji działań wyznaczonych w ramach strategii:

- zwiększenie dostępu do pomocy żywnościowej (wdrożenie, oprócz Rządowych programów wieloletnich, także bezpłatnej pomocy w formie produktów pozyskiwanych z Banku Żywności ok. 50 kg/1 os./1 rok,

- zorganizowanie dowozu posiłków do domu klienta (głównie osób starszych, samotnych, niepełnosprawnych),
- objęcie potrzebujących usługami opiekuńczymi z uchwałą Rady Gminy z korzystnymi/niskimi stawkami odpłatności przez klienta,
- integracja osób starszych, samotnych, niepełnosprawnych podczas wspólnej, organizowanej corocznie wieczerzy wigilijnej, spotkania opłatkowego,
- wdrożenie pomocy w formie „Przycisku życia” informującego służby medyczne o potrzebie pomocy,
- organizacja w latach 2011-2017 projektów unijnych: aktywizujących bezrobotnych oraz wdrażających działania środowiskowe dla rodzin i osób samotnych,
- Powołanie Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przemocy w Rodzinie.

Przedsięwzięcia, których nie udało się zrealizować podczas wdrażania strategii:

- remont i modernizacja budynku (starej szkoły), w którym mieści się OPS, Zakład Wodociągowo-Kanalizacyjny i Straż Gminna.

Przedsięwzięcia, które należałoby kontynuować lub podjąć w nowym okresie programowania:

- pomoc społeczna – kontynuacja realizowania programów osłonowych związanych z: dożywianiem (w stołówkach szkolnych, dowóz posiłków do domu klienta, realizacja Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa), pomocą rodzinom z dziećmi, ochroną i aktywizacją osób starszych; świadczenie usług opiekuńczych w domu klienta; kierowanie do ośrodków wsparcia; organizowanie przez OPS imprez na zewnątrz: Mikołajki, Wigilia dla samotnych; dalsze wdrażanie Programu „Przycisk życia” dla osób samotnych, chorujących (możliwość wezwania służb ratunkowych przyciskiem w telefonie lub na opasce),
- budowa kanalizacji sanitarnej z przyłączami i oczyszczalnią ścieków dla całej gminy, budowa kanalizacji deszczowej, remonty dróg gminnych, zabieganie o remont dróg powiatowych i wojewódzkich, wdrażanie projektów BIO: kolektorów słonecznych, fotowoltaiki, wymiany pieców CO,
- nowe przedsięwzięcia: organizacja opieki nad dziećmi dla lat 3 oraz budowa tężni solankowej.

Najważniejsze programy i projekty wynikające z zapisów strategicznych, które zostały zrealizowane:

- Z uwagi na budowę zbiornika Racibórz Dolny – przeniesienie i odbudowa starej wsi Nieboczowy, m.in.: przenosiny cmentarza, budowa 2 kościołów/kaplic

w Grabówce i Nieboczowach, 2 domów kultury, domu ochotniczej straży pożarnej i LKS-u, domków mieszkalnych dla powodzian, budowa 2 hal widowiskowo-sportowych w Syryni i Lubomi, zagospodarowanie nowych placów zabaw w Lubomi, Syryni, budowa parkingów przy przedszkolach w Syryni i Lubomi, a także kapitalny remont 2 domów kultury w Lubomi i Syryni.

Ogólna ocena realizacji założeń strategii

Zespół dokonujący oceny realizacji założeń poprzedniej strategii, uwzględniając osiągnięcia, ograniczenia, zachodzące lokalnie zmiany w zakresie problemów społecznych, mając do dyspozycji pięciopunktową skalę ocen, którym przypisano odpowiedni stopień realizacji, zaproponował ogólną ocenę realizacji strategii na poziomie 4, co oznacza, że zrealizowano większość założeń programowych.

Krótkie uzasadnienie przyjętej oceny:

Działania podejmowane w ciągu ostatnich kilku lat na terenie gminy Lubomia są bardzo intensywne, poprawiające znacznie komfort życia mieszkańców, szczególnie w dziedzinie sportu i rekreacji (nowe hale sportowe, nowe domy kultury, place zabaw). Pozytywnym przekazem są także nowe parkingi, remonty dróg, inwestowanie w remonty budynków szkolnych i przedszkolnych. Bardzo ważną inwestycją jest rozpoczęcie budowy kanalizacji sanitarnej. Na wielką uwagę zasługuje ogromna inwestycja, jaką było przeniesienie i odbudowa wsi Nieboczowy w związku z likwidacją starych Nieboczów (budowa zbiornika przeciwpowodziowego).

Ocena poniżej 5 podyktowana jest brakiem zorganizowanej instytucjonalnej opieki nad dziećmi do lat 3, brakiem (szczególnie w latach 2015-2017) miejsc w przedszkolach, zbyt późnym (w stosunku do innych gmin) rozpoczęciem budowy kanalizacji, brakiem lub bardzo niskim dofinansowaniem do działań proekologicznych, jak również brakiem udogodnień dla osób chcących otworzyć działalność gospodarczą

II. Diagnoza społeczna

1. CHARAKTERYSTYKA GMINY

Gmina Lubomia to gmina wiejska położona w południowo-zachodniej części województwa śląskiego, w obrębie północno-zachodniej części powiatu wodzisławskiego. Zajmuje obszar 41,78 km², co stanowi 14,56% powierzchni powiatu, i jest jedną z dziewięciu powiatowych jednostek terytorialnych. Gmina znajduje się w strefie nadgranicznej w odległości 15 km od granicy z Republiką Czeską. Graniczy z gminami: Gorzyce, Kornowac, Racibórz, Wodzisław Śląski, Krzyżanowice i Pszów.

W granicach gminy położonych jest 5 sołectw, a na jej strukturę administracyjną składa się wieś gminna Lubomia oraz sołectwa: Buków, Grabówka, Nieboczowy i Syrynia. Najliczniej zamieszkiwaną jednostką gminną jest sołectwo Lubomia (3 731 osób), natomiast najmniej mieszkańców liczy sołectwo Grabówka (209 osób).

Gmina Lubomia położona jest w dorzeczu górnej Odry, na jej prawym brzegu w południowo-zachodniej części ziemi rybnicko-wodzisławskiej. Obszar gminy jest stworzony w miejscu o szczególnych walorach fizjograficznych, ponieważ dzieli go na dwie części granica dwóch prowincji Nizy Środkowopolskiego z Kotliną Raciborską i Wyżyny Śląskiej z Płaskowyżem Rybnickim.

Na terenie gminy działa 15 organizacji pozarządowych, które zajmują się m.in. promowaniem tradycji regionu, krzewieniem kultury i sportu, integracją środowisk lokalnych. Wiejska gmina Lubomia, pragnąc mieć wpływ na rozwój i promocję gminy, bierze udział w pracach i działaniach związków ponadgminnych, m.in. uczestniczy w Stowarzyszeniu Lokalna Grupa Działania „Morawskie Wrota”.

2. ATUTY I CZYNNIKI OGRANICZAJĄCE ROZWÓJ

W przeprowadzonym na potrzeby niniejszego opracowania badaniu ankietowym zadano mieszkańcom gminy Lubomia pytania pozwalające uzyskać opinie na temat atutów gminy, czynników, które ograniczają jej możliwości rozwojowe, a także działań, jakie należy podjąć, by uczynić ją bardziej przyjazną dla mieszkańców.

Na wstępie przedstawiciele środowiska lokalnego poproszono o wskazanie największych atutów gminy. Wypełniający ankietę najczęściej wymieniali położenie geograficzne oraz walory przyrodnicze i krajobrazowe. Duże znaczenie badani przywiązywali także do możliwości inwestycyjnych gminy, odpowiednich warunków, sprzyjających lokalnej przedsiębiorczości, dobrze rozwiniętej sieci placówek

oświatowych, kulturalnych i służby zdrowia oraz rozbudowanej bazy sportowo-rekreacyjnej. Wśród atutów wymieniono też odtworzenie i rozwój wsi Nieboczowy, przeniesionej w związku z budową zbiornika wodnego. Respondenci wspomnieli także o poczuciu bezpieczeństwa, odpowiednio zorganizowanej pomocy społecznej, skutecznych programach pomocowych (przeciwdziałanie przemocy w rodzinie, opieka nad seniorami, nieodpłatne porady prawne) oraz fachowej kadrze urzędniczej.

Wśród wypowiedzi mieszkańców na temat słabych stron gminy najczęściej pojawiał się problem niewystarczającego, w stosunku do potrzeb, budżetu gminy. Za równie dotkliwy problem ankietowani uznali niewystarczająco rozwiniętą infrastrukturę (zły stan dróg, niedostatecznie rozbudowana sieć kanalizacyjna i gazowa) oraz słabo funkcjonującą komunikację publiczną. Ankietowani wspomnieli także o zmniejszającej się liczbie mieszkańców gminy, problemach w środowisku lokalnym, takich jak alkoholizm, narkomania, ubóstwo oraz marginalizacji osób starszych i niepełnosprawnych, a także dużej skali emigracji zarobkowej i związanych z tym konsekwencjach społecznych. Zdaniem niektórych respondentów problem stanowi zbyt mała oferta programów ekologicznych i brak terenów pod inwestycje przyjazne środowisku.

Uczestnicy badania wskazywali również działania, jakie należy podjąć, aby gminę uczynić bardziej przyjazną dla mieszkańców. Za najważniejsze uznano dalszy rozwój funkcji turystyczno-rekreacyjnych i sportowych (wytyczanie ścieżek rowerowych, budowa basenu krytego i kręgielni). Wśród niezbędnych do realizacji działań wskazano również zwiększenie nakładów na inwestycje w infrastrukturę gminną (np. rozbudowa oświetlenia ulic w sołectwach, przebudowa centrum Lubomi, modernizacja miejsc publicznych), budowę żłobka, utworzenie świetlic i klubów dla dzieci i młodzieży oraz placówek przeznaczonych dla seniorów i osób niepełnosprawnych. Do istotnych kwestii respondenci zaliczyli też podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców, zwiększenie inwestycji proekologicznych oraz zintensyfikowanie wsparcia dla lokalnych przedsiębiorców.

3. DEMOGRAFIA

Na koniec 2019 r. gmina liczyła 7 740 osób, wśród których było 4 019 kobiet, które stanowiły 51,9% ogółu ludności. Gęstość zaludnienia wynosiła 185 osób na km². Analizując dane demograficzne, można stwierdzić, iż w latach 2017-2019 ogólna liczba mieszkańców gminy spadała. Jeśli chodzi o poszczególne grupy

wiekowe, to warto zauważyć, że w rozpatrywanym okresie zarówno liczba dzieci i młodzieży, jak i liczba najstarszych mieszkańców gminy rosła, natomiast liczba osób w wieku produkcyjnym z roku na rok malała.

Przyrost naturalny był w 2017 r. ujemny, w kolejnym roku analizy liczba urodzeń była wyższa niż liczba zgonów, przyrost naturalny był więc wyrażony liczbą dodatnią, zaś w 2019 r. ponownie liczba zgonów przewyższyła liczbę urodzeń, przyrost naturalny w gminie był więc ujemny. Saldo migracji ludności gminy w analizowanym okresie ulegało wahaniom – w 2017 r. i w 2019 r. było ujemne, natomiast w 2018 wyrażało się liczbą dodatnią. Szczegółowe dane dotyczące sytuacji demograficznej gminy przedstawiają poniższe tabele.

Tabela 3. Struktura wiekowa ludności gminy w latach 2017-2019

zakres danych	2017	2018	2019
liczba osób w wieku przedprodukcyjnym	1 460	1 481	1 483
liczba osób w wieku produkcyjnym	4 932	4 883	4 814
liczba osób w wieku poprodukcyjnym	1 358	1 385	1 443
ogółem	7 750	7 749	7 740

Dane Urzędu Gminy w Lubomi.

Tabela 4. Ruch naturalny ludności gminy w latach 2017-2019

zakres danych	2017	2018	2019
liczba urodzeń żywych	86	98	63
liczba zgonów	90	76	72
przyrost naturalny	-4	22	-9

Dane Urzędu Gminy w Lubomi.

Tabela 5. Ruch migracyjny ludności w latach 2017-2019

zakres danych	2017	2018	2019
liczba zameldowanych osób spoza gminy	82	98	70
w tym z zagranicy	0	0	2
liczba osób wymeldowanych poza gminę	73	62	93
w tym za granicę	0	0	0
saldo migracji ogółem	9	36	-23

Dane Urzędu Gminy w Lubomi.

Dostrzegane zmiany demograficzne, ze szczególnym uwzględnieniem zjawiska starzenia się społeczeństwa, wymagają kompleksowego podejścia do sytuacji poszczególnych grup mieszkańców, poznania ich potrzeb i oczekiwań, co umożliwi wypracowanie odpowiednich rozwiązań sprzyjających zarówno rozwojowi społecznemu, jak i gospodarczemu gminy.

4. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

Poziom infrastruktury w gminie Lubomia jest zróżnicowany i wymaga dalszego rozwoju i nakładów inwestycyjnych. Wpływ na taki stan rzeczy ma rozproszony charakter zabudowy miejscowości wiejskich, co generuje wysokie koszty budowy. Poniżej zawarto szczegółowe dane na temat istniejącej infrastruktury technicznej.

Tabela 6. Infrastruktura techniczna w gminie w 2019 r.

sieć wodociągowa	
długość czynnej sieci wodociągowej (w km)	83
liczba ludności korzystającej z sieci wodociągowej	1 994 przyłącza
sieć kanalizacyjna	
długość czynnej sieci kanalizacyjnej (w km)	7,7
liczba ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej	93 przyłącza
oczyszczalnie ścieków	
liczba oczyszczalni ścieków	1
liczba ludności obsługiwanej przez oczyszczalnie ścieków	
sieć gazowa	
długość czynnej sieci gazowej (w km)	4,348
liczba ludności korzystającej z sieci gazowej	191 szt. instalacji/512 przyłączy do budynków mieszkalnych
sieć drogowa	
długość dróg publicznych w gminie ogółem (w km)	78,587
w tym długość dróg gminnych (w km)	48,33

Dane Urzędu Gminy w Lubomi.

5. KOMUNIKACJA I TRANSPORT

Gmina Lubomia posiada dobrze rozwiniętą sieć dróg komunikacji kołowej, odpowiadającej strukturze zagospodarowania przestrzennego wewnątrz gminy i jej powiązaniom zewnętrznym. Długość dróg publicznych w gminie wynosi ogółem 78,59 km (w tym drogi gminne 48,33 km). Głównym szlakiem komunikacyjnym gminy jest droga wojewódzka 936, przebiegająca w powiecie wodzisławskim i raciborskim. Rozpoczyna się od skrzyżowania z drogą wojewódzką nr 933 w Wodzisławiu Śląskim, następnie biegnie przez Syrynię, Buglowiec, Buków, Krzyżanowice i Owsiszcze do granicy z Czechami Owsiszcze-Píšť, gdzie łączy się z czeską drogą krajową nr 466. Droga ta to także główny szlak komunikacyjny do Raciborza.

Lubomia położona jest w odległości ok. 85 km od Katowic (siedziby władz administracji państwowej i samorządowej województwa śląskiego), ok. 15 km od

Wodzisławia Śląskiego (siedziby władz powiatu wodzisławskiego), ok. 12 km od Raciborza i ok. 25 km od Rybnika. Gmina znajduje się w strefie nadgranicznej w odległości ok. 15 km od granicy z Republiką Czeską.

Podstawowym środkiem przewozowym jest autobus. Większość linii kursuje wzdłuż głównych ciągów komunikacyjnych. Dostępność komunikacyjną gminy stanowi sieć autobusów PKS oraz prywatny transport mikrobusowy łączący gminę Lubomia z sąsiednimi gminami. Organizatorem zbiorowego transportu publicznego dla gminy Lubomia jest Starosta Wodzisławski. Najbliższe stacje kolejowe pasażerskie znajdują się w Raciborzu i Wodzisławiu Śląskim.

6. GOSPODARKA

Lubomia to gmina o charakterze przemysłowo-rolniczym. Na jej terenie działają stosunkowo duże zakłady (głównie branży rzeźniczo-wędliniarskiej). W gminie występuje drobny przemysł oraz zakłady produkcji rolnej. Rozwija się hodowla zwierzęca (drobiu, trzody chlewnej, bydła). Jednak w strukturze własnościowej gospodarstw rolnych dominuje sektor indywidualnych gospodarstw rolnych, pracą na własny rachunek zajmuje się ponad połowa mieszkańców gminy. Ze względu na atrakcyjne położenie geograficzne gmina rozwija także funkcje turystyczne oraz handlowo-usługowe. Użytki rolne zajmują ponad 29% powierzchni gminy, zaś lasy stanowią ponad 14% jej terenu. Poniższa tabela przedstawia strukturę gruntów w gminie.

Tabela 7. Użytki rolne, lasy i grunty leśne

powierzchnia gminy ogółem (w ha)	4 178
powierzchnia użytków rolnych ogółem (w ha)	1 206
powierzchnia lasów i gruntów leśnych (w ha)	562,90
powierzchnia pozostałych gruntów i nieużytków	2 409,10 (w tym zbiornik przeciwpowodziowy Racibórz Dolny 1 117,52 ha)

Dane Urzędu Gminy w Lubomi.

W obrębie gminy występują znaczne zasoby surowców skalnych. Są to głównie piaski i żwiry. Na terenie gminy występują gleby bielcowe powstałe z polodowcowych piasków, głębokie piaski, lessy, żyzne mady nadodrzańskie i ily. Uprawia się tu głównie pszenicę, buraki cukrowe, ziemniaki, kukurydzę.

W latach 2017-2019 liczba podmiotów gospodarczych prowadzących działalność na terenie gminy ulegała wahaniom. Dane na temat aktywności gospodarczej mieszkańców gminy Lubomia przedstawia poniższa tabela.

Tabela 8. Indywidualna działalność gospodarcza mieszkańców gminy w latach 2017-2019

zakres danych	2017	2018	2019
liczba podmiotów gospodarczych w ewidencji gminnej (podmioty wykazane w Centralnej Ewidencji Działalności Gospodarczej CEiDG)	313	326	324

Dane Urzędu Gminy w Lubomi.

Na koniec 2019 r. w ewidencji gminnej były zarejestrowane 324 podmioty gospodarcze. Według CEiDG w 2017 r. było wykazanych 25 nowych założonych działalności w gminie, w 2018 r – 31, a w 2019 r. – 25.

Według danych statystycznych GUS-u w 2019 r. najwięcej podmiotów gospodarczych w gminie prowadziło działalność w sferze handlu hurtowego i detalicznego oraz naprawy pojazdów samochodowych. Kolejnymi sferami widocznie wyróżniającymi się były budownictwo, a także przetwórstwo przemysłowe.

W uzupełnieniu powyższych danych warto wymienić najważniejsze spośród inwestycji realizowanych w gminie w latach 2017-2019:

Tabela 9. Najważniejsze inwestycje zrealizowane w gminie w latach 2017-2019

inwestycje w 2017 roku
Ciąg dalszy przeniesienia i rozbudowy nowej wsi Nieboczowy w związku z likwidacją starej wsi Nieboczowy spowodowanej budową zbiornika przeciwpowodziowego Racibórz Dolny, tj: • budowa mieszkań w budynkach wielorodzinnych (komunalnych) dla mieszkańców przesiedlanych z Nieboczów i Ligoty Tworkowskiej na terenie Nowej Wsi • budowa i zagospodarowanie cmentarza wraz z przeniesieniem grobów z cmentarza w Nieboczowach oraz przeniesienie lub odtworzenie (w zależności od stanu technicznego obiektów) historycznych krzyży i kapliczek z Nieboczów i Ligoty Tworkowskiej do Nowej Wsi • budowa remizy strażackiej ze świetlicą wraz z ich wyposażeniem, zagospodarowaniem terenów publicznych (m.in. plac publiczny) oraz urządzenie parku na terenie Nowej Wsi • budowa budynku zaplecza klubu sportowego z jego wyposażeniem oraz zagospodarowaniem terenów sportowych (boiska i małej architektury) na terenie Nowej Wsi • budowa ścieżek rowerowych na terenie Nowej Wsi • a także: przebudowa ul. Asnyka w Lubomi i ul. Raciborskiej w Syryni • przebudowa ul. Nepomucena w Lubomi • modernizacja kotłowni w budynku UG Lubomia polegająca na wymianie 2 kotłów grzewczych • przebudowa budynku ZSO w Syryni – drenaż opaskowy i termomodernizacja ścian fundamentowych wraz z robotami towarzyszącymi • budowa sieci kanalizacji sanitarnej w sołectwie Syrynia – etap I i II wraz z rozbudową istniejącej oczyszczalni ścieków do wydajności 180 m³/dobę – etap II • zagospodarowanie parku w Lubomi oraz budowa miejsc postojowych
inwestycje w 2018 roku
• budowa remizy strażackiej ze świetlicą wraz z ich wyposażeniem, zagospodarowaniem terenów publicznych (m.in. plac publiczny) oraz urządzenie parku na terenie Nowej Wsi

- budowa budynku zaplecza klubu sportowego z jego wyposażeniem oraz zagospodarowaniem terenów sportowych (boiska i małej architektury) na terenie Nowej Wsi
- budowa hydroforni dla Nowej Wsi na terenie gminy Lubomia
- budowa ścieżek rowerowych na terenie Nowej Wsi
- modernizacja ulicy Polnej w Lubomi i ul. Raciborskiej w Syryni
- utwardzenie nawierzchni parkingu przy Przedszkolu w Lubomi i w Syryni
- projekt i budowa kanalizacji sanitarnej na terenie sołectw Lubomia i Grabówka
- zakup i montaż odnawialnych źródeł energii w gminie
- budowa platformy widokowej w sołectwie Grabówka

inwestycje w 2019 roku

- budowa kanalizacji sanitarnej na terenie sołectw Lubomia i Grabówka
- budowa sieci kanalizacji sanitarnej w sołectwie Syrynia – etap I, II i III wraz z rozbudową istniejącej oczyszczalni ścieków do wydajności 180 m³/dobę – etap II
- budowa remizy strażackiej ze świetlicą wraz z ich wyposażeniem, zagospodarowaniem terenów publicznych (m.in. plac publiczny) oraz urządzenie parku na terenie Nowej Wsi
- budowa budynku zaplecza klubu sportowego z jego wyposażeniem oraz zagospodarowaniem terenów sportowych (boiska i małej architektury) na terenie Nowej Wsi
- budowa ścieżek rowerowych na terenie Nowej Wsi
- przebudowa ulic Korfantego i Mickiewicza w Lubomi
- budowa placu zabaw przy Szkole Podstawowej w Syryni oraz przebudowa przedszkola w Syryni
- siłownia plenerowa w Bukowie

Dane Urzędu Gminy w Lubomi.

7. ZASOBY I WARUNKI MIESZKANIOWE

W 2019 r. gmina Lubomia posiadała w swoich zasobach 34 mieszkania komunalne o łącznej powierzchni 1 754 m², w których zamieszkiwało 60 osób. Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania komunalnego wynosiła 51,59 m², a przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania komunalnego przypadająca na jedną osobę liczyła 29,23 m². Jeśli chodzi o mieszkania socjalne, to w 2019 r. gmina dysponowała 1 takim lokalem o łącznej powierzchni 12 m², zamieszkiwała w nim 1 osoba. Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania socjalnego, jak i przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania socjalnego przypadająca na jedną osobę wynosiła 12 m². Dane szczegółowe dotyczące sytuacji mieszkaniowej w gminie Lubomia w latach 2017-2019 zawiera poniższa tabela.

Tabela 10. Zasoby mieszkaniowe w gminie w latach 2017-2019

zakres danych	2017	2018	2019
liczba mieszkań komunalnych	34	34	34
łączna powierzchnia użytkowa mieszkań komunalnych (w m ²)	1 754	1 754	1 754
liczba osób mieszkających w mieszkaniach komunalnych	60	60	60
przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania komunalnego (w m ²)	51,59	51,59	51,59
przeciętna pow. użytkowa mieszkania komunalnego na 1 osobę (w m ²)	29,23	29,23	29,23
liczba mieszkań socjalnych	1	1	1

łączna powierzchnia użytkowa mieszkań socjalnych (w m ²)	12	12	12
liczba osób mieszkających w mieszkaniach socjalnych	1	1	1
przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania socjalnego (w m ²)	12	12	12
przeciętna pow. użytkowa mieszkania socjalnego na 1 osobę (w m ²)	12	12	12

Dane Urzędu Gminy w Lubomi.

Gospodarstwom domowym, które ze względu na swoją trudną sytuację ekonomiczną nie są w stanie pokrywać całości kosztów związanych z utrzymaniem mieszkania, świadczona jest pomoc pieniężna zwana dodatkiem mieszkaniowym. W gminie Lubomia tej formy wsparcia udziela Urząd Gminy, a dane dotyczące liczby rodzin, którym przyznano dodatek, i ich łącznej wartości prezentuje tabela zamieszczona poniżej.

Tabela 11. Dodatki mieszkaniowe przyznane w gminie w latach 2017-2019

zakres danych	2017	2018	2019
liczba rodzin, którym przyznano dodatek mieszkaniowy	3	1	0
liczba przyznanych dodatków mieszkaniowych	3	1	0
wartość przyznanych dodatków mieszkaniowych (w zł)	367,59	55,30	0

Dane Urzędu Gminy w Lubomi.

8. EDUKACJA I KULTURA

W gminie Lubomia funkcjonuje 5 placówek oświatowo-wychowawczych, w tym 3 placówki wychowania przedszkolnego i 2 szkoły podstawowe. Dane na temat przedszkoli i szkół w gminie oraz nauczycieli w nich zatrudnionych zawiera tabela zamieszczona poniżej.

Tabela 12. Placówki wychowania przedszkolnego w gminie w roku szkolnym 2019/2020

typ placówki	liczba placówek	liczba dzieci, uczniów	liczba nauczycieli
placówki wychowania przedszkolnego	3	301	28
w tym przedszkola	3 Lubomia, Syrynia, Nieboczowy	Lubomia – 144, Syrynia – 100, Nieboczowy – 57	Lubomia – 18*, Syrynia – 11*, Nieboczowy – 7*
w tym oddziały przedszkolne w szkołach	–	–	–

Dane Urzędu Gminy w Lubomi.

* – w liczbie nauczycieli wykazano oprócz wychowawców także: dyrektora, nauczyciela wspomagającego (w Syryni), rehabilitanta ruchowego (w Syryni), katechetów, logopedów, nauczycieli języka angielskiego (we wszystkich

przedszkolach). W Lubomi nauczyciele pełnią często łącznie 2 funkcje, np. logopedy i wychowawcy, stąd mniejsza liczba nauczycieli. Poza wychowawcami pozostali nauczyciele zatrudniani są tylko na parę godzin w tygodniu.

Tabela 13. Placówki oświatowe w gminie w roku szkolnym 2019/2020

typ placówki	liczba placówek	liczba dzieci, uczniów	liczba nauczycieli
szkoły podstawowe	2	Lubomia – 324, Syrynia – 305	Lubomia – 34, Syrynia – 34
szkoły ponadpodstawowe	–	–	–

Dane Urzędu Gminy w Lubomi.

Centrum życia kulturalnego i rozrywkowego Lubomi jest Gminny Ośrodek Kultury, Sportu i Rekreacji, będący organizatorem licznych imprez masowych i kameralnych oraz propagatorem wieloletnich i pięknych tradycji gminy. W skład GOKSiR-u wchodzi domy kultury w Lubomi, Syryni, Nieboczowach, Bukowie i Grabówce oraz obiekt sportowy wraz z boiskiem w Nieboczowach. Przy GOKSiR-ze działają m.in. chóry „Lutnia” w Lubomi i „Echo” w Syryni, zespoły folklorystyczne „Syryniczki” i „Johanki” z Nieboczów, zespoły taneczne w Lubomi, Syryni i Nieboczowach, a także pielęgnujące lokalne tradycje Koła Gospodyń Wiejskich w Lubomi, Syryni, Bukowie i Nieboczowach. Co roku GOKSiR organizuje zajęcia i wycieczki podczas ferii zimowych i wakacji oraz wiele różnorodnych imprez dla dzieci, młodzieży i dorosłych.

Istotnym animatorem życia kulturalnego jest Gminna Biblioteka Publiczna w Lubomi oraz jej filia w Syryni. Główną funkcją placówek jest zaspokajanie i rozbudzanie potrzeb czytelniczych społeczności lokalnej. Biblioteka inicjuje także przedsięwzięcia służące promocji kultury, książki i czytelnictwa. Działania GOKSiR-u i biblioteki wzajemnie się uzupełniają, zachęcając mieszkańców do aktywnego uczestnictwa w życiu kulturalnym gminy.

Przy Szkole Podstawowej w Syryni mieści się Szkolne Regionalne Muzeum, w którym znajduje się bardzo wiele eksponatów z różnych dziedzin życia. Przedmioty pochodzą częściowo z Syryni, jak również z jej okolic.

Wszystkie Domy Kultury na terenie gminy pełnią też rolę świetlic opiekuńczo-wychowawczych (5 świetlic), zaś przy Szkołach Podstawowych w Syryni i Lubomi funkcjonują dwie świetlice szkolne.

Tabela 14. Placówki kultury w gminie w 2019 r.

typ placówki	liczba placówek	dane adresowe placówek
ośrodki kultury	5	1. Gminny Ośrodek Kultury, Sportu i Rekreacji w Lubomi, ul. Mickiewicza 4, 44-360 Lubomia 2. Wiejski Dom Kultury w Syryni, ul. 3-go Maja 65, 44-361 Syrynia 3. Wiejski Dom Kultury w Grabówce, ul. Bordynowska 2b 4. Wiejski Dom Kultury w Bukowie, ul. Główna 4 5. Wiejski Dom Kultury im. Bohaterskich Nieboczowików, ul. Wiejska 25, 44-360 Nieboczowy
biblioteki i filie	2	1. Gminna Biblioteka Publiczna ul. Mickiewicza 4, 44-360 Lubomia 2. Filia nr 1 w Syryni, ul. 3-go Maja 65, 44-361 Syrynia,
światlice	7	1. Domy Kultury pełnią też rolę świetlic opiekuńczo-wychowawczych (5 świetlic) + 2. Świetlica szkolna przy Szkole Podstawowej w Syryni 3. Świetlica szkolna przy Szkole Podstawowej w Lubomi
muzea	1	Szkolne Regionalne Muzeum przy Szkole Podstawowej w Syryni ul. Powstańców Śląskich 26, 44-361 Syrynia

Dane Urzędu Gminy w Lubomi.

Wykazy gminnych dziecięcych zespołów tanecznych, zespołów folklorystycznych i chórów w 2019 r. zawierają poniższe tabele.

Tabela 15. Wykaz dziecięcych zespołów tanecznych w gminie w 2019 r.

nazwa dziecięcego zespołu tanecznego	wiek uczestników	liczba uczestników	jednostka, przy której działa
Flesz I	pow. 15 lat	13	GOKSiR Lubomia
Flesz II	12-14 lat	22	GOKSiR Lubomia
Flesz III	9-11 lat	22	GOKSiR Lubomia
Mini Flesz I	8 lat	21	GOKSiR Lubomia
Mini Flesz II	7 lat	18	GOKSiR Lubomia
Mini Flesz III	6 lat	20	GOKSiR Lubomia
Baby Flesz	4-5 lat	15	GOKSiR Lubomia
Szafir	16-19 lat	12	WDK Syrynia
Iskierki	13-15 lat	18	WDK Syrynia
Iskierki II	10-13 lat	16	WDK Syrynia
Mini Iskierki	9-12 lat	20	WDK Syrynia
Szafirki	8-9 lat	22	WDK Syrynia
Szafirki II	7-8 lat	20	WDK Syrynia
Mini Szafirki	4-6 lat	22	WDK Syrynia
Razem GOKSiR		260	
The Klaszczers – grupa starsza	5-6 lat		Przedszkole Syrynia
The Klaszczers	3-4 lata		Przedszkole Syrynia
Razem Przedszkola		16	

Dane Urzędu Gminy w Lubomi.

Tabela 16. Wykaz chórów w gminie w 2019 r.

chóry – osoby dorosłe	liczba uczestników	jednostka, przy której działa
Chór „Lutnia” Lubomia (działa od 1912 r.)	ok. 30	GOKSiR Lubomia
Chór „Echo” Syrynia (działa od 1918 r.)	ok. 30	WDK Syrynia

Dane Urzędu Gminy w Lubomi.

Tabela 17. Wykaz zespołów folklorystycznych w gminie w 2019 r.

zespoły folklorystyczne – osoby dorosłe	liczba uczestników	jednostka, przy której działa
„Syryniczki” (działa od 2004 r.)	16	WDK Syrynia
„Gołężanki” (działa od 2013 r.)	12	WDK Grabówka
„Johanki” (działa od 1987 r.)	5	WDK Nieboczowy

Dane Urzędu Gminy w Lubomi.

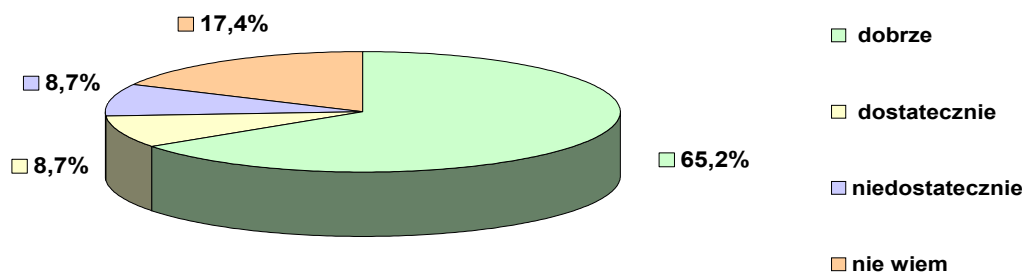
Dotychczas ukazały się następujące wydawnictwa promujące gminę Lubomia:

1. „Z przeszłości czterech wsi” – Anna Wróbel (książka dokumentalna z rysem historycznym o gminie Lubomia);
2. Ligota Tworkowska z biegiem lat, z biegiem dni – Bogusława Szymiczek-Jędrośka (upamiętnienie likwidowanej wsi Ligota Tworkowska);
3. Wieś Nieboczowy nie zniknie z naszych serc – Barbara Mazurek (upamiętnienie likwidowanej wsi Nieboczowy);
4. Szlakiem legend i zabytków historyczno-przyrodniczych – praca zbiorowa;
5. Anna Wróbel – nauczycielka i miłośniczka ziemi śląskiej – ks. Konrad Keler;
6. Historia szkoły w Lubomi – praca zbiorowa (monografia na 50-lecie budynku szkoły);
7. Filmy z rysem historycznym ukazujące:
 - 80 lat działalności przedszkola w Lubomi,
 - 90 lat działalności Przedszkola w Lubomi,
8. Album przedstawiający ostatnie 10 lat działalności Przedszkola w Lubomi;
9. Dzieje szkoły w Syryni – praca zbiorowa (monografia na 60-lecie szkoły);
10. 20 lat Przedszkola w Syryni – praca zbiorowa;
11. Godki i bojki śląskie – Brunon Strzałka;
12. 355 lat procesji pacholczych w Syryni – Patrycja Bugla;
13. Tajemnice i skarby Lubomi – Wiesław Drabik.

Dane pozyskane z badania ankietowego przeprowadzonego w środowisku lokalnym pozwoliły poznać opinie mieszkańców na temat oferty edukacyjnej, opieki przedszkolnej, opieki nad dziećmi do lat 3 i oferty kulturalnej w gminie.

Uczestnicy badania bardzo pozytywnie ocenili ofertę edukacyjną szkół w gminie. Według 73,9% ankietowanych jest ona dobra lub dostateczna. Jednocześnie zdaniem 8,7% badanych jest ona niedostateczna. Wysoki odsetek (17,4%) respondentów nie przedstawił opinii w tej sprawie. Poniższy wykres przedstawia rozkład odpowiedzi na pytanie dotyczące oferty edukacyjnej.

Wykres 1. Jak Pani/Pan ocenia ofertę edukacyjną szkół w gminie?

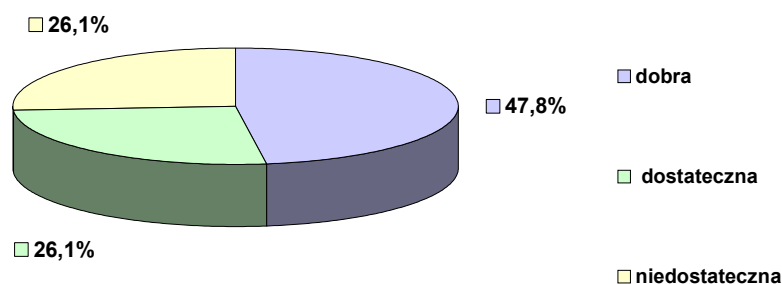

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Jeśli chodzi o ofertę opieki przedszkolnej w gminie, to większość (60,9%) respondentów stwierdziła, że zaspokaja ona potrzeby w tym zakresie. Przeciwnego zdania było prawie 9% badanych, a 30,4% ankietowanych nie wyraziło opinii w tej sprawie.

Brak żłobka jest problemem dla 47,9% respondentów. Odmienną opinię wyraziło 13% badanych. Wysoki odsetek (39,1%) ankietowanych nie potrafił jednak wypowiedzieć się w tej kwestii.

Pragnąc zidentyfikować potrzeby w obszarze kultury w gminie, poproszono ankietowanych o opinię na temat obecnej oferty kulturalnej. Zdecydowana większość (73,9%) respondentów oceniła tę ofertę pozytywnie. Przeciwnego zdania było 26,1% uczestników badania. Rozkład odpowiedzi dotyczący atrakcyjności i jakości oferty kulturalnej w gminie ilustruje poniższy wykres.

Wykres 2. Jaka jest według Pani/Pana atrakcyjność oferty kulturalnej w gminie?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

9. OCHRONA ZDROWIA

Na terenie gminy Lubomia w 2019 r. funkcjonowały 3 Niepubliczne Zakłady Opieki Zdrowotnej oraz działały 2 apteki. Dane zawarto w poniższej tabeli.

Tabela 18. Zakłady opieki zdrowotnej, praktyki lekarskie i apteki w gminie w 2019 r.

typ placówki	liczba	dane adresowe placówek
zakłady opieki zdrowotnej ogółem	3	
w tym niepubliczne zakłady opieki zdrowotnej	3	1. Przychodnia NOVUM-MED s.c. Poradnia lekarza rodzinnego NZOZ ul. Parkowa 2, 44-360 Lubomia 2. Przychodnia NZOZ „Remedium” ul. Krzyżowa 9, 44-361 Syrynia 3. Przychodnia Mat-Med ul. Pogrzebieńska 1, 44-360 Lubomia
prywatne praktyki lekarskie	–	–
apteki i punkty apteczne	2	1. Apteka w Lubomi ul. Korfantego 34, 44-360 Lubomia 2. Apteka w Syryni ul. Krzyżowa 9, 44-361 Syrynia

Dane Urzędu Gminy w Lubomi.

Gmina charakteryzuje się niewystarczającym dostępem do specjalistycznych usług medycznych. W przypadku specjalistycznych porad lub zabiegów mieszkańcy muszą korzystać z usług medycznych w większych ośrodkach, jak Wodzisław Śląski, Rydułtowy lub Racibórz.

Dla poznania sytuacji zdrowotnej mieszkańców gminy ważna jest analiza danych będących w posiadaniu 3 zakładów opieki zdrowotnej działających na jej terenie. Poniżej zamieszczono tabele z informacjami o najczęściej występujących schorzeniach wśród osób korzystających z opieki medycznej w gminie Lubomia w 2019 roku.

Tabela 19. Schorzenia dzieci i młodzieży w wieku 0-18 lat z gminy w 2019 r.

rodzaj schorzenia	liczba przypadków
niedokrwistość	8
choroby tarczycy	6
cukrzyca	1
niedożywienie	2
otyłość	51
upośledzenie umysłowe	8
padaczka	6
dziecięce porażenie mózgowe	1
zaburzenia refrakcji i akomodacji oka	162
choroba nadciśnieniowa	1
alergia – dychawica oskrzelowa	39
alergia pokarmowa	19
alergia skórna	12
zniekształcenie kręgosłupa	97
choroby układu moczowego	4
wady rozwojowe układu nerwowego	1
wady rozwojowe układu krążenia	5
wady rozwojowe narządów płciowych	7
wady rozwojowe – aberracje chromosomowe	2
zaburzenia rozwoju	12
trwałe uszkodzenia narządu ruchu	2
inne schorzenia wymagające opieki czynnej	35

Źródła danych: Sprawozdania MZ-11 o działalności i pracujących w ambulatoryjnej opiece zdrowotnej.

Wśród dzieci i młodzieży najczęściej diagnozowano zaburzenia refrakcji i akomodacji oka, zniekształcenie kręgosłupa i otyłość.

Co się natomiast tyczy dorosłej populacji w gminie, to u tych osób najczęściej diagnozowano w 2019 r. choroby układu krążenia oraz choroby układu mięśniowo-kostnego i tkanki łącznej. Nieco rzadziej były to przewlekłe choroby układu trawiennego i cukrzyca.

Tabela 20. Schorzenia pacjentów w wieku 19 i więcej lat korzystających z POZ w gminie w 2019 r.

rodzaj schorzenia	liczba osób, u których stwierdzono schorzenie
gruźlica	1
nowotwory	241
choroby tarczycy	223
cukrzyca	407
niedożywienie	12
otyłość	66

niedokrwistość	69
choroby obwodowego układu nerwowego	272
choroby układu krążenia	1 376
przewlekły nieżyt oskrzeli, dychawica oskrzelowa	200
przewlekłe choroby układu trawiennego	506
choroby układu mięśniowo-kostnego i tkanki łącznej	1 055

Źródła danych: Sprawozdania MZ-11 o działalności i pracujących w ambulatoryjnej opiece zdrowotnej.

Ważną rolę w utrzymaniu dobrego stanu zdrowia pełni profilaktyka. Poniższa tabela przedstawia dane szczegółowe na temat dzieci do lat 3 objętych opieką profilaktyczną oraz dzieci i młodzieży do lat 19 objętych profilaktycznymi badaniami lekarskimi.

Tabela 21. Profilaktyka zdrowotna dzieci i młodzieży z gminy w 2019 r.

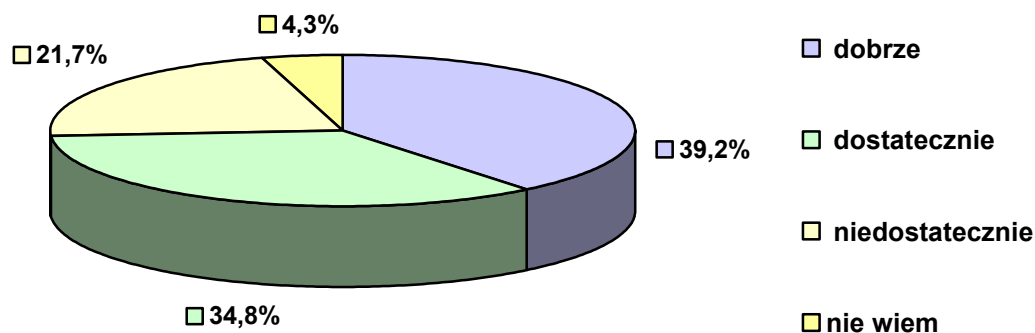
forma profilaktyki	liczba dzieci i młodzieży
porady profilaktyczne lekarza rodzinnego (dzieci do lat 3)	1 176
wizyty profilaktyczne pielęgniarek i położnych (dzieci do 1. roku życia)	468
profilaktyczne badania lekarskie (dzieci i młodzież do lat 19 podlegający badaniu)	690
profilaktyczne badania lekarskie (dzieci i młodzież do lat 19 zbadani zgodnie z programem badań profilaktycznych)	521

Źródła danych: Sprawozdania MZ-11 o działalności i pracujących w ambulatoryjnej opiece zdrowotnej.

W 2019 r. w gminie Lubomia poradami profilaktycznymi zostało objętych 1 176 dzieci do lat 3. Pielęgniarki i położne zrealizowały 468 wizyt profilaktycznych u dzieci do 1. roku życia. Profilaktycznymi badaniami lekarskimi objęto natomiast 690 dzieci i młodzieży, w tym 521 osób zbadano zgodnie z programem badań profilaktycznych.

Szeroko pojęta tematyka ochrony zdrowia znalazła odzwierciedlenie w badaniu ankietowym przeprowadzonym na potrzeby niniejszego opracowania. Rozkład odpowiedzi na temat ocen mieszkańców odnoszących się do funkcjonowania ochrony zdrowia w gminie ilustruje wykres zamieszczony poniżej.

Wykres 3. Jak Pani/Pan ocenia dostępną w gminie ofertę w zakresie ochrony zdrowia?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Zdaniem 39,2% ankietowanych oferta w zakresie ochrony zdrowia mieszkańców w gminie jest dobra, a kolejne 34,8% badanych przyznało, że jest dostateczna. Jednak według 21,7% respondentów jest ona niedostateczna. Opinii w tej sprawie nie przedstawiło 4,3% mieszkańców biorących udział w badaniu.

10. SPORT, REKREACJA I TURYSTYKA

Uprawianiu sportu i rekreacji w gminie Lubomia służą zarówno obiekty sportowo-rekreacyjne, jak i naturalne warunki oraz przyroda tego regionu. Na bazę służącą uprawianiu sportu i rekreacji w gminie składa się 13 obiektów, m.in. stadion sportowy w Nieboczowach, 2 hale widowiskowo-sportowe przy SP w Lubomi i w Syryni, boiska sportowe w Lubomi, Syryni, Bukowie, a także 4 siłownie plenerowe oraz Nieboczowskie SPA (z trzema saunami, grotą solną i siłownią).

Propagowaniem kultury fizycznej w gminie zajmują się również działające na jej terenie kluby sportowe i stowarzyszenia. Należą do nich: LKS Silesia Lubomia, LKS Odra Nieboczowy, LKS Wypoczynek Buków, LKS Naprzód 32 Syrynia, Młodzieżowy Klub Sportowy Gmina Lubomia oraz Stowarzyszenie Klub Sportowy Dystans Lubomia.

Dane na temat obiektów sportowo-rekreacyjnych i klubów sportowych w gminie zawiera poniższa tabela.

Tabela 22. Sport i rekreacja w 2019 r.

rodzaj podmiotu	liczba	dane adresowe podmiotów
obiekty rekreacyjno-sportowe	13	Dwie hale sportowe , na terenie których znajdują się: siłownia, mała sala gimnastyczna, duża sala gimnastyczna, boisko pokryte gumową nawierzchnią, tj.: 1. Hala widowiskowo-sportowa przy SP im. Brunona

		Strzałki w Lubomi, ul. Szkolna 2, 44-360 Lubomia 2. Hala widowiskowo-sportowa przy SP w Syryni, ul. Powstańców Śl. 62, 44-361 Syrynia Sześć boisk sportowych: 2 boiska – LKS „Silesia” w Lubomi, ul. Jana Nepomucena 20, 44-360 Lubomia, (boisko górne i boisko dolne) 1 boisko – Klub Sportowy Naprzód 32 Syrynia, ul. Bukowska 82, 44-361 Syrynia 1 boisko – boisko treningowe przy ul. Młyńskiej w Syryni (Szpluchów) Stadion im. Czesława Burka, ul. Kochanowskiego 25, 44-361 Nieboczowy 1 boisko – LKS Wypoczynek Buków, ul. Krzyżanowicka 1a, 44-360 Buków Cztery siłownie plenerowe: 1 w Lubomi, ul. Parkowa 1 w Syryni, ul. 3-go Maja 2 w Nieboczowach, ul. Wiejska 25 Nieboczowskie SPA – trzy sauny, grota solna, pokój wypoczynku i siłownia, ul. Kochanowskiego 25, 44-361 Nieboczowy
kluby sportowe	6	LKS „Silesia” Lubomia, ul. Nepomucena 20, 44-360 Lubomia LKS „Odra” Nieboczowy, ul. Jana Kochanowskiego 25, 44-360 Nieboczowy, LKS „Wypoczynek” Buków, ul. Krzyżanowicka 1a, 44-360 Lubomia Młodzieżowy Klub Sportowy Gmina Lubomia, ul. Jana Kochanowskiego 25, 44-360 Nieboczowy LKS „Naprzód 32” Syrynia, ul. Bukowska 82, 44-361 Syrynia oraz Stowarzyszenie Klub Sportowy Dystans Lubomia, ul. A. Mickiewicza 4, 44-360 Lubomia
w tym uczniowskie kluby sportowe	-	

Dane Urzędu Gminy w Lubomi.

Gmina Lubomia położona jest w dorzeczu górnej Odry, na jej prawym brzegu w południowo-zachodniej części ziemi rybnicko-wodzisławskiej i należy do najstarszych miejscowości regionu. Obszar gminy jest stworzony w miejscu o szczególnych walorach fizjograficznych, ponieważ dzieli go na dwie części granica dwóch prowincji Niżu Środkowopolskiego z Kotliną Raciborską i Wyżyny Śląskiej

z Płaskowyżem Rybnickim. Granica ta jest w terenie wyraźnie zaznaczona, przebiega w kierunku północno-południowym i stanowi atrakcję krajobrazową i turystyczną.

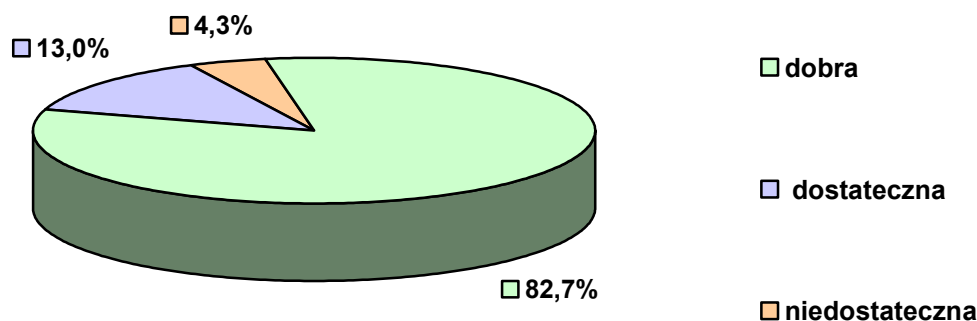
Gmina rozwija funkcję turystyczno-rekreacyjną, głównie za pomocą ustalonych szlaków turystycznych, spacerowych i ścieżek rowerowych, wykorzystując różnicowane ukształtowanie terenu. Znajduje się tu wiele pięknych miejsc, do których należy objęty ochroną malowniczy Zespół Przyrodniczo-Krajobrazowy „Wielikąt”. Staje się on celem wycieczek rowerowych (przez teren gminy przebiega trasa rowerowa 3164). W skład Zespołu Przyrodniczo-Krajobrazowego „Wielikąt” wchodzi m.in. dziewięć większych i kilkanaście małych stawów hodowlanych, a także otaczające go tereny pól i łąk. Niespełna pół kilometra od stawów płynie rzeka Odra. Tutejsze tereny sprzyjają wykształceniu się roślinności wodnej. Głównym bogactwem przyrodniczym tego obszaru jest ptactwo wodne, znajdujące tu doskonałe warunki do bytowania oraz rozrodu. Tereny te zaliczone zostały do najcenniejszych pod tym względem obszarów Śląska, a wraz z sąsiednim Lasem Tworkowskim stanowią ostoję ptaków, mającą rangę międzynarodową. Włączono je również do sieci Natura 2000. Poznaniu zespołu „Wielikąt” służy ścieżka dydaktyczna o długości 4 km. Uzupełnieniem oferty turystycznej jest ośrodek wypoczynkowy „Magiczna Plaża”, Minizoo i ośrodek jazdy konnej w Bukowie, zaś w Nieboczowie można zrelaksować się w saunie, grocie solnej lub na siłowni.

W Lubomi oraz innych miejscowościach gminy można znaleźć ciekawe przykłady historii i kultury tego regionu, m.in.:

- Kaplica św. Jana Nepomucena z 1700 r. w Lubomi,
- Kaplica Różańcowa z 1770 r. w Bukowie,
- Kościół Parafialny pod wezwaniem Marii Magdaleny w Lubomi,
- Wały po grodzisku wczesnosłowiańskim w lesie w Lubomi,
- Drewniany spichlerz – tzw. „sypaniec” w Bukowie,
- Spichlerz z XVIII w. oraz Figura św. Jana Nepomucena i pamiątkowe lipy wokół figury na Grabówce,
- Legendarny grobowiec Bordynowskiej Pani w Syryni,
- Obwałowania obronne po drewnianym zamczysku na wzgórzu Kotówka,
- Kopiec ziemny na granicy Grabówki, Lubomi, Syryni (przypuszczalnie Kurhan) oraz pomnik przyrody nieożywionej – wielki kamień u podnóża kopca z napisem „Sophien Linde 1822”.

W przeprowadzonym na potrzeby niniejszego opracowania badaniu ankietowym poproszono mieszkańców gminy o ocenę oferty w zakresie sportu i rekreacji w gminie. Rozkład uzyskanych odpowiedzi ilustruje poniższy wykres.

Wykres 4. Jak Pani/Pan ocenia dostępną w gminie ofertę w zakresie sportu i rekreacji?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Na podstawie uzyskanych opinii można stwierdzić, iż docenione zostały podejmowane w gminie działania na rzecz tworzenia, a następnie rozwijania oferty w zakresie sportu i rekreacji, a sama oferta została wysoko oceniona przez mieszkańców, bowiem aż 95,7% ankietowanych uznało ją za dobrą lub dostateczną. Tylko 4,3% respondentów stwierdziło, że jest ona niedostateczna.

11. BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE

Według danych udostępnionych na potrzeby niniejszego dokumentu przez Komisariat Policji w Gorzycach, w 2019 r. na terenie gminy Lubomia w kategoriach: włamania, kradzieże, uszkodzenie mienia, pobicia, uszkodzenie ciała wszczęto 18 postępowań przygotowawczych. Ujawniono ogólnie 989 wykroczeń z czego: 419 – przeciwko obyczajności publicznej, 90 – przeciwko porządkowi i spokojowi publicznemu, 329 – spożywanie alkoholu, 278 – przeciwko urządzeniom użyteczności publicznej oraz 110 innych wykroczeń. W 2019 r. w Komisariacie Policji Gorzyce nie stwierdzono przestępczości wśród nieletnich. Na terenie gminy funkcjonuje też Straż Gminna z dwoma funkcjonariuszami.

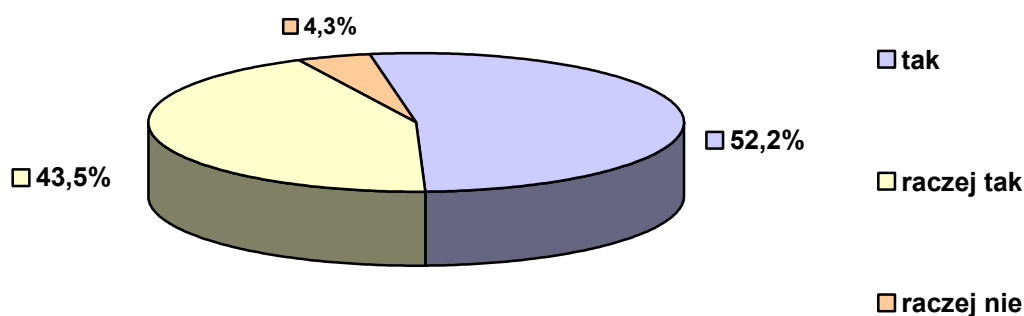
Według danych II Zespołu Kuratorskiej Służby Sądowej ds. Rodzinnych i Nieletnich Sądu Rejonowego w Wodzisławiu Śląskim w 2019 r. prowadzone były 3 sprawy dotyczące 3 osób nieletnich z terenu gminy Lubomia. W analizowanym roku nie był prowadzony nadzór dotyczący osoby dorosłej poddanej leczeniu alkoholowemu.

W tym samym okresie w I Zespole Kuratorskiej Służby Sądowej ds. Karnych Sądu Rejonowego w Wodzisławiu Śląskim odnotowano następujące sprawy z udziałem mieszkańców gminy Lubomia:

- **11 spraw dozorowych** (11 osób objętych dozorem kuratora), w tym: 6 spraw – skazanie za przestępstwo stosowania przemocy i gróźb karalnych, 2 sprawy – skazanie za przestępstwo uchylania się od obowiązku alimentacyjnego, 2 sprawy – skazanie za przestępstwa przeciwko mieniu, 1 sprawa – przestępstwo przeciwko wolności seksualnej i obyczajowości;
- **6 spraw – kara ograniczenia wolności** (4 osoby), w tym: 2 sprawy – skazanie za przestępstwo uchylania się od obowiązku alimentacyjnego, 1 sprawa – skazanie za przestępstwo z Ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii, 3 sprawy – skazanie za przestępstwo przeciwko mieniu;
- **3 sprawy dotyczące kontroli obowiązku probacyjnego** (3 osoby), w tym: 1 sprawa – skazanie za przestępstwo uchylania się od obowiązku alimentacyjnego, 1 sprawa – skazanie za przestępstwo przeciw bezpieczeństwu w komunikacji, 1 sprawa – skazanie za przestępstwo stosowania przemocy.

W badaniu ankietowym przeprowadzonym na potrzeby niniejszego opracowania zadano mieszkańcom gminy Lubomia pytanie na temat ich poczucia bezpieczeństwa w miejscu zamieszkania. Rozkład odpowiedzi ilustruje poniższy wykres.

Wykres 5. Czy czuje się Pani/Pan bezpiecznie w miejscu zamieszkania?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Z wypowiedzi mieszkańców wynika, że zdecydowana większość (95,7%) badanych w miejscu zamieszkania czuje się bezpiecznie lub raczej bezpiecznie. Przeciwną opinię wyraziło 4,3% respondentów.

12. POMOC SPOŁECZNA

W zakres działania Ośrodka Pomocy Społecznej w Lubomi wchodzi zadania wynikające z ustawy o pomocy społecznej oraz inne zadania zlecone gminie i zadania własne gminy, tj. w szczególności w ramach ustaw o świadczeniach rodzinnych, świadczeniach zdrowotnych finansowanych ze środków publicznych, ochronie zdrowia psychicznego, Karcie Dużej Rodziny, wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, pomocy państwa w wychowaniu dzieci, pomocy osobom uprawnionym do alimentów czy prawo energetyczne.

Z końcem 2019 r. kadrę Ośrodka Pomocy Społecznej stanowiło 18 pracowników. Dane na temat stanu zatrudnienia w Ośrodku, potrzeb w tym zakresie oraz poziomu wykształcenia pracujących w nim osób przedstawiają poniższe tabele.

Tabela 23. Stan zatrudnienia w OPS-ie oraz potrzeby w tym zakresie na koniec 2019 r.

rodzaj stanowiska	liczba etatów	o ile etatów powinno być więcej?
kadra kierownicza	2	0
pracownicy socjalni	3	0
pracownicy wykonujący usługi opiekuńcze	7	1
pracownicy wykonujący specjalistyczne usługi opiekuńcze	0	0
pozostali pracownicy	6	0

Dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Lubomi.

Ustawa o pomocy społecznej nakłada na ośrodek pomocy społecznej obowiązek zatrudnienia 1 pracownika socjalnego na 2 tysiące mieszkańców, nie mniej jednak niż 3 pracowników. W 2019 r. w gminie Lubomia wskaźnik ten nie był spełniony, bowiem na jednego pracownika socjalnego przypadało 2 580 mieszkańców. Wśród propozycji w zakresie rozwoju zasobów kadrowych OPS-u figuruje potrzeba zwiększenia o 1 osobę liczby pracowników wykonujących usługi opiekuńcze.

Tabela 24. Wykształcenie kadry OPS-u oraz potrzeby w tym zakresie na koniec 2019 r.

rodzaj wykształcenia, dodatkowe kwalifikacje i zainteresowanie w tym zakresie		liczba osób		
		kadra kierownicza	pracownicy socjalni	
wykształcenie	wyższe kierunkowe	2	3	
	średnie kierunkowe	–	–	
dodatkowe kwalifikacje	specjalizacja z zakresu organizacji pomocy społecznej	ukończona	2	–
		w trakcie realizacji	–	–
	specjalizacja I stopnia w zawodzie pracownika socjalnego	posiadany	–	2
		w trakcie realizacji	–	–
	specjalizacja II stopnia w zawodzie pracownika socjalnego	posiadany	–	–
		w trakcie realizacji	–	–

Dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Lubomi.

Z końcem 2019 r. wykształcenie wyższe kierunkowe posiadały 2 osoby z kadry kierowniczej oraz wszyscy pracownicy socjalni. Dodatkowo obie osoby kierujące OPS-em posiadały ukończoną specjalizację z zakresu organizacji pomocy społecznej, natomiast I stopień specjalizacji w zawodzie pracownika socjalnego posiadało 2 pracowników socjalnych.

Przepisy prawa dokładnie precyzują, kto i kiedy może skorzystać ze wsparcia udzielanego przez powołane do tego instytucje. Poniższa tabela przedstawia dane dotyczące kwot wydatkowanych w latach 2017-2019 w gminie Lubomia na pomoc jej mieszkańcom.

Tabela 25. Środki finansowe wydatkowane przez gminę na pomoc mieszkańcom w latach 2017-2019

wielkość wydatków (w zł)	2017	2018	2019
ogółem	7 579 648,10	7 891 483,34	9 745 800,68
w tym na świadczenia pomocy społecznej	1 169 475,20	1 163 679,13	1 111 674,43
w tym na świadczenia rodzinne	6 410 173,50	6 727 804,21	8 634 131,25
na zadania własne gminy	755 380,83 + projekt unijny RPOWŚL; 20 736,30	890 145,18	843 960,28
na zadania zlecone gminie	6 686 513,15 + projekt unijny RPOWŚL:117 018,42	7 001 338,16	8 901 845,40

Dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Lubomi.

Wartość środków przeznaczanych w gminie na pomoc społeczną w analizowanym okresie rosła – z 7 579 648,10 zł w 2017 r. do 9 745 800,68 zł w 2019 r.

W wykonywaniu zadań z zakresu pomocy społecznej OPS współdziałał z innymi jednostkami organizacyjnymi gminy, ochroną zdrowia, Policją, Powiatowym Urzędem Pracy, kuratorami sądowymi oraz instytucjami i organizacjami pozarządowymi. Współpraca ta wpływa na prawidłowe identyfikowanie zapotrzebowania na pomoc, zgodnie z obowiązującymi przepisami, a co się z tym wiąże – pośrednio wpływa na trafność udzielanego wsparcia i właściwą dystrybucję środków.

Poniższa tabela przedstawia dane dotyczące liczby mieszkańców gminy objętych przez OPS wsparciem z zakresu pomocy społecznej w latach 2017-2019.

Tabela 26. Beneficjenci pomocy społecznej w gminie w latach 2017-2019

zakres danych	2017	2018	2019
liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie	202	203	206
liczba rodzin	123	125	128
liczba osób w rodzinach	314	314	320
udział liczby osób w rodzinach w ogólnej liczbie ludności gminy	4,05%	4,05%	4,13%

Dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Lubomi.

Liczba osób w rodzinach objętych pomocą społeczną w gminie w latach 2017-2018 utrzymywała się na tym samym poziomie, a w 2019 r. nieznacznie wzrosła. Analogicznie wypadał udział beneficjentów systemu pomocy społecznej w ogólnej liczbie ludności gminy. Uzupełnienie powyższych danych stanowią przedstawione w kolejnych tabelach informacje na temat struktury wiekowej oraz aktywności zawodowej odbiorców pomocy społecznej w 2019 r.

Tabela 27. Struktura wiekowa beneficjentów pomocy społecznej w gminie w 2019 r.

wiek odbiorców	liczba osób w rodzinach
0-16 lat	131
17-21 lat	6
22-30 lat	19
31-40 lat	72
41-50 lat	29
51-60 lat	26
61-70 lat	18
71 lat i więcej	19
razem	320

Dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Lubomi.

Tabela 28. Aktywność zawodowa beneficjentów pomocy społecznej w gminie w 2019 r.

rodzaj aktywności zawodowej	liczba osób powyżej 18 lat, którym przyznano pomoc według decyzji administracyjnych
pracuje	65
pracuje dorywczo	3
nie pracuje	53
studiuje	1
uczy się	4
na rencie	11
na emeryturze	27
na zasiłku dla bezrobotnych	1
bezrobotny bez prawa do zasiłku	20

Dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Lubomi.

Analiza struktury wiekowej mieszkańców gminy objętych przez OPS pomocą społeczną w 2019 r. wykazała, że największą grupę stanowiły dzieci i młodzież do lat 16. Jeśli zaś chodzi o aktywność zawodową dorosłych odbiorców pomocy społecznej, to najliczniejszą grupę stanowiły osoby pracujące. Szczegółowe dane liczbowe dotyczące powodów przyznawania pomocy społecznej w gminie w latach 2017-2019 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 29. Powody przyznania pomocy społecznej w gminie w latach 2017-2019

powód przyznania pomocy	liczba rodzin			liczba osób w rodzinach		
	2017	2018	2019	2017	2018	2019
ubóstwo	109	113	107	284	293	263
bezdomność	7	3	5	7	3	5
potrzeba ochrony macierzyństwa	21	24	28	87	106	122
bezrobocie	41	32	27	110	83	62
niepełnosprawność	45	51	53	79	92	101
długotrwała lub ciężka choroba	44	59	67	73	104	122
bezzadność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	78	108	107	232	277	292
w tym rodziny niepełne	11	14	21	29	38	59
w tym rodziny wielodzietne	12	15	18	61	79	94
przemoc w rodzinie	2	6	3	10	25	12
alkoholizm	6	8	7	6	17	14

narkomania	1	0	1	1	0	1
trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	4	0	1	6	0	1
zdarzenia losowe	0	3	4	0	7	11

Dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Lubomi.

Najczęstszymi powodami przyznawania pomocy społecznej w gminie w latach 2017-2019 były: ubóstwo oraz bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego. W obu przypadkach na przestrzeni rozpatrywanego okresu liczba rodzin korzystających ze wsparcia z tych powodów ulegała wahaniom.

Istotnymi przyczynami udzielania mieszkańcom gminy wsparcia ze strony pomocy społecznej była długotrwała lub ciężka choroba oraz niepełnosprawność. Liczba rodzin w obu przypadkach wzrastała w trakcie rozpatrywanego okresu.

Kolejnymi zauważalnymi powodami przyznawania wsparcia były: malejące pod względem liczby rodzin bezrobocie oraz rosnąca pod względem liczby rodzin potrzeba ochrony macierzyństwa. W mniejszym zakresie pomoc społeczną w gminie Lubomia przyznawano ze względu na alkoholizm i bezdomność. Liczba rodzin objętych tym rodzajem wsparcia ulegała wahaniom.

Znacznie rzadziej, bowiem odnotowano tylko pojedyncze przypadki, pomoc społeczna trafiała do rodzin, które wymagały takiego wsparcia z powodu zdarzeń losowych i przemocy w rodzinie. Jeszcze mniej było w gminie osób i rodzin, którym należało udzielić pomocy ze względu na trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego czy narkomanię.

Należy mieć jednak na uwadze, iż nie wszyscy potrzebujący zgłaszają się po pomoc. Część osób wymagających wsparcia nie jest widoczna w systemie pomocy, a przyczyny takiego stanu rzeczy najczęściej są bardzo subiektywne i związane z poczuciem wstydu, niechęcią przed ujawnianiem relacji rodzinnych, obawą przed reakcją otoczenia i stygmatyzacją, wewnętrzną potrzebą zachowania samodzielności lub wiążą się z brakiem akceptacji warunków wymaganych do spełnienia, aby uzyskać pomoc, a wynikających z obowiązującego systemu prawnego. Także te i podobne uwarunkowania sprawiają, iż osoby i rodziny, niejednokrotnie dzieci, dotknięte przemocą domową nie trafiają pod opiekę wyspecjalizowanych instytucji i nie otrzymują należnego wsparcia.

Trudności rodzin, będące jednym z warunków udzielania świadczeń z pomocy społecznej, wpływały nie tylko na wysokość pomocy finansowej, ale także na formę udzielanego przez Ośrodek Pomocy Społecznej wsparcia. Dane liczbowe dotyczące różnych form wsparcia za lata 2017-2019 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 30. Formy wsparcia udzielanego w gminie przez OPS w latach 2017-2019

formy pomocy	liczba osób, którym przyznano decyzją administracyjną świadczenie			liczba rodzin			liczba osób w rodzinach		
	2017	2018	2019	2017	2018	2019	2017	2018	2019
pieniężna	202	203	206	123	125	128	314	314	320
rzeczowa	82	84	84	49	49	48	178	184	175
praca socjalna	X	X	X	194	214	205	499	541	488
poradnictwo specjalistyczne	X	X	X	0	0	0	0	0	0
schronienie	4	3	3	4	3	3	4	3	3
usługi opiekuńcze	10	11	13	10	11	13	14	16	18
specjalistyczne usługi opiekuńcze	0	0	0	0	0	0	0	0	0
odpłatność za pobyt w domu pomocy społecznej	6	5	6	X	X	X	X	X	X

Dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Lubomi.

W latach 2017-2019 na terenie gminy Lubomia najwięcej rodzin korzystało ze wsparcia w formie pracy socjalnej, przy czym ich liczba w tym okresie ulegała wahaniom. W mniejszym stopniu mieszkańcom przyznawano pomoc pieniężną, głównie w postaci zasiłków, a w następnej kolejności pomoc rzeczową, która najczęściej świadczona jest w postaci posiłków, ubrań bądź sprzętów codziennego użytku. W przypadku wsparcia finansowego liczba rodzin, którym przyznano pomoc, systematycznie rosła, natomiast w przypadku świadczeń rzeczowych nieznacznie spadła w ostatnim roku analizy. Znacznie mniejszy zasięg miała pomoc w formie usług opiekuńczych i schronienia.

Dodatkową formą pomocy jest kontrakt socjalny, czyli umowa zawarta przez pracownika socjalnego z rodziną lub osobą ubiegającą się o pomoc. Celem kontraktu jest przezwyciężenie trudnej sytuacji życiowej i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu. Kontrakt określa zobowiązania i uprawnienia obu stron, a do wykonywania pewnych działań w oznaczonym terminie zobowiązują się zarówno

osoba korzystająca ze świadczeń, jak i pracownik socjalny. W 2017 r. zawarto 4 takie kontrakty, w 2018 r. 8, natomiast w 2019 r. kontraktów nie zawierano.

Istotnym wsparciem dla borykających się z różnymi problemami klientów pomocy społecznej jest pomoc asystenta rodziny. W 2019 r. 18 rodzin dysfunkcyjnych, w których wychowywało się 30 dzieci, skorzystało z takiej formy pomocy. Poniższa tabela zawiera dane dotyczące pracy asystenta rodziny w gminie w latach 2017-2019.

Tabela 31. Asystenci rodziny w gminie w latach 2017-2019

zakres danych	2017	2018	2019
liczba asystentów rodziny	1	1	1
liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny	21	23	18
liczba dzieci w rodzinach objętych wsparciem asystenta rodziny	37	40	30
przeciętny czas pracy z rodziną (miesiące)	10	8	10
koszty ponoszone przez gminę z tytułu zatrudnienia asystenta rodziny (w zł)	13 265	11 830	22 727

Dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Lubomi.

Osoby niezdolne do samodzielnego funkcjonowania w środowisku, dla których pomoc w postaci usług opiekuńczych okazywała się niewystarczająca dla zaspokojenia ich podstawowych potrzeb życiowych, z uwagi na konieczność zapewnienia im całodobowej opieki (z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności), były kierowane przez OPS do domów pomocy społecznej. Dane dotyczące liczby skierowań do DPS-ów i liczby osób w nich przebywających przedstawia kolejna tabela.

Tabela 32. Skierowania i pobyt mieszkańców w domach pomocy społecznej w latach 2017-2019

zakres danych	2017	2018	2019
liczba osób z gminy skierowanych do DPS-u	0	0	1
liczba osób z gminy przebywających w DPS-ie	6	5	6

Dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Lubomi.

Szczególną formą pomocy jest **Karta Dużej Rodziny**. Prawo do posiadania Karty Dużej Rodziny przysługuje członkowi rodziny wielodzietnej, w której rodzic (rodzice) lub małżonek rodzica mają na utrzymaniu co najmniej troje dzieci:

1. w wieku do 18. roku życia,
2. w wieku do 25. roku życia w przypadku, gdy dziecko się uczy,
3. bez ograniczeń wiekowych – w przypadku dzieci legitymujących się orzeczeniem o umiarkowanym albo znacznym stopniu niepełnosprawności.

Od 1 stycznia 2019 r. prawo do posiadania Karty Dużej Rodziny przysługuje również wszystkim rodzicom oraz małżonkom rodziców, którzy mają lub mieli na utrzymaniu łącznie co najmniej troje dzieci. Dane na temat Kart Dużej Rodziny w gminie Lubomia zawiera tabela zamieszczona poniżej.

Tabela 33. Karta Dużej Rodziny w gminie w latach 2017-2019

zakres danych	2017	2018	2019
liczba wydanych kart	73	125	211
liczba rodzin objętych wsparciem	15	brak danych	72
liczba dzieci w rodzinach objętych wsparciem	46	brak danych	brak danych

Dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Lubomi.

Z dniem 10 maja 2016 r. weszła w życie uchwała Rady Gminy Lubomia wprowadzająca „**Lubomską Kartę Rodziny 3+**” dla rodzin wielodzietnych. Zgodnie z tą uchwałą „Katalog ulg” zawiera zniżki w opłatach za: gospodarowanie odpadami komunalnymi w wys. 100 % na trzecie i kolejne dziecko w rodzinie; opłatach za korzystanie z hal sportowych, kortów tenisowych, siłowni przy tych halach w Syryni i Lubomi w wysokości 50 % dla wszystkich członków rodziny; w opłatach za imprezy lub zajęcia organizowane przez GOKSiR w Lubomi oraz jednostki mu podległe, finansowane lub współfinansowane z budżetu tej jednostki w wysokości 50 % ceny należnej opłaty dla każdego dziecka. Oprócz zniżek do dóbr i usług na terenie gminy, Karta daje także uprawnienia do zniżek w opłatach za korzystanie z Aquaparku „H2O Ostróg” w Raciborzu oraz z Aquaparku „Nautica” w Gorzycach w wysokości 50 % dla wszystkich członków rodziny.

W 2019 r. „**Lubomską Kartę Rodzina 3+**” posiadały 124 rodziny wielodzietne, a na realizację programu wydatkowano 26 929,50 zł. Ogółem wydano 593 sztuki „LKR 3+”, w tym w 2019 r. nowe „LKR 3+” wydano 9 rodzinom (liczba osób/kart w tych rodzinach wynosiła 46).

W ramach szeroko rozumianej pomocy społecznej OPS w Lubomi przyznawał mieszkańcom gminy **świadczenia rodzinne**. W latach 2017-2019 zarówno wielkość środków finansowych, jakie na ten cel przeznaczano, jak i liczba osób, którym decyzją przyznano świadczenie rodzinne, ulegały wahaniom. Dane w tym zakresie prezentuje poniższa tabela.

Tabela 34. Świadczenia rodzinne w gminie w latach 2017-2019

zakres danych	2017	2018	2019
łączna wartość przyznanych świadczeń rodzinnych (w zł)	1 646 075,89	1 749 265,82	1 722 627,70

liczba osób, którym przyznano świadczenie	676	707	630

Dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Lubomi.

Dane szczegółowe obejmujące liczbę i rodzaj świadczeń rodzinnych przyznanych w rozpatrywanym okresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 35. Rodzaj świadczeń rodzinnych przyznanych w gminie w latach 2017-2019

rodzaj świadczenia	liczba przyznanych świadczeń		
	2017	2018	2019
zasiłek rodzinny	3 905	4 191	3 650
dodatek do zasiłku z tytułu urodzenia dziecka	32	44	16
dodatek do zasiłku z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego	250	240	160
dodatek do zasiłku z tytułu samotnego wychowania dziecka	35	34	2
dodatek do zasiłku z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego	219	205	216
dodatek do zasiłku z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego	476	495	392
dodatek do zasiłku z tytułu podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania	283	290	320
dodatek do zasiłku z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej	471	510	501
zasiłek pielęgnacyjny	1 816	1 903	1 977
świadczenie pielęgnacyjne	223	272	303
jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka	83	70	55
świadczenie rodzicielskie	296	304	241
dodatek dla opiekuna	37	31	24
razem	8 150	8 589	7 857

Dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Lubomi.

W latach 2017-2019 ogólna liczba wszystkich świadczeń rodzinnych przyznanych mieszkańcom gminy ulegała wahaniom. Podstawowym świadczeniem rodzinnym jest zasiłek rodzinny, który służy częściowemu pokryciu wydatków na utrzymanie dziecka.

Kolejność trzech najliczniej udzielanych dodatków do zasiłku rodzinnego była w latach 2017-2019 podobna: najczęściej przyznawano mieszkańcom dodatek do zasiłku z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej, z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego oraz z tytułu podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania. Nieco niższa była liczba dodatków do zasiłku rodzinnego z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego oraz z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego.

Poza zasiłkiem rodzinnym najczęściej wypłacanym mieszkańcom gminy świadczeniem był zasiłek pielęgnacyjny, który przyznaje się w celu częściowego pokrycia wydatków wynikających z konieczności zapewnienia opieki dla osoby niezdolnej do samodzielnej egzystencji.

Poza wymienionymi wyżej świadczeniami rodzinnymi uprawnionym mieszkańcom gminy wypłacano również na podstawie ustawy z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowaniu dzieci **świadczenie wychowawcze**, którego celem jest częściowe pokrycie wydatków związanych z wychowywaniem dziecka, w tym z opieką nad nim i zaspokojeniem jego potrzeb życiowych. Poniższe zestawienie prezentuje szczegółowe dane w tym zakresie za rok 2019.

Liczba wypłaconych świadczeń:

- liczba świadczeń należnych (w sumie w 2019 r.): 12 448,
- liczba rodzin mających ustalone prawo do świadczenia (w grudniu 2019 r.): 833.

Wartość wypłaconych świadczeń (w sumie w 2019 r.): **6 201 235,73 zł.**

Szczególną formą wsparcia jest wypłacane na podstawie ustawy z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży świadczenie „**Za życiem**”. W analizowanym okresie w gminie Lubomia przyznano 1 takie świadczenie w 2017 r. oraz 2 takie świadczenia w 2018 r. Ponadto w 2019 r. wypłacano świadczenie „**Dobry Start**”, które trafiło do 670 rodzin i objęło łącznie 943 dzieci, a wartość wypłaconych świadczeń wyniosła 282 600 zł. W ramach programu „**Pomoc państwa w zakresie dożywiania**” z pomocy skorzystało 90 dzieci i 130 osób dorosłych w 2017 r. oraz 85 dzieci i 131 osób dorosłych w 2018 r., natomiast w ramach programu „**Posiłek w szkole i w domu**” pomoc otrzymało 94 dzieci i 83 osoby dorosłe w 2019 r.

OPS w Lubomi przyznawał także stypendia szkolne, w 2019 r. pomoc materialną o charakterze socjalnym otrzymało 27 uczniów z terenu gminy na kwotę 23 849,60 zł, z czego 19 079,36 zł to środki z budżetu państwa, a 4 770,24 zł to środki własne gminy. Ośrodek prowadzi także działania kulturalno-środowiskowe na rzecz integracji społeczności lokalnej, w 2019 r. zorganizowano m.in.:

- Akcja „Lato” – OPS otrzymał przydział 3 darmowych miejsc na wypoczynek letni, w ramach którego 3 dzieci z rodzin objętych pomocą Ośrodka wyjechało na 14-dniowe kolonie do Węgorzewa,
- „Gminne spotkanie z Mikołajem” – zorganizowane w ramach profilaktyki przeciwalkoholowej dla 100 dzieci z terenu gminy, z rodzin będących klientami Ośrodka. W ramach imprezy dzieci otrzymały ciepły poczęstunek oraz paczki ze słodyczami,

- „Powiatowe Mikołajki” w Markłowicach – dla 180 dzieci z terenu powiatu wodzisławskiego z rodzin będących klientami OPS-ów. Z dziewięciu gmin powiatu zostało zaproszonych po 20 dzieci, które wraz z pracownikami socjalnymi w roli opiekunów wzięły udział w imprezie. Każde dziecko otrzymało paczkę świąteczną ze słodyczami, którą opłacił każdy OPS dla dzieci ze swojej gminy,
- „Wigilijka – spotkanie opłatkowe” w sali WDK w Syryni – dla grupy 100 starszych i/lub samotnych i/lub niepełnosprawnych mieszkańców gminy. Celem imprezy była integracja ze środowiskiem osób często wykluczonych społecznie, a także zorganizowanie poczęstunku „wieczery wigilijnej” jako formy pomocy w naturze.

Ponadto OPS – w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa – udzielał pomocy rzeczowej w formie produktów spożywczych pozyskiwanych ze **Śląskiego Banku Żywności w Chorzowie** osobom i rodzinom, których dochód nie przekracza 200% kryterium dochodowego uprawniającego do skorzystania z pomocy społecznej. W Podprogramie IX 2018/VI 2019 r. z POPŻ skorzystało 270 osób w 99 rodzinach. Rozdysponowano 13 297,50 ton żywności. Każda osoba otrzymała 49,25 kg żywności w 5 transzach po 9,85 kg żywności jednorazowo. Produkty dla OPS, jak i dla klientów, przekazywane były nieodpłatnie, OPS pokrywał jedyne koszty transportu.

Kolejną formę świadczeń udzielanych przez Ośrodek Pomocy Społecznej stanowiły **świadczenia alimentacyjne**. Ta pomoc finansowa, świadczona zgodnie z ustawą o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, była przyznawana dziecku wychowywanemu w rodzinie niepełnej, w przypadku bezskuteczności egzekucji zasądzonych świadczeń alimentacyjnych, oraz dzieciom wychowywanym przez osoby pozostające w związkach małżeńskich, przeprowadzających separację lub rozwód. Dane w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 36. Świadczenia alimentacyjne przyznane w gminie w latach 2017-2019

zakres danych	2017	2018	2019
liczba osób, którym decyzją przyznano świadczenie	29	19	18
liczba przyznanych świadczeń	270	175	182
wielkość wydatków na świadczenia (zł)	122 700	76 600	82 400

Dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Lubomi.

Pomoc społeczna polega m.in. na prowadzeniu i rozwoju niezbędnej infrastruktury socjalnej i społecznej. Składają się na nią zarówno jednostki środowiskowe, jak i instytucjonalne. Obok Ośrodka Pomocy Społecznej w Lubomi na terenie gminy funkcjonuje także 5 świetlic opiekuńczo-wychowawczych

mieszczących się w Domach Kultury w miejscowościach: Lubomia, Syrynia, Grabówka, Buków i Nieboczów.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Lubomi jest główną instytucją udzielającą wsparcia w gminie. Należy jednak zaznaczyć, że mieszkańcy gminy mogą korzystać z pomocy jednostek powiatowych, które obejmują swoim wsparciem teren gminy. Wykaz tych jednostek wraz z informacją na temat osób objętych przez nie wsparciem w 2019 r. przedstawia poniższa tabela.

Tabela 37. Jednostki wsparcia spoza gminy, z oferty których korzystali mieszkańcy gminy w 2019 roku

lp.	nazwa instytucji	adres instytucji	pole współpracy z OPS-em w Lubomi	liczba osób z gminy objętych wsparciem
1	Caritas Archidiecezji Katowickiej, Oddział w Gorzycach	Katowice ul. Różyckiego 14d	Usługi opiekuńcze, przygotowanie i dowóz posiłków do domu osób starszych, niepełnosprawnych	17
2	Powiatowy Ośrodek Wsparcia dla Osób z Zaburzeniami Psychicznymi „Perła”	Wodzisław Śląski ul. Bogumińska 15	Osoby z zaburzeniami psychicznymi	6
3	Ośrodek Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie	Wodzisław Śląski ul. Wałowa 30	Pobyt – osoby dotknięte przemocą w rodzinie, warsztaty edukacyjno-korekcyjne dla sprawców przemocy w rodzinie	20
4	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	Wodzisław Śląski ul. Wałowa 30	Porady prawne i psychologiczne, rodziny zastępcze	65
5	PFRON	Wodzisław Śl. ul. Wałowa 30	Dofinansowanie do sprzętu ortopedycznego, likwidacji barier architektonicznych	17
6	Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności	Wodzisław Śl. ul. Wałowa 30	Orzecznictwo/ustalenie stopnia niepełnosprawności	80
7	Dom Pomocy Społecznej prowadzony przez SS. Maryi Niepokalanej	Racibórz, Pl. Jagiełły 3	Pobyt + częściowe lub całkowite opłacanie pobytu: osoby niepełnosprawne, z zaburzeniami psychicznymi, starsze, samotne – całodobowa opieka	5
8	Dom Pomocy Społecznej im. Papieża Jana Pawła II	Gorzycy, ul. Bogumińska 22		2
9	Dom Pomocy Społecznej im. ks. St. Kard. Wyszyńskiego	Mielec, ul. ks. Kardynała Wyszyńskiego 16		1
10	Dom Pomocy	Żywiec,		1

	Społecznej	ul. Śliżowy Potok 8		
11	DPS Zgromadzenia Sióstr Opatrzności Bożej w Wodzisławiu Śląskim	Wodzisław Śl., ul Wolności 35		1
12	Dom Pomocy Społecznej „Złota Jesień” w Raciborzu	Racibórz, ul. Grzonki 1		3
13	Dom Pomocy Społecznej	Szymiszów, ul. Strzelecka 2		1
14	Schronisko dla Bezdomnych Mężczyzn	Wodzisław Śląski, ul. Marklowicka 17	Osoby bezdomne: opłacanie pobytu + doraźna pomoc finansowa	6
15	Schronisko dla Bezdomnych Mężczyzn	Rydułtowy, ul. Bohaterów Warszawy 126		2
16	Schronisko dla Bezdomnych im. Jana Pawła II w Rybniku	Rybnik, ul. 3 Maja 48 b		1
17	Towarzystwo Pomocy im. Świętego Brata Alberta Koło Wodzisławskie	Wodzisław Śl., ul. Rieczna 24		2
18	Stowarzyszenie Wzajemnej Pomocy „Agape”	Marianka Rędzińska, ul. Srebrna 25		1
19	Zakład Pielęgnacyjno-Opiekuńczy	Jastrzębie Zdrój, ul. Krasickiego 21	Pobyt: osoby niepełnosprawne, wymagające całodobowej opieki	2
20	Zakład Opiekuńczo-Leczniczy	Jastrzębie Zdrój, ul. Krasickiego 21		2
21	Zakład Opiekuńczo-Leczniczy	Rybnik, ul. Energetyków 46		1
22	Zakład Pielęgnacyjno-Opiekuńczy	Wodzisław Śląski ul. Armii Ludowej 1	Pobyt: osoby niepełnosprawne, głównie samotne – całodobowa opieka	2
23	Hospicjum w Gliwicach i Żorach	Gliwice, Żory	Pobyt – osoby samotne w zaawansowanym stadium nowotworu	2
24	Powiatowy Urząd Pracy	Wodzisław Śląski, ul. Michalskiego 12	Osoby bezrobotne	97
25	Wodzisławskie Centrum Rehabilitacji Dzieci i Młodzieży	Wodzisław Śląski, ul. Kard. Wyszyńskiego	Osoby niepełnosprawne, dzieci wymagające rehabilitacji	35
26	Ośrodek Wsparcia Św. Hiacynta i Franciszek w Połomi	Połomia, ul. Centralna 48	Osoby niepełnosprawne - dzienny pobyt z wyżywieniem i dojazdem z miejsca zamieszkania, terapia zajęciowa	2
27	Warsztaty Terapii Zajęciowej	Gorzyce, ul. Zamkowa 8	Zajęcia praktyczne: plastyczne, kucharskie	15

28	Warsztaty Terapii Zajęciowej	Wodzisław, ul. Wałowa 30	i inne – skierowane do osób niepełnosprawnych	10
29	AL-MED Centrum Zdrowia Psychicznego i Terapii Uzależnień	Wodzisław Śl., ul. Radlińska 16	Leczenie odwykowe, konsultacje psychologiczne	40
30	Wojewódzki Ośrodek Leczenia Odwykowego	Gorzyce, ul. Zamkowa 8	Leczenie odwykowe	25
31	Ośrodek Terapii Uzależnienia od Alkoholu	Branice, ul. Szpitalna 18		3
32	Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna	Wodzisław Śl., ul. L. Mendego 3	Wydawanie opinii dla dzieci mających trudności w nauce, wsparcie pedagogiczno-psychologiczne	52
33	Zespół Placówek Szkolno-Wychowawczo-Rewalidacyjnych w Wodzisławiu Śl.	Wodzisław Śl., ul. M. Kopernika 71	Nauka w szkole +opłacanie dożywiania uczęszczającym do placówki uczniom z gminy Lubomia	1
34	Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy dla Nieśłyszących i Słabosłyszących Racibórz	Racibórz, ul. Karola Miarki 4		3
35	Zespół Szkół Specjalnych Szkoła Podstawowa	Racibórz, ul. Królewska 19		3
36	Szkoła podstawowa Nr 15 z oddziałami sportowymi	Racibórz, ul. Słowackiego 48		6
37	Gimnazjum nr 5	Racibórz, ul. Opawska 81		2
38	Szkoła Podstawowa Nr 2 w Pszowie	Pszów , ul. Karola Miarki 16		1
39	Kuratorium Oświaty	Katowice, ul. Powstańców 41 a		Darmowe miejsca na wyjazdy na kolonie dla dzieci z uboższych rodzin
40	Komisariaty Policji w Gorzycach, Raciborzu i w Wodzisławiu Śl.	Gorzyce, Racibórz, Wodzisław Śl.	Głównie osoby dotknięte przemocą w rodzinie, uzależnione – na bieżąco	45
41	Zakład Karny w Raciborzu	Racibórz, ul. Josepha von Eichendorffa 14	Informacje nt. czasu osadzenia skazanych, potrzeb po wyjściu z zakładu	10
42	Sąd Rejonowy w Wodzisławiu Śl.	Wodzisław Śl., ul. 26 Marca 44	Pisma o wgląd w rodzinę, kurator, asystent rodziny oraz pr. socjalni jako świadkowie na rozprawach	80

43	Kuratorzy Sądu Rejonowego	Wodzisław Śl. wydział karny i ds. nieletnich	Członkowie zespołu Interdyscyplinarnego ds. przemocy + współpraca asystenta rodziny, pracowników socjalnych	42
44	Prokuratura Rejonowa w Wodzisławiu Śl.	Wodzisław Śląski, ul. Ks. Płk. Wilhelma Kubsza 28B	Członkowie zespołu Interdyscyplinarnego ds. przemocy + zgłaszanie sprawców przemocy, innych przestępstw	47
45	Niepubliczny Ośrodek Rewalidacyjno-Wychowawczy dla Dzieci i Młodzieży z Autyzmem	Wodzisław Śl., oś. 1 Maja 23b	Konsultacje, wsparcie rehabilitacyjne, psychologiczne dzieci	1
46	Szpital Rejonowe w Raciborzu, Rybniku, Wodzisławiu Śl.	Racibórz, Rybnik, Wodzisław Śl.	Uczestniczenie w kierowaniu potrzebujących mieszkańców, współpraca dot. zabezpieczenia po wyjściu ze szpitala, ubezpieczanie zdrowotne	32
47	Centrum Zdrowia Psychicznego i Leczenia Uzależnień w Gliwicach	Gliwice, ul. Św. Huberta 60	Leczenie stacjonarne osób uzależnionych od środków psychoaktywnych	2
48	Państwowy Szpital dla Nerwowo i Psychiczenie Chorych w Rybniku	Rybnik, ul. Gliwicka 33	Leczenie odwykowe i psychiatryczne	6
49	Zakład Ubezpieczeń Społecznych	Rybnik, ul. Reymonta 2 Wodzisław Śl., ul. W. Witosa 30	Pomoc w załatwianiu świadczeń, składanie pism w sprawach klientów, wniosków o udostępnienie danych o dochodach klientów	30

Dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Lubomi.

Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Wodzisławiu Śląskim w roku szkolnym 2018/2019 obejmowała wsparciem dzieci i młodzież z terenu gminy Lubomia. Wydano 8 orzeczeń o potrzebie kształcenia specjalnego z uwagi na niepełnosprawność, niedostosowanie społeczne lub zagrożenie niedostosowaniem społecznym; 4 opinie o potrzebie wczesnego wspomaganie dzieci od 0-7 roku życia; 40 opinii w sprawie objęcia pomocą psychologiczno-pedagogiczną z uwagi na: zaburzenia zachowania lub emocji, szczególne uzdolnienia, specyficzne trudności w uczeniu się, zaburzenia sprawności językowej, chorobę przewlekłą, sytuacje kryzysowe lub traumatyczne, niepowodzenia edukacyjne, zaniedbania środowiskowe związane z sytuacją bytową ucznia i jego rodziny.

Na podstawie ww. dokumentów rodzice mogli wnioskować o nieudzielenie pomocy w szkole lub placówce. Udzielanie pomocy jest dobrowolne i bezpłatne. Formy udzielanej pomocy: zajęcia rozwijające uzdolnienia, zajęcia rozwijające umiejętności uczenia się, zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze, zajęcia specjalistyczne: korekcyjno-kompensacyjne, logopedyczne, rozwijające kompetencje emocjonalno-społeczne oraz inne zajęcia o charakterze terapeutycznym, zajęcia związane z wyborem kierunku kształcenia i zawodu, indywidualizowana ścieżka kształcenia.

Ważną instytucją wsparcia jest **Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wodzisławiu Śląskim**. Poniższa tabela przedstawia dane dotyczące działalności PCPR-u w gminie w odniesieniu do jej mieszkańców w zakresie pieczy zastępczej.

Tabela 38. Działalność PCPR- w odniesieniu do mieszkańców gminy w zakresie pieczy zastępczej w latach 2017-2019

zakres danych	2017	2018	2019
liczba dzieci z gminy zgłoszonych do adopcji	0	0	0
liczba dzieci z gminy adoptowanych	0	0	0
liczba dzieci z gminy umieszczonych w rodzinach zastępczych	5	5	5
liczba dzieci z gminy umieszczonych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych	1	0	0
liczba dzieci z gminy przebywających w rodzinach zastępczych	5	5	11
liczba dzieci z gminy przebywających w placówkach opiekuńczo-wychowawczych	1	1	1
liczba rodzin zastępczych, które objęły opieką dzieci z gminy	2	3	3
liczba usamodzielnianych dzieci z gminy	0	0	1

Dane Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Wodzisławiu Śląskim.

13. SEKTOR POZARZĄDOWY, KOŚCIOŁY I ZWIĄZKI WYZNANIOWE

W 2019 r. na terenie gminy Lubomia funkcjonowało 15 organizacji pozarządowych. Samorząd podejmował z nimi współpracę, która przybierała formę zlecenia organizacjom realizacji zadań własnych, dofinansowywania działalności statutowej, wsparcia rzeczowego i lokalowego oraz doradztwa i konsultacji. Wykaz organizacji pozarządowych działających na terenie gminy zawiera tabela zamieszczona poniżej.

Tabela 39. Wykaz organizacji pozarządowych w gminie

lp.	nazwa organizacji	adres	
1.	LKS Silesia Lubomia	ul. Nepomucena 20, 44-360 Lubomia	
2.	LKS Odra Nieboczowy	ul. Jana Kochanowskiego 25, 44-360 Nieboczowy	*promocja sportu i szerzenie sportu amatorskiego wśród seniorów: - drużyny seniorów
3.	LKS Wypoczynek Buków	ul. Krzyżanowicka 1a, 44-360 Lubomia,	
4.	LKS Naprzód 32 Syrynia	ul. Bukowska 82, 44-361 Syrynia	
5.	Młodzieżowy Klub Sportowy Gmina Lubomia	ul. Jana Kochanowskiego 25, 44-360 Nieboczowy	*krzewienie i promowanie sportu i kultury fizycznej dla dzieci i młodzieży w wieku od 6 do 17 lat
6.	Stowarzyszenie Klub Sportowy Dystans Lubomia	ul. A. Mickiewicza 4, 44-360 Lubomia, Adres do korespondencji: ul. Nepomucena 39 b, 44-360 Lubomia	*promocja sportu i szerzenie sportu amatorskiego wśród młodzieży i seniorów: -sekcja biegowa -sekcja nordic-walking
7.	Zarząd Gminny Związku OSP RP w Lubomi	ul. A. Mickiewicza 4, 44-360 Lubomia	*gaszenie pożarów *pomoc w trakcie powodzi *integracja członków straży ze społecznością lokalną *podnoszenie wiedzy o pożarnictwie
8.	Koło Gospodyń Wiejskich w Syryni	Wiejski Dom Kultury ul. 3 Maja 65, 44-361 Syrynia	*kultywowanie tradycji śląskich *szerzenie kultury poza gminą *integracja społeczności lokalnej *działania międzypokoleniowe *kultywowanie ludowości i dobroczynności *organizowanie wycieczek *współpraca z młodzieżą *spotkania integracyjne
9.	Koło Gospodyń Wiejskich w Lubomi	Gminny Ośrodek Kultury, Sportu i Rekreacji ul. A. Mickiewicza 4, 44-360 Lubomia	
10.	Koło Gospodyń Wiejskich w Grabówce	Wiejski Dom Kultury 44-360 Grabówka	
11.	Koło Gospodyń Wiejskich w Nieboczowach	Wiejski Dom Kultury ul. Wiejska 25, 44-360 Nieboczowy	
12.	Koło Gospodyń Wiejskich w Bukowie	Wiejski Dom Kultury ul. Główna 4, 44-360 Buków	
13.	Związek Emerytów i Rencistów w Syryni	Wiejski Dom Kultury ul. 3 Maja 65, 44-361 Syrynia	
14.	Związek Emerytów	Gminny Ośrodek Kultury, Sportu i Rekreacji	

	i Rencistów w Lubomi	ul. A. Mickiewicza 4, 44-360 Lubomia,	
15.	Stowarzyszenie na rzecz Odtworzenia i Rozwoju Wsi w Nieboczowach	Wiejski Dom Kultury ul. Wiejska 25, 44-360 Nieboczowy	*promocja wsi *dzielenie się wiedzą, w jaki sposób utworzono i przeniesiono wieś Nieboczowy

Dane Urzędu Gminy w Lubomi.

W 2019 r. w gminie Lubomia funkcjonowały 4 parafie Kościoła rzymskokatolickiego. Poniższa tabela przedstawia szczegółowe dane w tym zakresie.

Tabela 40. Parafie rzymskokatolickie na terenie gminy

lp.	nazwa	adres	działania prowadzone na rzecz rodzin, dzieci i młodzieży
1.	Parafia pw. św. Marii Magdaleny w Lubomi	ul. Pogrzebieńska 2, 44-360 Lubomia	Pomoc finansowa, rzeczowa, wsparcie; przynależność do grup: ministrantów, dzieci Maryi, Grupa Różańcowa, organizowanie ognisk, rekolekcji, spotkań opłatkowych. Działanie zespołu charytatywnego.
2.	Parafia pw. św. Antoniego z Padwy w Syryni	ul. Powstańców Śl. 46, 44-361 Syrynia	Pomoc finansowa, rzeczowa, wsparcie, przynależność do grup: ministrantów, dzieci Maryi, Młodzież Pacholcza, Grupa Liturgiczna „Skarby Kościoła”, Schola dziecięca, Grupa Modlitewna „Jezu, Ufam Tobie”, Grupa Różańcowa, organizowanie ognisk, rekolekcji, spotkań opłatkowych dla osób chorych. Działanie zespołu charytatywnego. Od 350 lat organizacja Procesji pacholczych
3.	Parafia pw. św. Józefa Robotnika w Nieboczowach	ul. Wiejska 23, 44-360 Nieboczowy	Pomoc finansowa, rzeczowa, wsparcie, przynależność do grup: ministrantów, dzieci Maryi, Grupa Różańcowa, organizowanie ognisk, rekolekcji, spotkań opłatkowych. Działanie zespołu charytatywnego.
4.	Parafia pw. Matki Bożej Nieustającej Pomocy w Bukowie	ul. Główna 24, 44-360 Buków	Przynależność do grup ministrantów, organizowanie rekolekcji, spotkań opłatkowych.

Dane Urzędu Gminy w Lubomi.

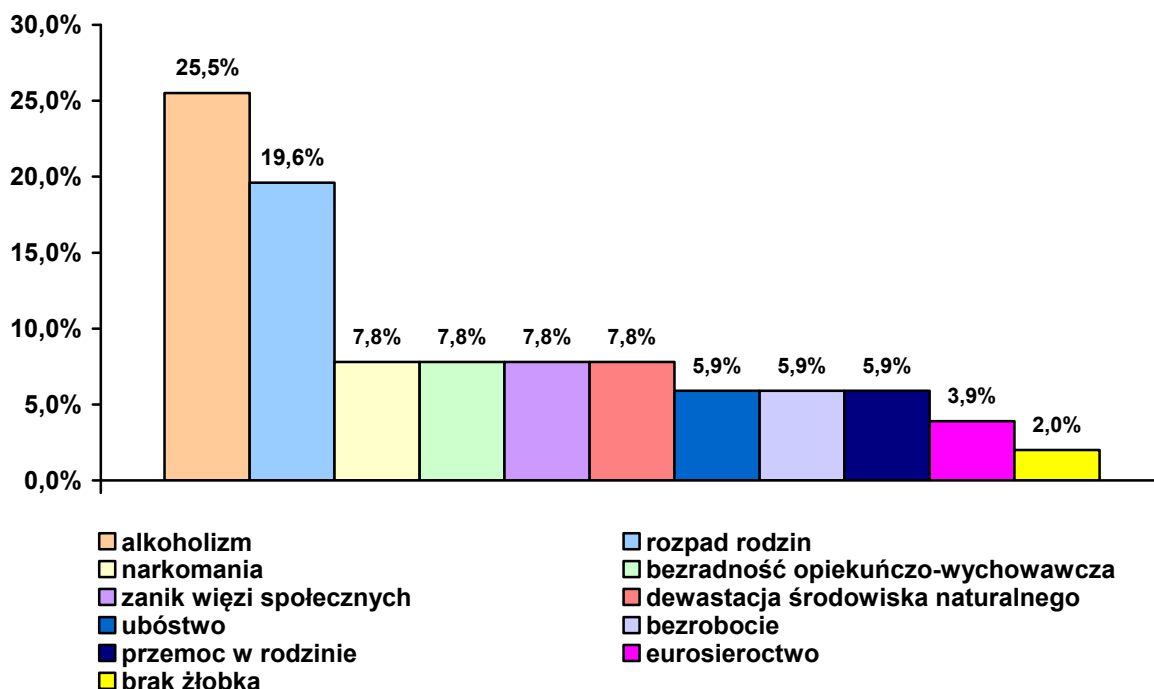
14. PROBLEMY SPOŁECZNE W OPINII ŚRODOWISKA LOKALNEGO

W ramach identyfikacji problemów społecznych gminy Lubomia oraz próby określenia stopnia ich natężenia zostały przeprowadzone badania przy zastosowaniu ankiety skierowanej do mieszkańców gminy. W badaniu ankietowym wzięło udział 23 respondentów. Grupa badawcza nie stanowiła w rozumieniu formalnym grupy reprezentatywnej. W badaniu mogła wziąć udział każda osoba zainteresowana podzieleniem się opinią w zakresie określonym przez ankietę.

Uczestników badania poproszono o wskazanie problemów bądź niekorzystnych zjawisk, które ich zdaniem są w gminie najbardziej widoczne. Pytanie to miało charakter półotwarty z możliwością dokonania wielokrotnego wyboru.

Wśród problemów i niekorzystnych zjawisk, które najbardziej uwidaczniają się w gminie, respondenci najczęściej wskazywali alkoholizm i rozpad rodzin. W dalszej kolejności wymieniali narkomanię, bezradność opiekuńczo-wychowawczą, zanik więzi społecznych, dewastację środowiska naturalnego oraz ubóstwo, bezrobocie, i przemoc w rodzinie, a także eurosieroctwo i brak żłobka. Rozkład uzyskanych odpowiedzi ilustruje poniższy wykres.

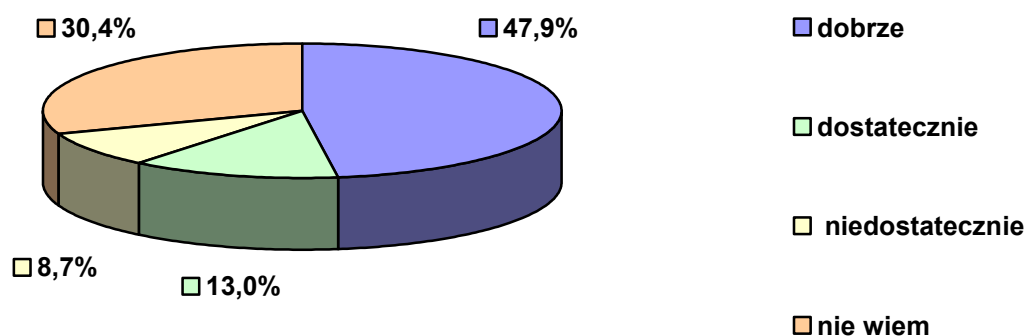
Wykres 6. Jakie problemy, niekorzystne zjawiska najbardziej uwidaczniają się w gminie?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

W kolejnym pytaniu poruszono kwestię oceny realizowanych w gminie działań w zakresie przeciwdziałania ubóstwu. Poniższy wykres zawiera rozkład odpowiedzi.

Wykres 7. Jak Pani/Pan ocenia realizowane w gminie działania w zakresie przeciwdziałania ubóstwu?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

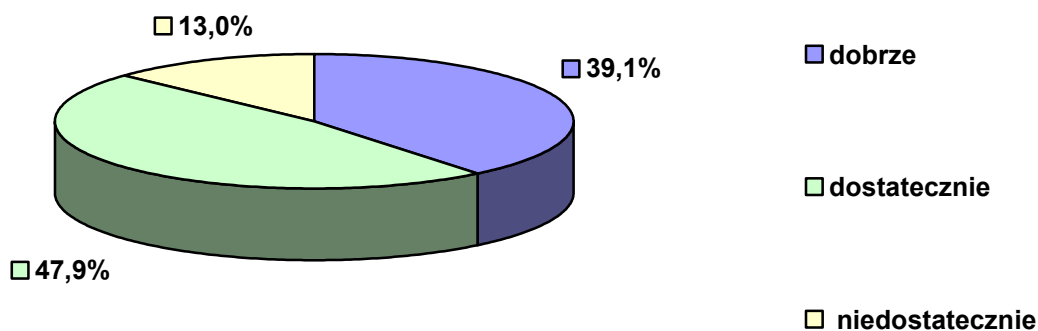
Większość ankietowanych pozytywnie oceniła realizowane w gminie działania w zakresie przeciwdziałania ubóstwu. Zdaniem 47,9% badanych są one dobre, a kolejne 13% respondentów przyznało, że są dostateczne. Jednocześnie 8,7% uczestników badania stwierdziło, że są one niedostateczne. Wysoki odsetek (30,4%) pytanym nie przedstawił opinii w tej sprawie.

W ankiecie znalazło się również pytanie pozwalające badanym wskazać działania i inicjatywy, jakie należałoby podjąć w gminie, aby integrować i aktywizować społeczność lokalną. Odpowiadając, ankietowani szczególnie nacisk położyli na konieczność organizowania imprez integracyjnych (np. festynów, uroczystości i wspólnych akcji, takich jak sadzenie drzew, sprzątanie ziemi), inicjowania częstszych kontaktów i konsultacji władz samorządowych z mieszkańcami, a także stworzenia oferty dla osób starszych (Uniwersytet Trzeciego Wieku) oraz warsztatów zajęciowych dla osób niepełnosprawnych. Wspomniano również o potrzebie zrównoważonego rozwoju wszystkich sołectw.

Wskazując działania, które mogłyby przyczynić się do łagodzenia bądź rozwiązywania problemów społecznych oraz zaspokojenia potrzeb mieszkańców, uczestnicy badania wymieniali najczęściej dalszy rozwój infrastruktury (szczególnie sieci kanalizacyjnej, gazowej i budownictwa socjalnego), stworzenie domu seniora i ośrodka wsparcia dla osób chorych psychicznie, zapewnienie opieki nad dziećmi do lat 3, wprowadzenie udogodnień dla osób ubogich i niepełnosprawnych oraz inicjowanie grup wsparcia dla członków rodzin dotkniętych niepełnosprawnością, a także organizowanie turnusów rehabilitacyjnych dla seniorów.

W sondażu poruszono także kwestię oceny komunikacji między władzami samorządowymi a mieszkańcami. Rozkład uzyskanych odpowiedzi ilustruje poniższy wykres.

Wykres 8. Jak Pani/Pan ocenia komunikację między władzami samorządowymi a mieszkańcami?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Zdecydowana większość mieszkańców pozytywnie oceniła komunikację z władzami samorządowymi, uznając ją za dostateczną (47,9% badanych) lub dobrą (39,1% ankietowanych). Jednak 13% respondentów stwierdziło, że jest ona niedostateczna.

Z przeprowadzonego badania wynika, że gmina Lubomia jest dobrym miejscem do zamieszkania, bowiem na pytanie o ocenę poziomu zadowolenia z faktu bycia mieszkańcem gminy, zdecydowana większość (91,4%) respondentów wyraziła opinię pozytywną. Przeciwnego zdania było tylko 4,3% uczestników badania i taki sam odsetek respondentów nie był w stanie jednoznacznie odpowiedzieć na to pytanie.

15. BEZROBOCIE

Sytuacja na rynku pracy w gminie Lubomia na przestrzeni ostatnich lat ulegała poprawie, bowiem z roku na rok malała liczba zarejestrowanych w urzędzie pracy osób bezrobotnych, w tym kobiet, które stanowiły zdecydowaną większość ogółu osób pozostających bez pracy. W latach 2017-2019 zmniejszył się także udział bezrobotnych w liczbie ludności gminy w wieku produkcyjnym. Dane w tym zakresie zawiera tabela zamieszczona poniżej.

Tabela 41. Stan bezrobocia w gminie w latach 2017-2019

zakres danych	2017	2018	2019
liczba osób w wieku produkcyjnym	4 932	4 883	4 814
liczba bezrobotnych w gminie ogółem	132	99	97
liczba bezrobotnych kobiet w gminie	77	67	61
udział ogólnej liczby osób bezrobotnych w liczbie osób w wieku produkcyjnym	2,68%	2,03%	2,01%

Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Wodzisławiu Śląskim.

Uzupełnienie powyższych danych stanowią przedstawione w kolejnej tabeli informacje na temat stopy bezrobocia, jaką odnotowano w latach 2017-2019 w powiecie wodzisławskim, województwie śląskim i w kraju.

Tabela 42. Stopa bezrobocia rejestrowanego w powiecie, województwie i w kraju w latach 2017-2019

zakres danych	2017	2018	2019
stopa bezrobocia w powiecie wodzisławskim	6,0%	4,8%	4,8%
stopa bezrobocia w województwie śląskim	5,2%	4,3%	3,6%
stopa bezrobocia w kraju	6,6%	5,8%	5,2%

Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Wodzisławiu Śląskim i Głównego Urzędu Statystycznego.

W latach 2017-2019 powiat wodzisławski charakteryzował się wyższą w stosunku do województwa śląskiego i niższą w stosunku do kraju stopą bezrobocia. Zarówno w województwie, jak i w kraju poziom bezrobocia sukcesywnie malał w trakcie rozpatrywanego okresu, natomiast w powiecie w 2018 zmniejszył się on w stosunku do roku poprzedniego, a w 2019 pozostawał na tym samym poziomie co w roku 2018.

Dla scharakteryzowania problemu bezrobocia w gminie ważna jest analiza danych dotyczących podziału bezrobotnych według wieku, czasu pozostawania bez pracy i wykształcenia. Dane szczegółowe w tym zakresie na koniec 2019 r. dla gminy Lubomia przedstawia poniższa tabela.

Tabela 43. Bezrobotni w gminie na koniec 2019 roku według wieku, czasu pozostawania bez pracy, stażu pracy i wykształcenia

wiek	liczba bezrobotnych		udział kobiet (w %)
	ogółem	kobiet	
18-24 lata	19	13	68,4%
25-34 lata	25	20	80,0%
35-44 lata	23	15	65,2%
45-54 lata	18	9	50,0%
55-59 lat	9	4	44,4%

60 lat i więcej	3	x	x
czas pozostawania bez pracy	liczba bezrobotnych		udział kobiet (w %)
	ogółem	kobiet	
do 1 miesiąca	17	11	64,7%
1-3 miesiące	18	9	50,0%
3-6 miesięcy	19	10	52,6%
6-12 miesięcy	18	14	77,8%
12-24 miesiące	9	6	66,7%
powyżej 24 miesięcy	16	11	68,8%
wykształcenie	liczba bezrobotnych		udział kobiet (w %)
	ogółem	kobiet	
wyższe	12	10	83,3%
policealne i średnie zawodowe	25	16	64,0%
średnie ogólnokształcące	8	8	100,0%
zasadnicze zawodowe	28	15	53,6%
gimnazjalne i niższe	24	12	50,0%
staż pracy	liczba bezrobotnych		udział kobiet (w %)
	ogółem	kobiet	
bez stażu	12	9	75,0%
do 1 roku	18	14	77,8%
1-5 lat	27	18	66,7%
5-10 lat	19	12	63,2%
10-20 lat	12	4	33,3%
20-30 lat	6	4	66,7%
30 lat i więcej	3	0	0

Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Wodzisławiu Śląskim.

Na koniec 2019 r. wśród bezrobotnych w gminie największe grupy stanowiły osoby w wieku 25-34 lata i 35-44 lata, osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym, osoby pozostające bez pracy od 3 do 6 miesięcy oraz osoby ze stażem pracy od 1 do 5 lat. Najmniej bezrobotnych w 2019 r. było w następujących grupach: osób w wieku powyżej 60 lat, osób pozostających bez pracy od 12 do 24 miesięcy, osób z wykształceniem średnim ogólnokształcącym oraz osób ze stażem pracy powyżej 30 lat.

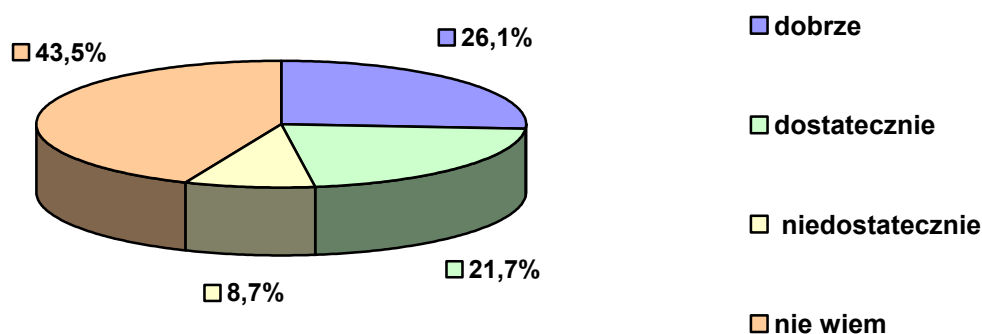
Największy udział kobiet w ogóle bezrobotnych odnotowano wśród osób z wykształceniem średnim ogólnokształcącym oraz wyższym, osób pozostających bez pracy od 6 do 12 miesięcy, osób w wieku 25-34 lata oraz osób ze stażem pracy do 1 roku.

Wśród ogółu bezrobotnych 80 osób (w tym 52 kobiety) znalazło się w szczególnej sytuacji na rynku pracy, 2 osoby były niepełnosprawne, 18 osób posiadało co najmniej jedno dziecko w wieku do 6 lat, a 34 osoby były bezrobotne długotrwale. W ciągu 2019 r. pracę podjęło 8 osób bezrobotnych, w tym 5 kobiet.

W gminie Lubomia bezrobocie było piątym, biorąc pod uwagę liczbę rodzin, powodem przyznawania pomocy społecznej. W ostatnich latach spadał jego poziom, ale skutki wyższego poziomu tego zjawiska w latach wcześniejszych są nadal odczuwane w rodzinach, szczególnie tych najuboższych, gdzie pojawiły się uzależnienia, konflikty, problemy wychowawcze. Zjawiska te, występujące długotrwale, prowadzą do ich rozpadu, a niektórzy członkowie takich rodzin zmuszeni są szukać pomocy w wyspecjalizowanych instytucjach.

Uczestników przeprowadzonego na potrzeby niniejszego opracowania badania poproszono o ocenę realizowanych w gminie działań w zakresie przeciwdziałania bezrobociu. Rozkład odpowiedzi ilustruje poniższy wykres.

Wykres 9. Jak Pani/Pan ocenia realizowane w gminie działania w zakresie przeciwdziałania bezrobociu?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Działania realizowane w gminie w zakresie przeciwdziałania bezrobociu zostały uznane za dobre przez 26,1% badanych, a kolejne 21,7% ankietowanych przyznało, że są one dostateczne. Jednocześnie 8,7% respondentów oceniło je negatywnie. Wysoki odsetek (43,5%) pytanych nie potrafił tych działań ocenić.

16. BEZDOMNOŚĆ

Bezdomność jest problemem społecznym charakteryzującym się brakiem stałego miejsca zamieszkania. Rodziny ubogie zagrożone eksmisją z powodu zadłużenia nie zawsze mogą liczyć na pomoc krewnych lub mieszkanie zastępcze,

co jest przyczyną występowania bezdomności. Istotna jest także dysfunkcjonalność instytucji opiekuńczo-resocjalizacyjnych i karnych zaniedbujących obowiązek opieki następczej. Bezdomność może też dotyczyć młodzieży opuszczającej domy dziecka i osób starszych oczekujących na miejsce w domach pomocy społecznej. Osobami bezdomnymi są także osoby, które wybrały taki styl życia.

Liczba osób korzystających z pomocy Ośrodka Pomocy Społecznej w gminie Lubomia z powodu bezdomności ograniczała się w latach 2017-2019 do pojedynczych przypadków, co uwidacznia tabela zamieszczona poniżej.

Tabela 44. Liczba rodzin i osób korzystających z pomocy OPS-u z powodu bezdomności w latach 2017-2019

zakres danych	2017	2018	2019
liczba rodzin	7	3	5
liczba osób w rodzinach	7	3	5

Dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Lubomi.

16. PROBLEMY UZALEŻNIEŃ I PRZEMOCY W RODZINIE

Skuteczne przeciwdziałanie problemom uzależnień i przemocy w rodzinie oraz eliminacja ich niekorzystnego wpływu na społeczeństwo wymaga prowadzenia działań związanych z profilaktyką i łagodzeniem zarówno objawów, jak i skutków tych zjawisk.

Na szczeblu gmin działania te wyznaczane są w ramach gminnych programów profilaktyki, takich jak:

- Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
- Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii;
- Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie.

Tabela 45. Opłaty z zezwoleń na sprzedaż alkoholu w gminie w latach 2017-2019

rodzaj	wartość w zł		
	2017 r.	2018 r.	2019 r.
opłaty z zezwoleń na sprzedaż alkoholu	161 212,05	140 573,03	144 599,45

Dane Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Lubomi.

W latach 2017-2019 wysokość kwot uzyskiwanych z opłat z zezwoleń na sprzedaż alkoholu w gminie Lubomia ulegała wahaniom, najwyższy poziom osiągając w 2017 r.

Tabela 46. Środki finansowe przeznaczone w gminie w latach 2017-2019 na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień oraz przemocy w rodzinie

wielkość wydatków (w zł)	2017	2018	2019
na profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych	113 021,26	129 026,82	158 740,11
na profilaktykę i rozwiązywanie problemów narkomanii	9 995,11	7 588,49	8 495,37
na przeciwdziałanie przemocy w rodzinie	0	0	0
razem	123 016,37	136 615,31	167 235,48

Dane Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Lubomi.

W latach 2017-2019 wysokość kwot przeznaczanych na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień w gminie Lubomia rosła. W analizowanym okresie nie przeznaczano odrębnych środków na przeciwdziałanie przemocy w rodzinie.

Ważną rolę w procesie przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy w rodzinie odgrywa Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Wybrane dane dotyczące działalności GKRPA w Lubomi przedstawiają poniższe tabele.

Tabela 47. Liczba członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w latach 2017-2019

zakres danych	2017 r.	2018 r.	2019 r.
liczba osób zaangażowanych w prace GKRPA	6	6	6

Dane Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Lubomi.

Tabela 48. Działalność GKRPA w latach 2017-2019 w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień w gminie

zakres danych	2017	2018	2019
liczba osób, z którymi GKRPA przeprowadziła rozmowy interwencyjno-motywuujące w związku z nadużywaniem alkoholu	4	7	7
liczba osób uzależnionych od alkoholu, wobec których GKRPA wystąpiła do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego	2	0	3

Dane Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Lubomi.

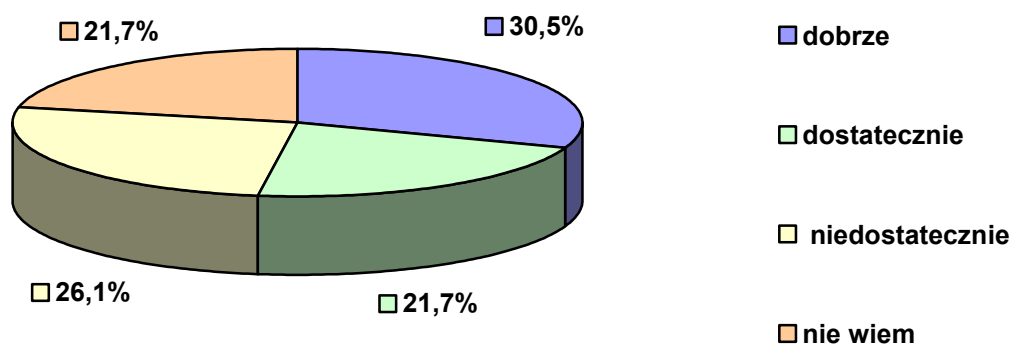
W latach 2017-2019 liczba osób, z którymi GKRPA przeprowadzała rozmowy interwencyjno-motywuujące w związku z nadużywaniem alkoholu, wzrosła i wyniosła odpowiednio: 4, 7 i 7 osób. Komisja występowała także z wnioskami do sądu o podjęcie obowiązkowego leczenia odwykowego, w 2017 r. złożono 2 takie wnioski, w 2019 r. – 3, zaś w 2018 r. takich wniosków nie składano.

Tabela 49. Działania podjęte w gminie przez GKRPA w latach 2017-2019 w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemu przemocy w rodzinie

zakres danych	2017	2018	2019
liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie, z którymi kontaktowali się członkowie GKRPA	0	0	0
liczba sprawców przemocy w rodzinie, przeciwko którym GKRPA złożyła zawiadomienie do prokuratury o przestępstwie	0	0	0

Dane Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Lubomi.

O ocenę działań, jakie prowadzone są w gminie w obszarze przeciwdziałania uzależnieniom, zapytano w badaniu ankietowym mieszkańców. Rozkład uzyskanych odpowiedzi ujęto w wykresie zamieszczonym poniżej.

Wykres 10. Jak Pani/Pan ocenia realizowane w gminie działania w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom?

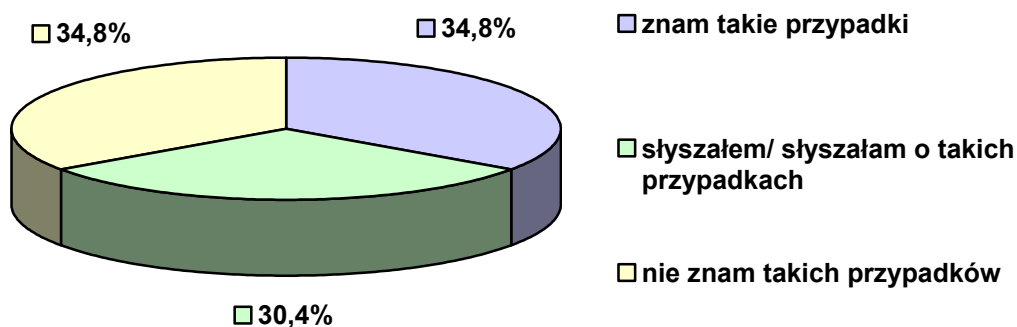
Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym

Ponad 52% badanych pozytywnie oceniło działania przeciwdziałające uzależnieniom. Jednocześnie 26,1% ankietowanych wyraziło przeciwną opinię. Prawie 22% respondentów miało trudności z odniesieniem się do tej kwestii.

W pewnej sprzeczności z tymi danymi pozostają wyniki badania ankietowego, gdzie alkoholizm był najczęściej wskazywanym problemem lokalnym dostrzeganym przez respondentów. Oznacza to, iż jest dotkliwie odczuwany przez mieszkańców i może stanowić realne zagrożenie porządku społecznego i prawidłowego funkcjonowania rodzin.

W przeprowadzonym badaniu ankietowym mieszkańcy odnieśli się także do styczności pośredniej lub bezpośredniej z osobami doświadczającymi lub stosującymi przemoc. Rozkład uzyskanych odpowiedzi ilustruje poniższy wykres.

Wykres 11. Czy zna Pani/Pan przypadki przemocy w rodzinie na terenie gminy lub o nich słyszała/słyszał?

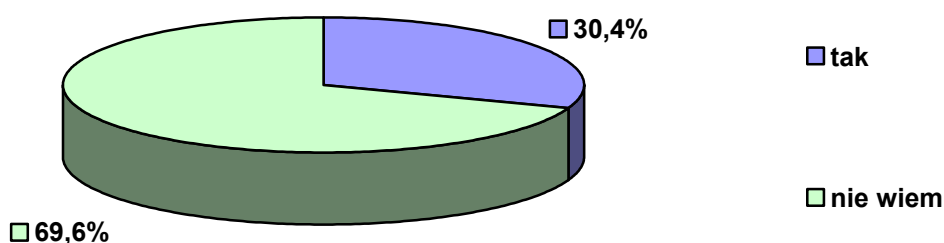

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Niepokojąco przedstawiają się wyniki odpowiedzi na to pytanie, bowiem aż 65,2% respondentów twierdzi, iż zna przypadki stosowania przemocy w rodzinie lub o nich słyszało. Takich przypadków nie zna 34,8% ankietowanych.

Oceniając ryzyko nasilenia się problemu przemocy w rodzinie na terenie gminy, respondenci najczęściej wskazywali na odpowiedź „nie wiem”, co świadczy o dużym (dotyczącym prawie 70% ankietowanych) braku świadomości badanej społeczności co do zagrożenia tym zjawiskiem. Według 30,4% ankietowanych takie ryzyko istnieje. Nikt z uczestników badania nie potwierdził, że takie ryzyko nie istnieje.

Wykres 12. Czy Pani/Pan zdaniem istnieje ryzyko nasilenia się problemu przemocy w rodzinie na terenie gminy?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Przeciwdziałanie problemom wynikającym z uzależnień i przemocy w rodzinie umożliwiają i normują odpowiednie akty prawne, a do podstawowych w tym zakresie należy Rozporządzenie Rady Ministrów z 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskiej Karty” oraz Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z 31 marca 2011 r. w sprawie procedury przy wykonywaniu czynności

odebrania dziecka z rodziny w razie bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia dziecka w związku z przemocą w rodzinie.

Skuteczne przeciwdziałanie problemom wynikającym z uzależnień i przemocy w rodzinie powinno opierać się na ścisłej współpracy wszystkich powołanych do tego instytucji i organizacji. Konieczne jest dokładne rozpoznanie danego problemu i okoliczności jego występowania oraz zapewnienie ciągłości działań podejmowanych wcześniej, jak choćby w ramach prac Zespołu Interdyscyplinarnego. W ujawnionych przypadkach stosowania przemocy w rodzinie lub uzasadnionego podejrzenia, że w danej rodzinie dochodzi do przemocy, wdrażana i prowadzona jest procedura „Niebieskiej Karty”. Obejmuje ona ogół czynności podejmowanych przez przedstawicieli OPS-u, Policji, oświaty, ochrony zdrowia, GKRPA i organizacji pozarządowych, a wszystkie te działania koordynuje Przewodniczący Zespołu Interdyscyplinarnego.

Procedurę kończy się po zrealizowaniu opracowanego przez grupę roboczą indywidualnego planu pomocy dla rodziny lub po ustaniu przemocy w rodzinie – na wniosek instytucji, która założyła „NK”, albo w przypadku, gdy rodzina nie jest zainteresowana rozwiązaniem problemu i prowadzenie „NK” staje się bezzasadne.

Dane dotyczące funkcjonowania Zespołu Interdyscyplinarnego prezentuje tabela zamieszczona poniżej.

Tabela 50. Działalność Zespołu Interdyscyplinarnego w gminie Lubomia w latach 2017-2019

zakres danych	2017 r.	2018 r.	2019 r.
liczba członków Zespołu Interdyscyplinarnego	20	18	19
liczba spotkań ZI w ciągu roku	4	4	4
liczba spotkań grup roboczych	19	28	22
liczba złożonych do ZI „Niebieskich Kart”	16	31	11
w tym sporządzone przez Policję	14	23	8
w tym sporządzonych przez pracowników OPS i ochrony zdrowia	2	8	3
liczba zamkniętych „Niebieskich Kart”	9	12	15
liczba spraw toczących się w ZI z lat wcześniejszych	3	6	7
liczba spraw sądowych z powodu przemocy w rodzinie	1	4	1
zakończonych wyrokiem	0	3	1
zakończonych wyrokiem skazującym na osadzenie w zakładzie karnym	1	0	0

zakończonych wyrokiem w zawieszeniu	0	1	0
umorzonych	3	2	1

Dane Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie w Lubomi.

Wszystkie działania i procedury odbywają się we współpracy z Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej, Policją i Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie. Ponadto w ramach Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Programu Przeciwdziałania Narkomanii w placówkach oświatowych realizowane były liczne przedsięwzięcia profilaktyczne i dydaktyczne w formie wykładów, spotkań ze specjalistami, programów, warsztatów i pogadarek oraz konkursów, imprez sportowych, artystycznych i okolicznościowych, sfinansowano także wyjazdy integracyjne, obozy profilaktyczno-językowe i sportowe z programem profilaktycznym oraz materiały edukacyjne.

Osobom dotkniętym problemami uzależnień i przemocy w rodzinie pomoc świadczy również Ośrodek Pomocy Społecznej. Wsparcia z powodu alkoholizmu udzielono 6 rodzinom (16 osób w rodzinach) w 2017 r., 8 rodzinom (17 osób w rodzinach) w 2018 r. i 7 rodzinom (14 osób w rodzinach) w 2019 r. Pomoc z powodu narkomanii była niewielka i dotyczyła podobnej liczby osób (1 w 2017 r. i 1 w 2019 r.). W analizowanym okresie wsparcie ze względu na przemoc w rodzinie przyznawano 2 rodzinom (10 osób w rodzinach) w 2017 r., 6 rodzinom (25 osób w rodzinach) w 2018 r. i 3 rodzinom (12 osób w rodzinach) w 2019 r.

W gminie Lubomia jednostkami wsparcia dla osób uzależnionych lub dotkniętych przemocą w rodzinie są (obok OPS-u i GKRPA) Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, działająca przy Parafii pw. św. Marii Magdaleny w Lubomi przy ul. Pogrzebieńskiej 2 charytatywna grupa wsparcia (pomoc rzeczowa, finansowa, paczki świąteczne, odwiedziny) obejmująca pomocą 210 osób, działająca przy Parafii pw. św. Antoniego z Padwy w Syryni przy ul. Powstańców Śląskich 46 charytatywna grupa wsparcia (pomoc rzeczowa, finansowa, paczki świąteczne, odwiedziny) obejmująca pomocą 180 osób, 7 świetlic realizujących program opiekuńczo-wychowawczy, mieszczących się w Domach Kultury w Lubomi, Syryni, Grabówce, Bukowie, Nieboczowach oraz w Szkołach Podstawowych w Lubomi i Syryni, a także jednostka powiatowa – Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wodzisławiu Śląskim.

17. PROBLEMY RÓWNOŚCI PŁCI

Polityka równości szans płci jest celowym, systematycznym i świadomym ocenianiem prowadzonych działań z perspektywy wpływu na warunki życia kobiet i mężczyzn, które ma na celu przeciwdziałanie dyskryminacji ze względu na płeć i osiągnięcie równości kobiet i mężczyzn. Problemy oraz doświadczenia kobiet i mężczyzn powinny być integralnym elementem planowania, wdrażania i monitorowania realizowanych programów i projektów, aby nierówność się nie utrzymywała, a kobiety i mężczyźni odnosili równe korzyści. Dzięki wdrażaniu zasady równości szans płci w realizowanych przedsięwzięciach, odpowiadają one lepiej na specyficzne potrzeby zarówno kobiet, jak i mężczyzn.

Wprowadzenie w życie zasad polityki równości płci wymaga przeprowadzenia analizy sytuacji kobiet i mężczyzn, która opiera się na przedstawieniu danych ilościowych i jakościowych w podziale na płeć oraz odniesieniu się do występujących barier równości płci. W latach 2017-2019 w gminie Lubomia struktura ludności pod względem płci była stabilna; stale nieco więcej niż połowę mieszkańców stanowiły kobiety. Dane w tym zakresie przedstawia kolejna tabela.

Tabela 51. Udział kobiet w liczbie ludności gminy w latach 2017-2019

zakres danych	2017	2018	2019
liczba ludności gminy ogółem	7 750	7 749	7 740
liczba kobiet	4 010	4 012	4 019
udział kobiet w liczbie ludności gminy ogółem	51,7%	51,8%	51,9%

Dane Urzędu Gminy Lubomia.

Według danych Powiatowego Urzędu Pracy w Wodzisławiu Śląskim, w całym rozpatrywanym okresie, kobiety stanowiły ponad połowę ogółu osób bezrobotnych w gminie.

Tabela 52. Udział kobiet w liczbie bezrobotnych w gminie w latach 2017-2019

zakres danych	2017	2018	2019
liczba bezrobotnych ogółem	132	99	97
liczba bezrobotnych kobiet	77	67	61
udział kobiet w liczbie osób bezrobotnych	58,3%	67,7%	62,9%

Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Wodzisławiu Śląskim.

Analiza struktury bezrobocia w gminie pod względem płci wykazała, że kobiety zdecydowanie przeważały we wszystkich wyróżnionych kategoriach, zarówno jeśli chodzi o wiek, czas pozostawania bez pracy, wykształcenie i staż pracy. Największy udział kobiet w ogóle bezrobotnych odnotowano wśród osób z wykształceniem

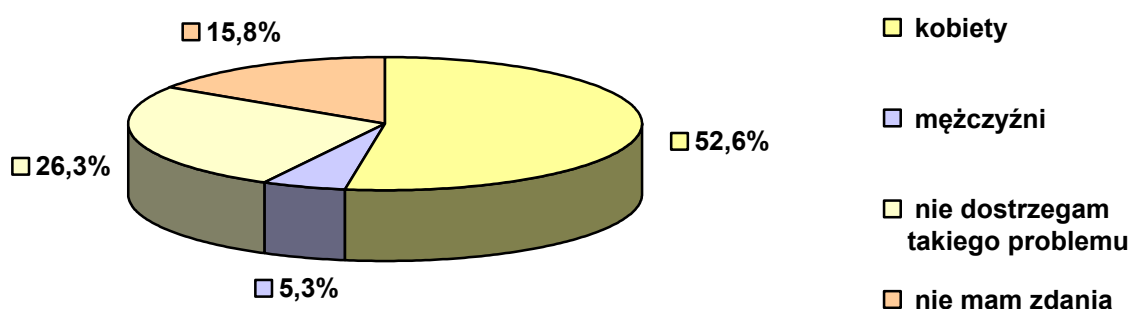
średnim ogólnokształcącym, wyższym, policealnym i średnim zawodowym oraz zasadniczym zawodowym, osób pozostających bez pracy od 6 do 12 miesięcy, powyżej 24 miesięcy, od 12 do 24 miesięcy, do 1 miesiąca i od 3 do 6 miesięcy, osób o stażu pracy do 1 roku, bez stażu, stażu od 1 do 5 lat, od 20 do 30 lat i od 5 do 10 lat, a także osób w wieku 25-34 lata, 18-24 lata oraz 35-44 lata.

Może to wskazywać na istnienie nierówności szans kobiet i mężczyzn na lokalnym rynku pracy, co jednocześnie implikuje konieczność działań sprzyjających aktywizacji zawodowej kobiet, a w działaniach tych należy uwzględnić szeroki zakres rozwiązań ułatwiających kobietom godzenie pracy zawodowej i życia rodzinnego. W przypadku gminy Lubomia problemem jest brak żłobka, na co zwracali uwagę mieszkańcy wypowiedzający się w badaniach ankietowych.

Problemy dotyczące równości szans płci nie ograniczają się jedynie do zagadnień związanych z zatrudnieniem. Dlatego w ramach diagnozy sytuacji w zakresie równości płci w gminie Lubomia przeprowadzono badanie przy zastosowaniu anonimowej ankiety, w której pytano o wybrane zagadnienia dotyczące równości szans kobiet i mężczyzn oraz dyskryminacji ze względu na płeć. Do analizy przedłożono w sumie 19 ankiet wypełnionych przez wybranych losowo mieszkańców.

Zasada równości szans płci ma ograniczać dyskryminację zarówno kobiet, jak i mężczyzn, przypisując im taką samą wartość społeczną, równe prawa oraz równy dostęp do zasobów. Uwzględniając powyższe, pytano respondentów, kto, ich zdaniem, jest bardziej zagrożony problemem nierówności szans. Rozkład uzyskanych odpowiedzi zawarto w wykresie zamieszczonym poniżej.

Wykres 13. Kto jest wg Pani/Pana bardziej zagrożony dyskryminacją ze względu na płeć?

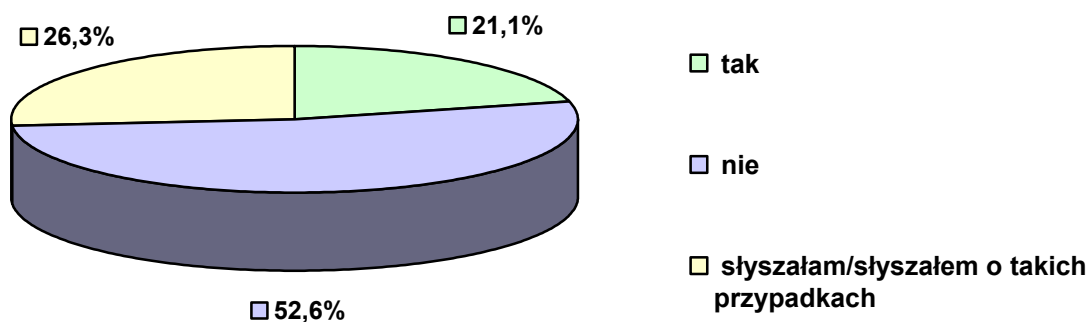
Dane z badania ankietowego.

Prawie 53% ankietowanych uważa, że bardziej zagrożone dyskryminacją ze względu na płeć są kobiety, a zdaniem 5,3% respondentów są to mężczyźni. Ponad

26% badanych nie dostrzega problemu zawartego w pytaniu. Opinii w tej sprawie nie wyraziło 15,8% pytanych.

Badanie ankietowe pozwoliło również poznać wiedzę biorących w nim udział respondentów na temat problematyki równości szans kobiet i mężczyzn w ich lokalnym środowisku. Prawie 53% spośród pytanych mieszkańców odpowiedziało, że nie spotkało się z przypadkami dyskryminacji ze względu na płeć w gminie. Jednak 47,4% badanych stwierdziło, iż słyszało o przypadkach dyskryminacji ze względu na płeć w gminie lub przyznało, że spotkało się z takimi przypadkami. Uzyskane odpowiedzi ilustruje poniżej zamieszczony wykres.

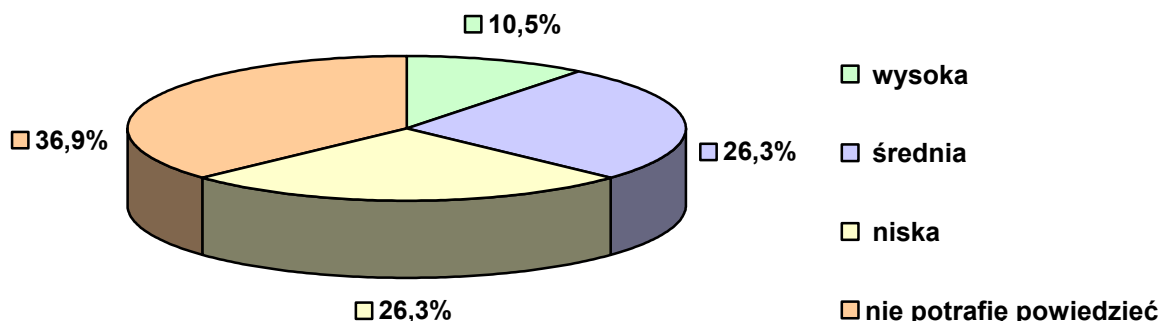
Wykres 14. Czy spotkała się Pani/ spotkał się Pan z przypadkami dyskryminacji ze względu na płeć w gminie lub o nich słyszała/ słyszał?

Dane z badania ankietowego

Do uczestników badania skierowano też pytanie dotyczące określenia skali problemu nierówności płci w gminie. Poniższy wykres zawiera rozkład odpowiedzi.

Wykres 15. Jaka Pani/Pana zdaniem może być skala problemu nierówności płci w gminie?

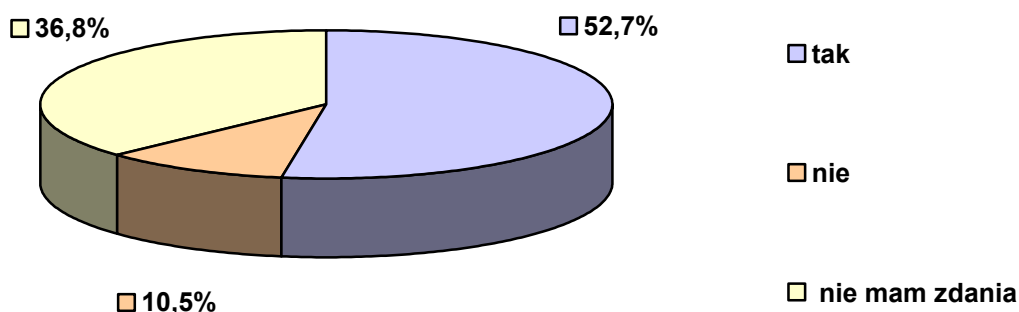

Dane z badania ankietowego

Zdaniem 26,3% badanych skala problemu nierówności płci na terenie gminy jest średnia i taki sam odsetek respondentów przyznał, że jest ona niska, zaś 10,5% pytanych stwierdziło, że jest ona wysoka. Prawie 37% ankietowanych nie potrafiło odpowiedzieć na to pytanie.

Uczestnicy badania udzielali również odpowiedzi na pytania dotyczące potrzeby podejmowania działań na rzecz równości kobiet i mężczyzn oraz mających na celu przeciwdziałanie dyskryminacji płciowej. Rozkład uzyskanych odpowiedzi ilustruje zamieszczony poniżej wykres.

Wykres 16. Czy wg Pani/Pana powinno się podejmować w gminie działania na rzecz równości szans kobiet i mężczyzn lub w celu przeciwdziałania dyskryminacji ze względu na płeć?

Dane z badania ankietowego.

Prawie 53% badanych uznało, że takie działania są potrzebne. Jednocześnie 10,5% ankietowanych nie widzi potrzeby podejmowania takich działań. Wysoki odsetek (36,8%) respondentów nie potrafił rozstrzygnąć tak sformułowanej kwestii.

Kolejne pytanie dotyczyło obszarów, w jakich powinno się podejmować działania na rzecz równości szans kobiet i mężczyzn przeciwdziałające dyskryminacji ze względu na płeć. Respondenci najczęściej wskazywali płace (22,6%), rynek pracy (19,4%), edukację (12,9%) oraz awans zawodowy, życie rodzinne, działalność społeczną i ochronę zdrowia (po 9,7%), a także udział we władzach samorządowych (6,5%). Odpowiadając na pytanie o konkretne działania, jakie należy podejmować na rzecz równości szans kobiet i mężczyzn lub w celu przeciwdziałania dyskryminacji ze względu na płeć, ankietowani zwrócili uwagę na potrzebę podnoszenia świadomości społecznej w tym zakresie, wyrównania szans na rynku pracy, szczególnie w zakresie płac, a także tworzenia nowych miejsc pracy. Za równie ważne uznano organizowanie kursów zawodowych i staży na terenie gminy.

Z wypowiedzi udzielonych dla badania ankietowego, na którym opiera się w znacznej mierze niniejsze opracowanie, wynika, że ankietowani dostrzegają problemy nierówności szans oraz dyskryminacji płciowej i identyfikują je nie tylko w obszarze zatrudnienia. Prawie 53% ankietowanych stwierdziło, że zagrożone problemem nierówności są kobiety, nadto ponad 47% respondentów zna lub słyszało o przypadkach dyskryminacji ze względu na płeć w gminie, a zdecydowana większość respondentów potrafiła ocenić także skalę tego problemu. Jednocześnie przy analizie wypowiedzi uczestników ankiety na temat równości szans kobiet i mężczyzn daje się zauważyć znaczny odsetek respondentów, którzy wybierali odpowiedź „nie mam zdania” czy „nie potrafię powiedzieć”. Dowodzi to stosunkowo niewielkiej znajomości tych problemów, a co za tym idzie, także skutków, jakie powyższe problemy wywołują w funkcjonowaniu jednostek i społeczeństwa. Zmiana tego stanu rzeczy z pewnością wymaga wyraźniejszej obecności tej tematyki w sferze publicznej.

18. SYTUACJA DZIECKA

Analiza sytuacji dziecka w gminie została dokonana na podstawie badań ankietowych przeprowadzonych w funkcjonujących na jej terenie placówkach oświatowych. Badania te pozwoliły zdiagnozować środowisko szkolne i rodzinne uczniów pod kątem występowania zachowań o cechach patologii społecznej oraz uzyskać informacje na temat prowadzonych w szkołach działań opiekuńczo-wychowawczych, profilaktycznych i leczniczych. Do analizy przedłożono 2 ankiety – wypełnione przez dyrektorów placówek oświatowych funkcjonujących na terenie gminy Lubomia:

- Szkoła Podstawowa im. Brunona Strzałki w Lubomi (liczba uczniów: 323, liczba nauczycieli: 34),
- Szkoła Podstawowa im. Romana Dworczaaka i dr Anny Wróbel w Syryni (liczba uczniów: 304, liczba nauczycieli: 34).

Zasoby i oferta szkolna

Z analizy ankiety wynika, iż obie placówki zatrudniają pedagoga i logopedę oraz zapewniają opiekę pielęgniarską, 1 szkoła zatrudnia doradcę zawodowego, natomiast żadna ze szkół nie zatrudnia psychologa. Uczniowie obu placówek mają dostęp do sali gimnastycznej i boiska sportowego, tylko jedna z ze szkół ma zapewniony dostęp do Internetu. Placówki z terenu gminy prowadzą dożywianie

uczniów; bezpłatne posiłki spożywało w sumie 42 dzieci. W jednej ze szkół utworzono klasy integracyjne. Jedna placówka organizuje nauczanie indywidualne (w drugiej nie ma takiej potrzeby), a obie zapewniają opiekę w ramach zajęć świetlicowych. Szkoły oferują zajęcia przeznaczone dla uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. Wymieniono wśród nich zajęcia wyrównawcze, korekcyjno-kompensacyjne, logopedyczne, psychoterapeutyczne, rewalidacyjne oraz warsztaty z psychologiem.

Zajęcia dodatkowe proponowane w szkołach

Obie placówki oświatowe z terenu gminy mają w swojej ofercie zajęcia dodatkowe. Znalazły się wśród nich: rozliczne koła rozwijające zainteresowania i predyspozycje uczniów; koła przedmiotowe, lingwistyczne, muzealne, sportowe (SKS, badminton), artystyczne (muzyczne, plastyczne), a także pierwsza pomoc, schola dziecięca i zespół liturgiczny.

Przedstawiciele szkół zapytano o patologiczne zjawiska i negatywne zachowania obserwowane w społeczności uczniowskiej i otoczeniu szkoły. Uczestnicy badania stwierdzali ich obecność, podając jednocześnie liczbę ujawnionych przypadków. Szczegółowe informacje w tej kwestii zawiera poniższa tabela.

Tabela 53. Negatywne zachowania oraz zjawiska patologiczne występujące w społeczności uczniowskiej w roku szkolnym 2019/2020

rodzaj negatywnych zachowań i zjawisk patologicznych	obecność poszczególnych zjawisk		
	liczba placówek, w których stwierdzono	liczba ujawnionych przypadków	liczba placówek, w których nie stwierdzono
palenie papierosów	1	1	1
sięganie po alkohol	–	–	2
sięganie po narkotyki	–	–	2
niszczenie mienia szkolnego	2	4	–
kradzieże na terenie szkoły	1	1	1
dyskryminacja w grupie rówieśniczej	1	2	1
udział w grupach negatywnych	–	–	2
agresja i przemoc w grupie rówieśniczej	2	12	–
autoagresja	1	2	1
ucieczki z domu	–	–	2
przestępczość ujawniona	–	–	2
przypadki wymagające nadzoru kuratora sądowego	–	–	2

Dane z badań ankietowanych przeprowadzonych w placówkach oświatowych gminy.

Przedstawiciel jednej z badanych placówek zauważył wzrost uzależnień behawioralnych wśród uczniów w ciągu ostatnich trzech lat, zaś drugi z ankietowanych nie był w stanie stwierdzić, czy w analizowanym okresie taki wzrost nastąpił.

Przedstawicielei szkół zapytano również o stwierdzone dysfunkcje i patologie w otoczeniu domowym uczniów. Szczegółowe informacje w tej kwestii zawiera poniższa tabela.

Tabela 54. Dysfunkcje i patologie stwierdzone w rodzinach uczniów w roku szkolnym 2018/2019

dysfunkcje i patologie rodziny	liczba ujawnionych przypadków
bezzadność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	6
zaniedbanie	11
uzależnienia (alkoholizm, narkomania)	4
przemoc w rodzinie	5
wykorzystywanie seksualne dzieci	–
przestępczość	–

Dane z badań ankietowanych przeprowadzonych w placówkach oświatowych gminy.

Wśród dysfunkcji i patologii ujawnionych w środowisku rodzinnym uczniów stwierdzono przypadki zaniedbań, bezzadności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, przemocy w rodzinie oraz uzależnień.

Przedstawiciel jednej z badanych placówek zauważył wzrost w ciągu ostatnich trzech latach zjawisk patologicznych i przypadków dysfunkcji w rodzinach uczniów, natomiast drugi respondent miał trudności z jednoznaczną odpowiedzią na to pytanie.

Współpraca szkół z rodzicami uczniów przybiera różne formy i została oceniona pozytywnie przez obu uczestników badania.

Współpraca placówek oświatowych z instytucjami i organizacjami jest zdaniem przedstawicieli obu szkół zadowolająca. Do podmiotów, z którymi szkoły najczęściej współpracują, uczestnicy badania zaliczyli: Ośrodek Pomocy Społecznej, Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Policję, Radę Sołecką, asystenta rodziny, GOKSiR, Straż Pożarną oraz Pracownię „Epsilon”.

Pomoc, jaką szkoły oferują dzieciom z rodzin ubogich, polega przede wszystkim na zapewnieniu bezpłatnego dożywiania w formie obiadów. Ponadto

dzieci z rodzin ubogich mogą liczyć na objęcie pomocą w nauczaniu oraz zajęcia w świetlicach. Placówki organizują także wsparcie rzeczowe w postaci paczek świątecznych przygotowywanych przez wolontariat uczniowski.

Pomoc, jaką szkoły oferują dzieciom z rodzin niewydolnych wychowawczo, dotkniętych problemami uzależnień, przemocy w rodzinie, przebiega we współpracy z instytucjami pomocowymi. Umożliwiany jest kontakt ze specjalistami – pedagogami i psychologami, zapewniana jest informacja o dostępnych formach pomocy i odpowiednich instytucjach pomocowych, w placówkach organizowane są zajęcia indywidualne z uczniem oraz spotkania i rozmowy z rodzicami. Dzieci mogą również korzystać z porad i wsparcia pedagogów szkolnych, uczestniczą też w programach profilaktyczno-edukacyjnych.

Poprawa funkcjonowania placówek oraz efektywności procesu kształcenia i wychowania wymaga, zdaniem uczestników badania, prowadzenia dodatkowych szkoleń dla kadry nauczycielskiej z zakresu efektywności procesów edukacyjno-wychowawczych w rodzinach dotkniętych dysfunkcją, jak również organizowania warsztatów dla uczniów i rodziców, a w szczególności warsztatów z psychologiem. Poprawa efektywności procesu edukacji i wychowania wymaga także zwiększenia budżetu przeznaczonego na profilaktykę.

19. SYTUACJA OSÓB STARSZYCH I NIEPEŁNOSPRAWNYCH

SYTUACJA OSÓB STARSZYCH

Z analizy danych dotyczących sytuacji demograficznej gminy Lubomia wynika, że w latach 2017-2019 liczba osób w wieku poprodukcyjnym stale rosła, systematycznie zwiększał się także udział liczby osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności gminy. Dane w tym zakresie zawiera poniższa tabela.

Tabela 55. Osoby w wieku poprodukcyjnym w strukturze ludności gminy w latach 2017-2019

zakres danych	2017	2018	2019
liczba mieszkańców gminy ogółem	7 750	7 749	7 740
liczba osób w wieku poprodukcyjnym	1 358	1 385	1 443
udział osób w wieku poprodukcyjnym w ludności gminy	17,5%	17,9%	18,6%

Dane Urzędu Gminy Lubomia.

Przytoczone dane pozwalają na sformułowanie wniosku, iż społeczność gminy wpisuje się w dominujące w ogólnym procesie demograficznym tendencje i powoli zaczyna się starzeć. Starzenie się społeczeństwa powoduje konieczność dokonania

zmian organizacyjnych w funkcjonowaniu rodzin zobligowanych moralnie i prawnie do opieki nad członkiem rodziny, ale jest też istotną przesłanką do reorganizacji lokalnego rynku usług społecznych, z uwagi na konieczność dostosowania tych usług do potrzeb osób niesamodzielnych, niepełnosprawnych, wymagających wsparcia w codziennym funkcjonowaniu.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Lubomi w 2019 r. udzielił pomocy 37 osobom w wieku powyżej 61 lat, co przełożyło się na 11,6% ogółu odbiorców pomocy społecznej w gminie.

W ramach swojej działalności OPS świadczy m.in. usługi opiekuńcze. Jest to szczególna forma pomocy kierowana przede wszystkim do osób starszych, chorych i samotnych. Usługi te polegają m.in. na pomocy w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych i pielęgnacji. Dane w tym zakresie zawiera poniższa tabela.

Tabela 56. Rodziny w gminie korzystające z pomocy społecznej w formie usług opiekuńczych w latach 2017-2019

zakres danych	2017	2018	2019
liczba rodzin	10	11	13
liczba osób łącznie w rodzinach	14	16	18

Dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Lubomi.

W analizowanym okresie specjalistyczne usługi opiekuńcze nie były świadczone przez Ośrodek.

Warto dodać, że na terenie gminy Lubomia działają dwa Koła Emerytów i Rencistów, GOKSiR oraz Koła Gospodyń Wiejskich oferujące seniorom zajęcia, których celem jest m.in. rozwijanie sprawności intelektualnej i fizycznej, aktywizacja społeczna oraz upowszechnianie kultury i sportu. W ich ramach w analizowanym okresie odbywały się wyjazdy, wycieczki, spotkania okolicznościowe, OPS-spotkania wigilijne. Także w ramach projektów unijnych w latach 2017-2018 seniorzy korzystali z wyjazdów, wycieczek i spotkań edukacyjnych. Realizowano też projekt dotyczący rozwoju aktywności technologiczno-informacyjnej pod nazwą „Akademia Senioralna-AS kompetencji cyfrowych”.

Ponadto poza gminą seniorzy mogą korzystać z oferty Dziennego Domu Pomocy w Gorzycach.

Uzupełnieniem powyższych informacji są wypowiedzi pozyskane z badania ankietowego przeprowadzonego w środowisku lokalnym. Odpowiadając na pytanie, jakie problemy najczęściej dotyczą osób starszych w gminie, respondenci wskazywali głównie na samotność, niewystarczający dostęp do specjalistycznych

usług i całodobowej opieki medycznej, niskie dochody przyczyniające się do ubóstwa, brak atrakcyjnej oferty dla osób starszych, problemy komunikacyjne oraz niedostosowanie infrastruktury i obiektów użyteczności publicznej do potrzeb seniorów. Zwrócono także uwagę na brak zainteresowania i opieki ze strony rodziny oraz sąsiadów, marginalizację i wykluczenie społeczne, a także bezradność.

Z przytoczonych opinii wynika, że mieszkańcy interesują się losem osób starszych, ankietowani dostrzegają różnego rodzaju problemy i trudności, jakie stoją przed seniorami, a których częstokroć nie są oni w stanie pokonać swoimi siłami. Świadomość tych utrudnień oraz ograniczeń związanych z wiekiem pozwoliła dokonać respondentom oceny zagrożenia seniorów marginalizacją i wykluczeniem społecznym oraz dostrzec braki w dotychczasowej ofercie pomocowej skierowanej do tej grupy.

Z wypowiedzi uzyskanych dla niniejszego badania wynika, iż większość respondentów stanowiły osoby przed 55. rokiem życia, a grupa wiekowa powyżej 65 lat, czyli najbardziej zainteresowana tą kwestią część mieszkańców gminy, była reprezentowana przez 9% badanych.

Z pewnością dla lepszego rozpoznania potrzeb seniorów w gminie należałoby przeprowadzić odpowiednie badania adresowane tylko i wyłącznie do tej grupy wiekowej, której opinii, z uwagi na dużą świadomość i wiedzę o bieżącej sytuacji osób starszych, należy wykorzystać w planowaniu oferty pomocowej na najbliższe lata.

SYTUACJA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

Bieżące informacje dotyczące osób niepełnosprawnych są trudne do dokładnego określenia, gdyż jedynym pełnym badaniem, którego wyniki pozwalają ustalić liczbę osób niepełnosprawnych oraz umożliwiają ich charakterystykę, są narodowe spisy powszechne. Dane z ostatniego spisu dotyczące osób niepełnosprawnych nie są dostępne na poziomie gmin. Informacje, które w pewnym stopniu umożliwiają obserwację zachodzących w kolejnych latach zmian liczebności osób niepełnosprawnych w gminie Lubomia, zawierają dane dotyczące liczby rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności.

Z danych Ośrodka Pomocy Społecznej w Lubomi wynika, że w latach 2017-2019 niepełnosprawność była czwartym, pod względem liczby rodzin, powodem przyznawania pomocy społecznej w gminie.

Poniższa tabela przedstawia dane na temat liczby rodzin oraz liczby osób w rodzinach, które korzystały z pomocy społecznej świadczonej przez OPS w latach 2017-2019.

Tabela 57. Rodziny w gminie korzystające z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności w latach 2017 -2019

zakres danych	2017	2018	2019
liczba rodzin	45	51	53
liczba osób łącznie w rodzinach	79	92	101

Dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Lubomi.

Należy dodać, że w 2019 r. OPS przyznał 216 świadczeń w postaci dodatków do zasiłku rodzinnego z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego dla rodzin z terenu gminy. Ważnymi świadczeniami dla rodzin dotkniętych problemem niepełnosprawności były także zasiłki pielęgnacyjne i świadczenia pielęgnacyjne.

Warto również w tym miejscu przytoczyć informacje Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Wodzisławiu Śląskim dotyczące orzeczeń o niepełnosprawności lub o stopniu niepełnosprawności (z uwzględnieniem orzeczonego stopnia niepełnosprawności) w odniesieniu do mieszkańców gminy Lubomia.

Tabela 58. Orzeczenia o niepełnosprawności lub o stopniu niepełnosprawności wydane mieszkańcom gminy w latach 2017-2019

zakres danych	2017	2018	2019
liczba orzeczeń o niepełnosprawności wydanych mieszkańcom gminy	8	17	14
liczba orzeczeń o stopniu niepełnosprawności wydanych mieszkańcom gminy	66	88	88
w tym o znacznym stopniu niepełnosprawności	25	48	33
w tym o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności	34	34	48
w tym o lekkim stopniu niepełnosprawności	7	6	7

Dane Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Wodzisławiu Śląskim.

Osoby niepełnosprawne z terenu gminy Lubomia mogą korzystać również ze wsparcia finansowego udzielanego przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wodzisławiu Śląskim, które dysponuje środkami na rehabilitację społeczną i zawodową. W tabeli zamieszczonej poniżej zawarto dane dotyczące tego rodzaju pomocy.

Tabela 59. Dofinansowanie rehabilitacji przyznane mieszkańcom gminy Lubomia w latach 2017-2019

zakres danych	2017	2018	2019
liczba osób niepełnosprawnych z gminy, którym dofinansowano uczestnictwo w turnusach rehabilitacyjnych	1	2	5
liczba osób niepełnosprawnych z gminy, którym dofinansowano sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze	1	2	6
liczba osób niepełnosprawnych z gminy, którym dofinansowano likwidację barier architektonicznych, technicznych, w komunikowaniu się	0	1	1

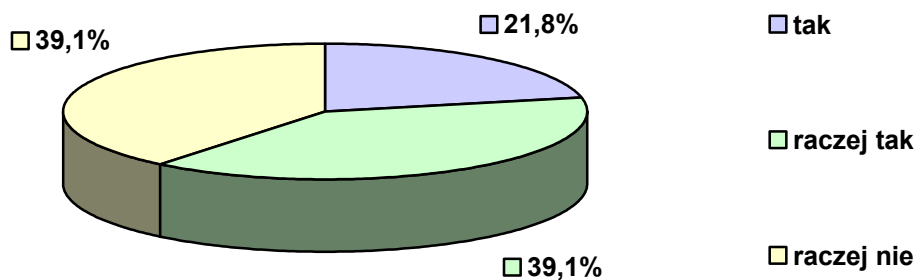
Dane Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Wodzisławiu Śląskim.

Uzupełnieniem powyższych informacji są wypowiedzi pozyskane z badania ankietowego przeprowadzonego w środowisku lokalnym. W ankiecie zapytano mieszkańców o problemy, jakie najczęściej dotyczą osób niepełnosprawnych w gminie. W odpowiedzi wymieniano najczęściej bariery architektoniczne, niedostosowanie infrastruktury gminnej i budynków użyteczności publicznej, brak ofert pracy, trudny dostęp do specjalistycznej opieki medycznej i rehabilitacji oraz odpowiednich środków komunikacji publicznej przystosowanych do transportu osób niepełnosprawnych. Wskazywano także na izolację i wykluczenie społeczne, brak oferty dostosowanej do potrzeb osób niepełnosprawnych oraz niskie dochody.

Większość respondentów biorących udział w badaniu ankietowym zauważa obecność osób niepełnosprawnych w środowisku. Mieszkańcy dostrzegają też niedostatki systemu ochrony zdrowia oraz braki w infrastrukturze, upatrując w tych sferach źródła problemów, z którymi borykają się osoby dotknięte niepełnosprawnością.

Pragnąc poznać opinie mieszkańców na temat sytuacji osób starszych i niepełnosprawnych, w badaniu ankietowym przeprowadzonym na potrzeby niniejszego opracowania sformułowano pytanie odnoszące się do uwzględniania bądź nie potrzeb osób starszych i niepełnosprawnych w działaniach realizowanych na terenie gminy. Rozkład uzyskanych odpowiedzi ilustruje poniższy wykres.

Wykres 17. Czy Pani/Pana zdaniem w działaniach realizowanych na terenie gminy uwzględnia się potrzeby osób starszych i niepełnosprawnych?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

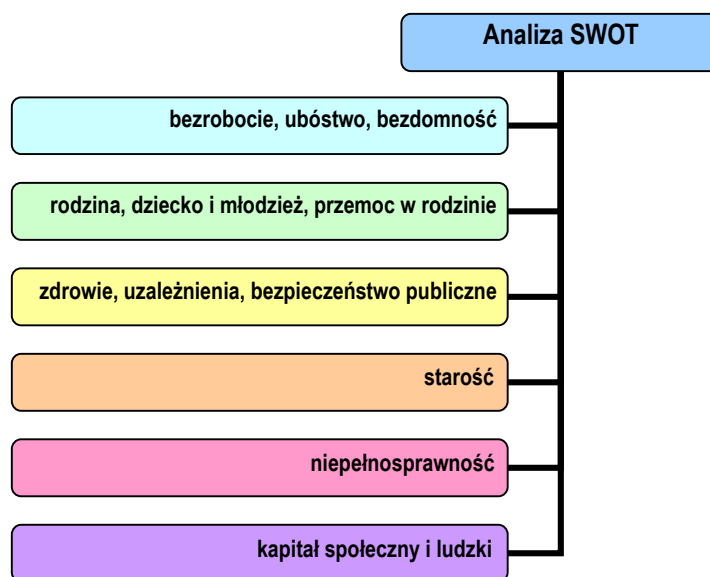
Większość (60,9%) mieszkańców uważa, że w działaniach realizowanych w gminie raczej uwzględnia się lub uwzględnia się potrzeby osób starszych, ale jednocześnie 39,1% badanych nie podziela tego zdania.

21. ANALIZA SWOT

Analiza SWOT opiera się na wspólnym usystematyzowaniu posiadanych informacji z danego obszaru poprzez przyporządkowanie ich do jednej z czterech grup (mocne strony, słabe strony, szanse i zagrożenia). Przedstawiona poniżej analiza została przeprowadzona w ujęciu: mocne strony i słabe strony to czynniki zależne od nas (te, na które mamy wpływ planistyczny i zarządczy), a szanse i zagrożenia, to czynniki obiektywne, na które nie mamy bezpośredniego wpływu sprawczego.

Niniejsza analiza obejmuje następujące obszary: bezrobocie, ubóstwo, bezdomność; rodzina, dziecko i młodzież, przemoc w rodzinie; zdrowie, uzależnienia, bezpieczeństwo publiczne; starość; niepełnosprawność; kapitał społeczny i ludzki. Wzięto także pod uwagę kwestie spoza wymienionych obszarów.

Diagram 1. Obszary analizy SWOT

BEZROBOCIE, UBÓSTWO, BEZDOMNOŚĆ	
mocne strony	słabe strony
• podejmowanie działań służących aktywizacji zawodowej bezrobotnych • upowszechnianie informacji o wolnych miejscach pracy • pozyskiwanie środków finansowych z funduszy zewnętrznych na przeciwdziałanie bezrobociu (m.in. z funduszy UE) • organizowanie akcji charytatywnych na rzecz ubogich i zagrożonych ubóstwem, (np.: „Przycisk życia”, dowozy posiłków do domu klienta, pomoc rzeczowa z Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa) • realizowanie programów i projektów na rzecz osób zagrożonych i dotkniętych ubóstwem (m.in. projekty unijne i/lub we współpracy z fundacjami: „Aktywizacja społeczna i zawodowa na terenie gminy Lubomia”, „Lepsze jutro”, „Pokonać bariery”, „Wsparcie środowiska osób niepełnosprawnych na wsiach”) • diagnozowanie problemu bezdomności w gminie (diagnozowanie w środowisku (+szukanie) bezdomnych w jedną wybraną noc w roku oraz bieżący	• niepodejmowanie działań mających na celu przyciągnięcie inwestorów mogących tworzyć nowe miejsca pracy w gminie • nieinicjowanie działań sprzyjających rozwojowi przedsiębiorczości wśród mieszkańców • nieprowadzenie działań na rzecz ograniczenia bezrobocia • niepodejmowanie inicjatyw na rzecz przeciwdziałania bezrobociu wśród kobiet • brak działań zmierzających do tworzenia w gminie podmiotów ekonomii społecznej mogących zapewnić nowe miejsca pracy • nieupowszechnianie informacji o usługach poradnictwa zawodowego i szkoleniach zawodowych

monitoring) funkcjonowanie na terenie gminy 3 zakładów rzeźniczo-wędliniarskich zatrudniających dziesiątki mieszkańców gminy położenie gminy w pobliżu dużych zakładów, jak np. „Eko-okna” w Kornicy, kopalni: „Anna” w Pszowie, Rydułtowy, Spółki Jastrzębskiej zatrudniających dziesiątki mieszkańców gminy położenie przygraniczne umożliwiające zatrudnianie się w zakładach w Czechach	
szanse	zagrożenia
stale rosnące zainteresowanie potencjalnych inwestorów tworzeniem nowych miejsc pracy w gminie zwiększające się zainteresowanie mieszkańców prowadzeniem własnej działalności gospodarczej niewzrastający poziom bezrobocia wśród kobiet efektywna oferta działań aktywizujących dla bezrobotnych stale rosnąca liczba ofert pracy dla bezrobotnych środki finansowe z funduszy zewnętrznych (m.in. UE) ograniczające bezrobocie w gminie wzrastające zainteresowanie problemami osób ubogich i działaniami prowadzonymi na ich rzecz wśród lokalnej społeczności niepostępujące zjawisko ubożenia wśród mieszkańców gminy niewzrastająca liczba osób bezdomnych i zagrożonych bezdomnością	niezmniejszająca się liczba osób długotrwale bezrobotnych brak zainteresowania osób bezrobotnych tworzeniem podmiotów ekonomii społecznej niewystarczające zainteresowanie osób bezrobotnych usługami poradnictwa zawodowego i udziałem w szkoleniach zawodowych

Analiza uwarunkowań dla obszaru *bezrobocie, ubóstwo, bezdomność* wskazuje na przewagę mocnych stron, którymi są głównie: podejmowanie działań służących aktywizacji zawodowej bezrobotnych prowadzenie działań na rzecz ograniczenia bezrobocia, upowszechnianie ofert pracy, informacji o wolnych miejscach pracy, położenie gminy w pobliżu dużych zakładów, jak również położenie przygraniczne umożliwiające zatrudnianie się w zakładach w Czechach, pozyskiwanie środków finansowych z funduszy zewnętrznych na przeciwdziałanie bezrobociu (m.in. z funduszy UE), a także organizowanie akcji charytatywnych oraz realizowanie programów i projektów na rzecz osób zagrożonych i dotkniętych ubóstwem.

Szczegółnej uwagi i intensyfikacji działań ze strony władz samorządowych, odpowiednich instytucji i organizacji wymagają jednak liczne słabe strony i zagrożenia, do których należy zaliczyć: nieinicjowanie działań sprzyjających rozwojowi przedsiębiorczości wśród mieszkańców, niepodejmowanie działań mających na celu przyciągnięcie inwestorów mogących tworzyć nowe miejsca pracy w gminie, nieprowadzenie działań na rzecz ograniczenia bezrobocia, niepodejmowanie inicjatyw na rzecz przeciwdziałania bezrobociu wśród kobiet, niewystarczające zainteresowanie osób bezrobotnych usługami poradnictwa zawodowego i udziałem w szkoleniach zawodowych, a także brak zainteresowania osób bezrobotnych tworzeniem podmiotów ekonomii społecznej.

RODZINA, DZIECKO I MŁODZIEŻ, PRZEMOC W RODZINIE	
mocne strony	słabe strony
• analizowanie problemów rodzin, dzieci i młodzieży w gminie • wsparcie asystenta rodziny dla rodzin dysfunkcyjnych • zapewnianie dostępu do poradnictwa specjalistycznego dla rodzin wymagających tej formy wsparcia • analizowanie potrzeb osób samotnie wychowujących dzieci • monitorowanie zapotrzebowania na opiekę przedszkolną • dysponowanie przez szkolnictwo w gminie kadrą i bazą dydaktyczną zapewniającą właściwy rozwój uczniów • odpowiednio przygotowana kadra do pracy z osobami dotkniętymi przemocą w rodzinie • zapewnianie pomocy i wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie na terenie gminy • inicjowanie akcji uwrażliwiających społeczność lokalną na problemy przemocy w rodzinie (rozdawanie bezpłatnie zamawianych przez OPS pozycji książkowych, ulotek, broszur traktujących o przemocę i rodzajach pomocy; uczulanie radnych, sołtysów na sesjach Rady Gminy na potrzeby ofiar przemocy) • bieżący kontakt pracowników OPS-u z podmiotami lokalnymi i zewnętrznymi działającymi na polu przemocy w rodzinie (sołtysi, radni, placówki oświatowe, pedagodzy, nauczyciele, kuratorzy, dzielnicowi)	• brak placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży (dzieci mogą korzystać ze świetlic szkolnych i świetlic przy domach kultury) • niemonitorowanie zapotrzebowania na opiekę nad dziećmi do lat 3

szanse	zagrożenia
• brak wzrostu skali problemów mających wpływ na prawidłowe funkcjonowanie rodzin • niewzrastająca liczba rodzin wymagających specjalistycznego wsparcia • wystarczająca oferta opieki przedszkolnej • zaspokajająca potrzeby w zakresie edukacji sytuacja finansowa gminy • wystarczająca liczebność i fachowość kadry pracującej z osobami dotkniętymi przemocą w rodzinie • nienasilająca się w gminie skala zjawiska przemocy w rodzinie • zmniejszenie społecznego przyzwolenia na zjawisko przemocy w rodzinie	• wzrastająca liczba rodzin dysfunkcyjnych • rosnąca liczba osób samotnie wychowujących dzieci • brak możliwości tworzenia placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży • niezaspokajająca potrzeb mieszkańców oferta w zakresie opieki żłobkowej

Analiza uwarunkowań dla obszaru *rodzina, dziecko i młodzież, przemoc w rodzinie* wskazuje na zdecydowaną przewagę mocnych stron, którymi są głównie: zapewnianie rodzinom dysfunkcyjnym wsparcia asystentów rodziny, analizowanie potrzeb osób samotnie wychowujących dzieci, zapewnianie dostępu do poradnictwa specjalistycznego dla rodzin wymagających tej formy wsparcia, dysponowanie odpowiednią kadram i bazą dydaktyczną zapewniającą właściwy rozwój dzieciom i młodzieży, zapewnianie pomocy i wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie, inicjowanie akcji uwrażliwiających społeczność lokalną na problemy przemocy oraz bieżący kontakt pracowników OPS-u z podmiotami lokalnymi i zewnętrznymi działającymi na polu przemocy w rodzinie.

Dostrzegane mocne strony w powiązaniu z akcentowanymi szansami nie mogą jednak przesłonić ciężaru gatunkowego zagrożeń, z jakimi należy się zmierzyć. Niepokoić powinny zwłaszcza wzrastająca liczba rodzin dysfunkcyjnych, rosnąca liczba osób samotnie wychowujących dzieci, brak możliwości tworzenia placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży oraz niezaspokajająca potrzeb mieszkańców oferta w zakresie opieki żłobkowej – to kwestie, które należy uwzględnić w programowaniu działań w tym obszarze.

ZDROWIE, UZALEŻNIENIA, BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE	
mocne strony	słabe strony
• zapewnienie mieszkańcom dostępu do świadczeń z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej • inicjowanie przedsięwzięć propagujących zdrowy styl życia	•

• podejmowanie przez samorząd gminy działań na rzecz poprawy stanu środowiska naturalnego • zapewnianie rodzinom dotkniętym problemami uzależnień dostępu do pomocy psychospołecznej i prawnej • odpowiednio przygotowana kadra do pracy z osobami uzależnionymi • prowadzenie przez placówki oświatowe działań profilaktycznych i edukacyjnych w obszarze uzależnień wśród uczniów • realizowanie w placówkach oświatowych programów profilaktyczno-edukacyjnych poświęconych przestępczości i jej negatywnym skutkom społecznym • prowadzenie przez samorząd gminy działań na rzecz poprawy stanu bezpieczeństwa w gminie oraz realizowanie inwestycji podnoszących poziom bezpieczeństwa na drodze (progi zwalniające, budowa nowych i remont starych chodników, zatrudnianie straży gminnej)	
szanse	zagrożenia
• brak barier finansowych i lokalowych utrudniających prawidłowe zabezpieczenie dostępu do świadczeń podstawowej opieki zdrowotnej • wzrost zainteresowania zdrowym trybem życia wśród mieszkańców • poprawa stanu środowiska naturalnego w ostatnich latach • niewzrastające zapotrzebowanie na zwiększenie liczby osób pracujących z osobami uzależnionymi • niezwiększające się zagrożenie przestępczością wśród nieletnich w gminie • wzrost poziomu bezpieczeństwa mieszkańców gminy oraz poziomu bezpieczeństwa na drodze	• zwiększająca się liczba osób uzależnionych i współuzależnionych wymagających wsparcia • zwiększająca się liczba nieletnich sięgających po alkohol lub narkotyki

Analiza uwarunkowań dla obszaru *zdrowie, uzależnienia, bezpieczeństwo publiczne* wskazuje na zdecydowaną przewagę mocnych stron: zapewnienie mieszkańcom dostępu do świadczeń z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej, inicjowanie przedsięwzięć propagujących zdrowy styl życia, podejmowanie przez samorząd gminy działań na rzecz poprawy stanu środowiska naturalnego, zapewnianie rodzinom dotkniętym problemami uzależnień dostępu do pomocy psychospołecznej i prawnej, prowadzenie przez placówki oświatowe działań profilaktycznych i edukacyjnych w obszarze uzależnień wśród uczniów, realizowanie

w placówkach oświatowych programów profilaktyczno-edukacyjnych poświęconych przestępczości i jej negatywnym skutkom społecznym, prowadzenie przez samorząd gminy działań na rzecz poprawy stanu bezpieczeństwa w gminie oraz realizowanie inwestycji podnoszących poziom bezpieczeństwa na drodze.

Mimo znaczącej przewagi mocnych stron i licznych szans w tym obszarze wskazane zagrożenia (zwiększająca się liczba osób uzależnionych i współzależnionych wymagających wsparcia oraz zwiększająca się liczba nieletnich sięgających po alkohol lub narkotyki) mogą mieć wpływ na osiągnięcie zakładanych zmian w procesie wdrażania założeń budowanej strategii.

STAROŚĆ	
mocne strony	słabe strony
• analizowanie sytuacji demograficznej gminy z uwzględnieniem struktury wiekowej mieszkańców • informowanie osób starszych o dostępnych formach pomocy • wystarczająca kadra pracowników świadczących osobom starszym usługi opiekuńcze • analizowanie potrzeb rodzin sprawujących opiekę nad osobami starszymi • funkcjonowanie na terenie gminy dwóch kół emerytów i rencistów, GOKSiR-u oraz KGW z ofertą dla seniorów: wyjazdy, wycieczki, spotkania okolicznościowe, OPS – spotkanie wigilijne, w ramach projektów unijnych w latach 2017-2018 wyjazdy, wycieczki, spotkania edukacyjne • zapewnianie osobom starszym warunków do kontynuowania aktywności społecznej, edukacyjnej i zawodowej (realizowany projekt dot. rozwoju aktywności technologiczno-informacyjnej pn. „Akademia Senioralna-AS kompetencji cyfrowych”	• brak dostępu osób starszych do klubu seniora i innych form wsparcia dziennego
szanse	zagrożenia
• zaspokajanie potrzeb w zakresie kontynuowania aktywności społecznej, edukacyjnej i zawodowej osób starszych	• stale rosnący udział osób w wieku poprodukcyjnym w społeczności mieszkańców • wzrastająca liczba osób starszych korzystających ze wsparcia z pomocy społecznej • zwiększająca się liczba osób starszych wymagających wsparcia w formie usług opiekuńczych

	występowanie zjawiska pozostawiania osób starszych bez należytej opieki przez najbliższych członków rodzin brak dostępu do takich form wsparcia, jak kluby seniora, domy dziennego pobytu przez osoby starsze z gminy (mogą korzystać poza gminą, np. w DDP w Gorzycach)

Analiza uwarunkowań dla obszaru *starość* uwypukla mocne strony, takie jak: informowanie osób starszych o dostępnych formach pomocy, odpowiednia kadra pracowników świadczących osobom starszym usługi opiekuńcze, analizowanie potrzeb rodzin sprawujących opiekę nad seniorami, zapewnianie osobom starszym warunków do kontynuowania aktywności społecznej, edukacyjnej i zawodowej oraz funkcjonowanie na terenie gminy dwóch kół emerytów i rencistów, GOKSiR-u oraz KGW z ofertą dla seniorów. Uwagę zwracają jednak liczne zagrożenia: stale rosnący udział osób w wieku poprodukcyjnym w społeczności mieszkańców, wzrastająca liczba osób starszych korzystających ze wsparcia z pomocy społecznej, zwiększająca się liczba osób starszych wymagających wsparcia w formie usług opiekuńczych, występowanie zjawiska pozostawiania osób starszych bez należytej opieki przez najbliższych członków rodzin oraz brak dostępu osób starszych do klubu seniora i innych form wsparcia dziennego. W obliczu postępującego starzenia się społeczeństwa te kwestie powinny znaleźć się w obszarze zainteresowania wszystkich instytucji i organizacji zajmujących się polityką społeczną.

NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ	
mocne strony	słabe strony
monitorowanie orzeczeń o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności wydawanych mieszkańcom gminy (zasiłki stałe, pielęgnacyjne, pomoc w uzyskaniu wsparcia z PFRON) informowanie osób niepełnosprawnych z gminy o przysługujących im prawach oraz dostępnych formach pomocy likwidowanie barier utrudniających codzienne życie osobom niepełnosprawnym (podjazdy do instytucji, dzwonki przywołujące pracownika)	trudności w organizowaniu i świadczeniu specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi na terenie gminy brak Zakładów Opiekuńczo-Lecznicznych, brak Dziennego Domu Pobytu, długi czas oczekiwania na umieszczenie w powyższych placówkach poza gminą
szanse	zagrożenia
niezwiększająca się liczba osób z zaburzeniami psychicznymi	wzrost liczby osób niepełnosprawnych w gminie

wymagających specjalistycznych usług opiekuńczych • społeczna akceptacja likwidacji barier utrudniających codzienne życie osobom niepełnosprawnym • lokalny rynek pracy dysponujący ofertami pracy dla osób niepełnosprawnych • oferowanie zatrudnienia osobom niepełnosprawnym przez lokalnych przedsiębiorców	• zwiększająca się liczba osób niepełnosprawnych korzystających ze wsparcia pomocy społecznej • wzrastająca liczba dzieci dotkniętych niepełnosprawnościami, wymagających działań w zakresie wyrównywania szans edukacyjnych

Analiza uwarunkowań dla obszaru *niepełnosprawność* uwypukla mocne strony, takie jak: informowanie osób niepełnosprawnych o przysługujących im prawach oraz dostępnych formach pomocy, likwidowanie barier utrudniających codzienne życie osobom niepełnosprawnym, niezwiększająca się liczba osób z zaburzeniami psychicznymi wymagających specjalistycznych usług opiekuńczych, a także oferowanie zatrudnienia osobom niepełnosprawnym przez lokalnych przedsiębiorców. Nie należy jednak tracić z oczu słabych stron i zagrożeń, jakie występują w tym obszarze, a zaliczają się do nich: trudności w realizacji specjalistycznych usług dla osób z zaburzeniami psychicznymi na terenie gminy, brak Zakładów Opiekuńczo-Leczniczych, brak Dziennego Domu Pobytu, długi czas oczekiwania na umieszczenie w powyższych placówkach poza gminą, wzrost liczby osób niepełnosprawnych w gminie, zwiększająca się liczba osób niepełnosprawnych korzystających ze wsparcia pomocy społecznej oraz wzrastająca liczba dzieci dotkniętych niepełnosprawnościami, wymagających działań w zakresie wyrównywania szans edukacyjnych. Rozwiązywanie tych problemów wymaga współpracy zarówno organów samorządowych, instytucji pomocowych, jak i organizacji pozarządowych oraz tych podmiotów, które w sferze swojego zainteresowania mają pomoc osobom niepełnosprawnym.

KAPITAŁ SPOŁECZNY I LUDZKI	
mocne strony	słabe strony
• odczuwalny wzrost poziomu i jakości życia mieszkańców • prowadzenie działań mających na celu zachęcanie mieszkańców do podejmowania inicjatyw lokalnych • popularyzowanie wśród mieszkańców informacji o lokalnych organizacjach pozarządowych • podejmowanie działań zmierzających do podniesienia atrakcyjności oferty kulturalnej, sportowej i rekreacyjnej	• niepodejmowanie działań mających na celu propagowanie i inicjowanie wolontariatu

adresowanej do mieszkańców • inicjowanie działań mających na celu integrację społeczności lokalnej • prowadzenie działań mających na celu pozyskiwanie dodatkowych środków na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej • dostosowana do aktualnych potrzeb liczebność kadry i sieć placówek pomocy społecznej • możliwość podnoszenia kwalifikacji zawodowych przez pracowników pomocy społecznej	
szanse	zagrożenia
• odpowiedni potencjał gminy zapewniający jej rozwój i umożliwiający wzrost jakości życia • zwiększająca się liczba osób korzystających z oferty kulturalnej, sportowej i rekreacyjnej • wykorzystywanie przez gminę środków zewnętrznych na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej • dysponowanie środkami umożliwiającymi dostosowanie liczebności i poziomu kwalifikacji kadr pomocowych do aktualnych potrzeb • możliwość zatrudnienia na terenie gminy w 3 działających zakładach rzeźniczo-wędliniarskich • położenie gminy w pobliżu większych zakładów produkcyjnych z możliwością zatrudnienia jak: Eko/okna; w Czechach: w kopalniach, w Fabryce kabli KES • prężnie działające lokalne koła: KGW, emerytów, chóry, zespoły folklorystyczne, dziecięce, taneczne, młodzież w Ochotniczych Strażach Pożarnych i Klubach Sportowych	• niezwiększająca się liczba inicjatyw lokalnych • niewielkie zainteresowanie mieszkańców działalnością w ramach organizacji pozarządowych • zwiększająca się liczba osób marginalizowanych lub zagrożonych wykluczeniem i marginalizacją • wzrastające zapotrzebowanie na wsparcie z systemu pomocy społecznej • brak zainteresowania mieszkańców działalnością wolontarystyczną

Analiza uwarunkowań dla obszaru *kapitał społeczny i ludzki* pokazała zdecydowaną przewagę mocnych stron, którymi są głównie: odczuwalny wzrost poziomu i jakości życia mieszkańców gminy, zachęcanie mieszkańców do podejmowania inicjatyw lokalnych, inicjowanie działań mających na celu integrację społeczności lokalnej, coraz atrakcyjniejsza oferta kulturalna, sportowa i rekreacyjna, prowadzenie działań mających na celu pozyskiwanie dodatkowych środków na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej oraz popularyzowanie wśród mieszkańców gminy informacji o lokalnych organizacjach pozarządowych. Należy

także podkreślić możliwość podnoszenia kwalifikacji zawodowych przez pracowników pomocy społecznej.

Jednakże liczne mocne strony w powiązaniu z akcentowanymi szansami nie powinny przesłonić wagi słabych stron oraz dostrzeganych i zasygnalizowanych zagrożeń, z jakimi należy się zmierzyć. Zwiększająca się liczba osób marginalizowanych lub zagrożonych wykluczeniem i marginalizacją, wzrastające zapotrzebowanie na wsparcie z systemu pomocy społecznej, niezwiększająca się liczba inicjatyw lokalnych, niewielkie zainteresowanie mieszkańców działalnością w ramach organizacji pozarządowych oraz działalnością wolontarystyczną to w obliczu niekorzystnych tendencji demograficznych niezwykle istotne kwestie rzutujące na kształt programu działań w tym obszarze.

INNE MOCNE I SŁABE STRONY	
mocne strony	słabe strony
• atrakcyjne położenie gminy w pobliżu stawów Wielikąt, Kotówki • nowoczesna wieś Nieboczowy z całą infrastrukturą (2 nowe domy kultury, budynki LKS, OSP, SPA, domki dla mieszkańców, cmentarz, nowe drogi) – tj. przeniesiona wieś Stare Nieboczowy w związku z budową Zbiornika przeciwpowodziowego Racibórz Dolny • nowoczesna baza w placówkach szkolnych w Syryni i Lubomi oraz nowe hale sportowe przy szkołach • nowe parkingi, także przy Przedszkolach w Syryni i Lubomi	

III. Programowanie

Ocena wdrożenia założeń poprzednio realizowanej strategii, wnioski płynące z tej oceny oraz uzyskane wyniki diagnozy problemów społecznych na terenie gminy, na którą złożyła się analiza danych z tzw. źródeł zastanych, analiza wyników badań ankietowych oraz analiza SWOT, pozwoliły na opracowanie założeń polityki społecznej Gminy Lubomia na lata 2021-2028. Zostały one przedstawione w formie misji, celów i kierunków działań.

1. MISJA

Misja samorządu, sformułowana w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Lubomia na lata 2021-2028, jest następująca:

**Gmina Lubomia realizuje idee społeczeństwa obywatelskiego,
przeciwdziała wykluczeniu społecznemu,
promuje aktywizację społeczną.**

Wypełnienie przyjętej misji jest uwarunkowane realizacją przedstawionych na kolejnych stronach celów strategicznych i operacyjnych oraz kierunków działań.

2. CELE STRATEGICZNE, OPERACYJNE, KIERUNKI DZIAŁAŃ

Celem Strategii jest podjęcie systemowych rozwiązań problemów społecznych występujących w gminie i destabilizujących życie mieszkańców. Wytyczone cele zrealizowane zostaną przy wykorzystaniu istniejących instytucji, organizacji i innych podmiotów działających w sferze społecznej. Zintegrowanie lokalnego środowiska zagwarantuje pomoc i wsparcie osobom znajdującym się w trudnej sytuacji socjalno-bytowej oraz umożliwi ludziom życie w poczuciu poszanowania godności każdej osoby, eliminowanie dysfunkcji oraz równy dostęp do zasobów podstawowych usług.

CEL STRATEGICZNY 1. POPRAWA JAKOŚCI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW – PRZECIWDZIAŁANIE UBÓSTWU, BEZROBOCIU I BEZDOMNOŚCI.

cel operacyjny	kierunki działań	czas realizacji
1. Zapewnienie bezpieczeństwa socjalnego mieszkańcom wymagającym wsparcia.	1. Udzielanie pomocy finansowej i rzeczowej osobom w trudnej sytuacji materialnej. 2. Zabezpieczanie potrzeb bytowych dzieci z rodzin ubogich oraz zapewnienie im dostępu do alternatywnych form spędzania czasu wolnego. 3. Wspieranie osób i rodzin pracą socjalną z wykorzystaniem kontraktów socjalnych i projektów socjalnych. 4. Rozwijanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób ubogich oraz z Kościołem. 5. Organizowanie zbiórek odzieży, mebli i artykułów gospodarstwa domowego na rzecz osób zagrożonych ubóstwem i ubogich,	działania ciągłe w zależności od potrzeb

	przekazywanie środków czystości, artykułów szkolnych. 6. Realizacja programów i projektów na rzecz osób zagrożonych lub dotkniętych ubóstwem.	
2. Aktywizowanie zawodowe osób bezrobotnych i poszukujących pracy.	1. Upowszechniania informacji o wolnych miejscach pracy, usługach poradnictwa zawodowego, szkoleniach, przygotowaniu zawodowym i stażach. 2. Praca socjalna z osobami bezrobotnymi z wykorzystaniem kontraktów socjalnych. 3. Organizowanie prac interwencyjnych i społecznie użytecznych na terenie gminy. 4. Zapewnienie możliwości osobom bezrobotnym i poszukującym zatrudnienia korzystania z poradnictwa specjalistycznego. 5. Rozwój współpracy z lokalnymi pracodawcami. 6. Wspieranie przedsiębiorczości mieszkańców. 7. Wspieranie i promocja działań zmierzających do tworzenia w gminie podmiotów ekonomii społecznej. 8. Realizacja projektów służących aktywizacji osób bezrobotnych z wykorzystaniem funduszy zewnętrznych. 9. Promowanie w obszarze rynku pracy zasady równości płci.	działania ciągłe w zależności od potrzeb
3. Pomoc osobom zagrożonym	1. Monitorowanie zagrożeń prowadzących do występowania zjawiska	działania ciągłe

bezdomnością i bezdomnym.	bezdomy na terenie gminy. 2. Podejmowanie interwencji na rzecz osób zagrożonych utratą lokalu mieszkalnego. 3. Udzielanie pomocy finansowej, rzeczowej oraz wsparcia w załatwianiu spraw urzędowych osobom zagrożonym i dotkniętym bezdomnością. 4. Zapewnienie osobom bezdomnym schronienia oraz dostępu do poradnictwa specjalistycznego i wsparcia medycznego.	

MIERNIKI REALIZACJI CELU STRATEGICZNEGO 1.

miernik	jednostka miary	stan początkowy (2019 r.)	stan docelowy (2028 r.)	źródło danych	częstotliwość pomiaru
wielkość środków wydatkowanych na pomoc mieszkańcom gminy	zł	9 745 800,68	9 760 800,00	UG/OPS	raz w roku
zaangażowanie środków zewnętrznych w wydatkach na pomoc społeczną	%	0	3	UG/OPS	raz w roku
liczba beneficjentów systemu pomocy społecznej	osoba	206	180	OPS	raz w roku
liczba osób w rodzinach korzystających ze wsparcia z systemu					

pomocy społecznej z powodu:					
ubóstwa	osoba	263	200	OPS	raz w roku
bezrobocia	osoba	62	45	OPS	raz w roku
bezdomności	osoba	5	1	OPS	raz w roku
udział liczby osób w rodzinach korzystających ze wsparcia z systemu pomocy społecznej w ogólnej liczbie ludności gminy	%	4,13	3,5	OPS	raz w roku
liczba osób w rodzinach objętych pracą socjalną	osoba	488	400	OPS	raz w roku
liczba realizowanych kontraktów socjalnych	kontrakt	0	4	OPS	raz w roku
liczba osób bezrobotnych	osoba	97	80	PUP	raz w roku
liczba bezrobotnych kobiet w gminie	osoba	61	45	PUP	raz w roku
udział ogólnej liczby osób bezrobotnych w gminie w liczbie osób w wieku produkcyjnym	%	2,01	1,5	PUP	raz w roku

CEL STRATEGICZNY 1. – PODMIOTY ODPOWIEDZIALNE, PARTNERZY, ŹRÓDŁA FONSOWANIA

podmioty odpowiedzialne	partnerzy	źródła finansowania
Wójt, Rada Gminy, Urząd Gminy, Ośrodek Pomocy Społecznej	Powiatowy Urząd Pracy, lokalni przedsiębiorcy, placówki oświatowe, noclegownie i schroniska spoza gminy, organizacje pozarządowe, Kościół, społeczność lokalna.	budżet samorządowy i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, środki organizacji pozarządowych, sponsorzy indywidualni.

CEL STRATEGICZNY 2. PRACA NA RZECZ RODZINY – PRZECIWDZIAŁANIE UZALEŻNIENIOM I PRZEMOCY W RODZINIE

cel operacyjny	kierunki działań	czas realizacji
1. Wzmacnianie potencjału rodzin.	1. Promowanie prawidłowego modelu rodziny. 2. Edukowanie rodzin niezaradnych wychowawczo w celu nabycia i podniesienia świadomości w kwestiach opiekuńczo-wychowawczych oraz rozwiązywania konfliktów rodzinnych. 3. Udzielanie pomocy rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej z systemu pomocy społecznej oraz świadczeń rodzinnych i alimentacyjnych. 4. Prowadzenie pracy socjalnej z rodzinami, w szczególności dotkniętymi	działania ciągłe

	bezradnością opiekuńczo-wychowawczą. 5. Zapewnienie wsparcia asystentów rodziny dla rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. 6. Rozwijanie współpracy z pedagogami szkolnymi. 7. Podejmowanie działań wspierających procesy wychowawcze w rodzinach niepełnych. 8. Poszerzenie dostępu do poradnictwa rodzinnego dla rodzin naturalnych oraz zastępczych. 9. Wspierania inicjatyw mających na celu tworzenie różnych form opieki nad dziećmi do lat 3. 10. Monitorowanie sytuacji dzieci z rodzin zagrożonych kryzysem. 11. Integrowanie działań na rzecz rodziny i dziecka w gminie poprzez współpracę różnych podmiotów instytucjonalnych, organizacji pozarządowych i Kościoła.	
2. Wspieranie rozwoju dzieci i młodzieży	1. Monitorowanie zagrożeń mających wpływ na jakość i poziom procesu kształcenia i wychowania dzieci i młodzieży w gminie i podejmowanie interwencji w tym zakresie. 2. Doskonalenie kadr oświatowych poprzez zapewnienie nauczycielom możliwości podnoszenia kwalifikacji zawodowych. 3. Zapewnienie dzieciom i młodzieży wymagającym pomocy i wsparcia dostępu do specjalistów, jak pediatra, psychiatra dziecięcy czy	działania ciągłe

	psycholog. 4. Wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży. 5. Monitorowanie środowiska uczniów pod kątem zabezpieczenia ich potrzeb przez dom rodzinny. 6. Rozszerzanie w miarę posiadanych możliwości oferty zajęć pozalekcyjnych. 7. Rozwój alternatywnych form spędzania czasu wolnego przy wykorzystaniu zasobów kulturalnych i sportowo-rekreacyjnych gminy.	
3. Pomoc osobom i rodzinom dotkniętym problemami uzależnień i przemocy domowej.	1. Zapewnienie osobom uzależnionym, w szczególności od alkoholu i środków psychoaktywnych, dostępu do pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej. 2. Zapewnienie rodzinom dotkniętym problemami uzależnień dostępu do wsparcia psychologicznego i prawnego. 3. Zapewnienie rodzinom dotkniętym problemami przemocy domowej dostępu do wsparcia psychologicznego i prawnego, a w razie potrzeby zapewnienie schronienia w celu odizolowania od sprawców przemocy. 4. Kierowanie sprawców przemocy domowej do udziału w programach korekcyjnych. 5. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej i szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, narkomanii i przemocy w rodzinie.	działania ciągłe

	6. Kontynuowanie działalności Zespołu Interdyscyplinarnego, podnoszenie kwalifikacji członków zespołu w kwestiach przeciwdziałania i zapobiegania przemocy w rodzinie. 7. Podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób dotkniętych przemocą w rodzinie, problemami alkoholowymi i narkomanii.	

MIERNIKI REALIZACJI CELU STRATEGICZNEGO 2.

miernik	jednostka miary	stan początkowy (2019 r.)	stan docelowy (2028 r.)	źródło danych	częstotliwość pomiaru
liczba rodzin objętych wsparciem z systemu pomocy społecznej,	rodzina	128	100	OPS	raz w roku
liczba rodzin objętych wsparciem z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	rodzina	107	75	OPS	
liczba rodzin objętych pracą socjalną,	rodzina	205	180	OPS	raz w roku
liczba rodzin objętych wsparciem asystentów rodziny	rodzina	18	12	OPS	raz w roku
liczba rodzin objętych wsparciem z powodu:					
alkoholizmu,	osoba	7	4	OPS	raz w roku

narkomanii	osoba	1	1	OPS	raz w roku
przemocy w rodzinie	osoba	3	1	OPS	raz w roku
liczba interwencji przeprowadzonych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie zakończonych założeniem Niebieskiej Karty	karta	11	6	ZI	raz w roku
liczba osób korzystających ze świadczeń rodzinnych	osoba	630	600	OPS	raz w roku
liczba osób korzystających ze świadczeń alimentacyjnych	osoba	18	12	OPS	raz w roku
liczba rodzin objętych wsparciem Karta Dużej Rodziny	rodzina	72	75	OPS	raz w roku

CEL STRATEGICZNY 2. – PODMIOTY ODPOWIEDZIALNE, PARTNERZY, ŹRÓDŁA FONANSOWANIA

podmioty odpowiedzialne	partnerzy	źródła finansowania
Wójt, Rada Gminy, Urząd Gminy, Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespół Interdyscyplinarny, placówki przedszkolne, placówki oświatowe, placówki kultury, jednostki sportowo-rekreacyjne, świetlice	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, specjaliści, placówki ochrony zdrowia, Policja, Prokuratura Rejonowa, Sąd Rejonowy, kuratorzy sądowi, organizacje pozarządowe, Kościół, społeczność lokalna.	budżet samorządowy i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, środki organizacji pozarządowych, sponsorzy indywidualni.

CEL STRATEGICZNY 3. PODNIESIENIE JAKOŚCI ŻYCIA OSÓB STARSZYCH ORAZ OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH.

cel operacyjny	kierunki działań	czas realizacji
1. Realizacja idei „starzenia się w zdrowiu”.	1. Monitorowanie sytuacji osób starszych i niepełnosprawnych. 2. Zapewnienie dostępu do usług opiekuńczych oraz kontaktów z otoczeniem osobom starszym i niepełnosprawnym. 3. Udzielanie przez OPS pomocy finansowej i rzeczowej osobom starszym. 4. Prowadzenie pracy socjalnej z osobami starszymi i niepełnosprawnymi. 5. Wspieranie działań mających na celu zapobieganie wykluczeniu społecznemu i cyfrowemu osób starszych i niepełnosprawnych. 6. Rozwijanie aktywnych form spędzania czasu wolnego przez osoby starsze i niepełnosprawne. 7. Inicjowanie przedsięwzięć zapewniających integrację osób starszych i niepełnosprawnych ze środowiskiem. 8. Utworzenie Klubu Seniora – placówki wsparcia na terenie gminy. 9. Podejmowanie współpracy z Kościołem i organizacjami pozarządowymi w celu wzmocnienia wsparcia adresowanego do osób starszych i niepełnosprawnych. 10. Poszerzenie zakresu usług wsparcia środowiskowego na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych. 11. Popularyzowanie i organizowanie wolontariatu na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych.	działania ciągłe

2. Aktywizacja społeczna i zawodowa osób niepełnosprawnych fizycznie i psychicznie.	1. Udzielanie przez OPS pomocy finansowej i rzeczowej osobom niepełnosprawnym 2. Likwidowanie barier ograniczających funkcjonowanie osób niepełnosprawnych w przestrzeni publicznej i w otoczeniu domowym. 3. Poszerzenie środowiskowego systemu wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi, w tym również dla dzieci z zaburzeniami psychicznymi. 4. Współpraca z lokalnymi pracodawcami w celu upowszechniania wiedzy na temat warunków i możliwości tworzenia miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych. 5. Rozpowszechnianie ofert pracy dla osób niepełnosprawnych. 6. Uwzględnianie udziału osób niepełnosprawnych w organizowanych kursach zawodowych i szkoleniach. 7. Współpraca z organizacjami pozarządowymi skupiającymi osoby niepełnosprawne.	działania ciągłe

MIERNIKI REALIZACJI CELU STRATEGICZNEGO 3.

miernik	jednostka miary	stan początkowy (2019 r.)	stan docelowy (2028 r.)	źródło danych	częstotliwość pomiaru
liczba osób w wieku poprodukcyjnym	osoba	1443	1480	UG	raz w roku
udział osób w wieku poprodukcyjnym w ogóle mieszkańców gminy	%	18,6	20	UG	raz w roku
liczba osób w wieku powyżej 61	osoba	37	45	OPS	raz w roku

lat objętych wsparciem z pomocy społecznej					
liczba rodzin objętych wsparciem z systemu pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności	rodzina	53	53	OPS	raz w roku
liczba osób objętych usługami opiekuńczymi oraz specjalistycznymi usługami opiekuńczymi,	osoba	13	18	OPS	raz w roku
liczba osób z gminy przebywających w DPS	osoba	6	6	OPS	raz w roku

CEL STRATEGICZNY 3. – PODMIOTY ODPOWIEDZIALNE, PARTNERZY, ŹRÓDŁA FONSOWANIA

podmioty odpowiedzialne	partnerzy	źródła finansowania
Wójt, Rada Gminy, Urząd Gminy, Ośrodek Pomocy Społecznej	placówki oświatowe, placówki kultury, jednostki sportowo-rekreacyjne, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Powiatowy Urząd Pracy, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, placówki ochrony zdrowia, pracodawcy, organizacje pozarządowe, Kościół, społeczność lokalna.	budżet samorządowy i centralny, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, Fundusz Pracy, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, środki organizacji pozarządowych, sponsorzy indywidualni.

CEL STRATEGICZNY 4. DBAŁOŚĆ O ZDROWIE I BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE MIESZKAŃCÓW GMINY.

cel operacyjny	kierunki działań	czas realizacji
1. Zaspakajanie potrzeb w zakresie ochrony zdrowia i zdrowego stylu życia.	1. Zapewnienie mieszkańcom dostępu do świadczeń z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej. 2. Promocja zdrowia, zdrowego stylu życia, prowadzenie profilaktyki zdrowotnej, opracowywanie i realizowanie programów zdrowotnych. 3. Dbalność o profilaktykę prozdrowotną w przedszkolach i szkołach na terenie gminy. 4. Podejmowanie działań zmierzających do poszerzenia zakresu usług medycznych świadczonych na terenie gminy. 5. Zwiększenie oferty bezpłatnych badań profilaktycznych dla mieszkańców gminy. 6. Rozwój bazy rekreacyjnej i sportowej dostępnej dla mieszkańców.	działania ciągłe
2. Zwiększenie poczucia bezpieczeństwa mieszkańców gminy.	1. Współpraca z Policją, Prokuraturą i Sądem Rejonowym na rzecz przeciwdziałania przestępczości i zwiększenia poczucia bezpieczeństwa mieszkańców gminy. 2. Prowadzenie akcji informacyjnych, w tym w szczególności w środowisku seniorów, na temat zagrożeń przestępczością. 3. Podejmowanie inwestycji mających wpływ na poprawę bezpieczeństwa na drodze. 4. Rozwój systemu powiadamiania mieszkańców gminy o zagrożeniach z wykorzystaniem telefonii komórkowej i internetu.	działania ciągłe
3. Zapewnienie bezpieczeństwa na terenie placówek oświatowych	1. Uwrażliwianie rodziców i opiekunów uczniów na kwestie związane z prawidłowym i bezpiecznym zachowaniem się na terenie szkoły i w otoczeniu domowym.	działania ciągłe

i w otoczeniu domowym uczniów.	2. Podejmowanie działań mających na celu zwiększenie bezpieczeństwa dzieci w drodze do i ze szkoły. 3. Podejmowanie działań interwencyjnych i zapobiegawczych mających na celu eliminowanie zachowań o charakterze patologicznym w środowisku szkolnym. 4. Realizowanie programów profilaktyczno-edukacyjnych w placówkach oświatowych na temat uzależnień, przemocy w rodzinie, przestępczości i jej negatywnych skutków. 5. Integrowanie społeczności szkolnej, budowanie na terenie szkoły pozytywnych relacji uczniów z nauczycielami i rówieśnikami.	

MIERNIKI REALIZACJI CELU STRATEGICZNEGO 4.

miernik	jednostka miary	stan początkowy (2019 r.)	stan docelowy (2028 r.)	źródło danych	częstotliwość pomiaru
przedsięwzięcia w zakresie promocji zdrowia, profilaktyki zdrowotnej i aktywnego sposobu spędzania czasu wolnego	impreza	brak danych	w zależności od możliwości poszczególnych organizatorów	UG, NGO-s, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia	raz w roku
badania profilaktyczne mieszkańców, dzieci i młodzieży szkolnej	badanie	brak danych	w zależności od możliwości poszczególnych	UG, NGO-s, placówki oświatowe,	raz w roku

			organizatorów	placówki ochrony zdrowia	
przestępstwa i wykroczenia popełnione na terenie gminy, w tym z udziałem nieletnich	przestępstwo/wykroczenie	18 postępowań przygotowawczych 989 wykroczeń bez udziału nieletnich	14 postępowań przygotowawczych 850 wykroczeń bez udziału nieletnich	Policja	raz w roku
liczba realizowanych programów profilaktyczno- edukacyjnych w szkołach oraz liczba osób nimi objętych	program/osoba	wg informacji z placówek oświatowych	wg informacji z placówek oświatowych	placówki oświatowe, PPP	raz w roku
liczba i wartość zrealizowanych inwestycji w celu poprawy bezpieczeństwa na drodze	inwestycja/zł	dane Referatu Gospodarki Komunalnej, Inwestycji i Środków Zewnętrznych UG	dane Referatu Gospodarki Komunalnej, Inwestycji i Środków Zewnętrznych UG	UG	raz w roku

CEL STRATEGICZNY 4. – PODMIOTY ODPOWIEDZIALNE, PARTNERZY, ŹRÓDŁA FONSOWANIA

podmioty odpowiedzialne	partnerzy	źródła finansowania
Wójt, Rada Gminy, Urząd Gminy, Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespół Interdyscyplinarny, Straż Gminna placówki przedszkolne, placówki oświatowe, jednostki sportowo-rekreacyjne, świetlice.	Policja, Prokuratura Rejonowa, Sąd Rejonowy, kuratorzy sądowi, Straż Pożarna, placówki ochrony zdrowia, społeczność lokalna	budżet samorządowy i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze Unii Europejskiej, środki organizacji pozarządowych, sponsorzy indywidualni.

CEL STRATEGICZNY 5. ROZWÓJ KADR POMOCOWYCH, PODNOSZENIE EFEKTYWNOŚCI WSPARCIA, WZMACNIANIE DIALOGU SPOŁECZNEGO

cel operacyjny	kierunki działań	czas realizacji
1. Wzmacnianie kadr i służb pomocowych, podnoszenie jakości i efektywności świadczonych usług.	1. Doskonalenie kadr pomocy społecznej poprzez zapewnienie środków na szkolenia i inne formy doskonalenia zawodowego. 2. Zapewnienie właściwych warunków pracy umożliwiających sprawną i efektywną obsługę beneficjentów systemu pomocy społecznej. 3. Rozwój usług elektronicznych w obszarze wsparcia społecznego. 4. Pozyskiwanie środków zewnętrznych na realizację zadań z zakresu polityki społecznej. 5. Rozwijanie współpracy różnych podmiotów w celu skuteczniejszego wsparcia osób uzależnionych oraz ich rodzin. 6. Realizowanie zadań służących rozwiązywaniu problemów społecznych przy współpracy z jednostkami funkcjonującymi na terenie gminy	działania ciągłe
2. Wspieranie instytucji	1. Inicjowanie działań zmierzających do włączania się mieszkańców w życie społeczne	

społeczeństwa obywatelskiego i rozwijanie dialogu społecznego.	gminy. 2. Realizowanie przy współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz innymi partnerami projektów służących aktywizacji społecznej i zawodowej mieszkańców, w tym współfinansowanych z funduszy zewnętrznych. 3. Promowanie działalności organizacji pozarządowych oraz udzielanie im pomocy w pozyskiwaniu środków z innych niż budżet gminy źródeł finansowania. 4. Podejmowanie inicjatyw mających na celu wzmacnianie dialogu władz samorządowych z mieszkańcami. 5. Poszerzanie dostępu informacyjnego do planowanych przez samorząd zamierzeń o charakterze społecznym i gospodarczym.	

MIERNIKI REALIZACJI CELU STRATEGICZNEGO 5.

miernik	jednostka miary	stan początkowy (2019 r.)	stan docelowy (2028 r.)	źródło danych	częstotliwość pomiaru
liczba szkoleń i innych form doskonalenia zawodowego, w których uczestniczyła kadra pomocy społecznej,	szkolenie	12	20	OPS	2 razy w roku
liczba organizacji pozarządowych w gminie, w tym funkcjonujących w obszarze polityki społecznej	organizacja	3	3	UG, NGO-s, OPS	raz w roku
liczba wspólnych przedsięwzięć	przedsięwzięcie	wg danych UG,	wg danych UG,	UG, OPS, ZI,	raz w roku

różnych podmiotów podejmowanych w celu rozwiązywania problemów społecznych		OPS, ZI, GKRPA, NGO-s	OPS, ZI, GKRPA, NGO-s	GKRPA, NGO-s	
liczba wspieranych przez samorząd gminy organizacji pozarządowych	organizacja	15	15	UG, LKS, OSP	raz w roku
liczba spotkań przedstawicieli samorządu gminy z mieszkańcami.	spotkanie	20	20	UG, rady sołeckie	raz na kwartał

CEL STRATEGICZNY 5. – PODMIOTY ODPOWIEDZIALNE, PARTNERZY, ŹRÓDŁA FONSOWANIA

podmioty odpowiedzialne	partnerzy	źródła finansowania
Wójt, Rada Gminy, Urząd Gminy, Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespół Interdyscyplinarny, Straż Gminna, placówki oświatowe, jednostki sportowo-rekreacyjne, świetlice.	Policja, Prokuratura Rejonowa, Sąd Rejonowy, kuratorzy sądowi, Straż Pożarna, placówki ochrony zdrowia, społeczność lokalna organizacje pozarządowe, Kościół, społeczność lokalna	budżet samorządowy i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze Unii Europejskiej, środki organizacji pozarządowych, sponsorzy indywidualni.

3. PROGNOZA ZMIAN

Do oceny stopnia wdrożenia wyznaczonych w strategii działań zostaną wykorzystane sformułowane powyżej mierniki realizacji celów. W miarę rozwoju systemu monitorowania dokumentu będą mogły zostać zidentyfikowane nowe wskaźniki, które w odpowiedni sposób będą charakteryzowały przebieg realizacji podejmowanych działań. Wdrożenie projektowanych działań zaplanowanych w ramach poszczególnych celów strategicznych wypracowanych w niniejszym dokumencie powinno przyczynić się do osiągnięcia przedstawionych w poniższym zestawieniu zmian.

Zmianą społeczną, jak definiuje to Piotr Sztompka, autor licznych opracowań z zakresu socjologii, skupiający swoje zainteresowania naukowe wokół zagadnień zmian społecznych oraz koncepcji systemu społecznego, jest „(...) różnica między stanem systemu społecznego (grupy, organizacji) w jednym momencie czasu i stanem tego samego systemu w innym momencie czasu”.¹

cel strategiczny	prognoza zmian
CEL STRATEGICZNY 1. POPRAWA JAKOŚCI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW – PRZECIWDZIAŁANIE UBÓSTWU, BEZROBOCIU I BEZDOMNOŚCI	- ograniczenie zagrożeń mających wpływ na utrwalanie się zjawiska marginalizacji i wykluczenia społecznego, - poprawa sytuacji osób ubogich, - podniesienie kompetencji zawodowych osób bezrobotnych i zwiększenie ich szans na podjęcie zatrudnienia - zwiększenie liczby osób zaktywizowanych zawodowo, - zmniejszenie skali zjawiska tzw. dziedziczenia bezrobocia, - zmniejszenie liczby osób bezrobotnych, - eliminowanie zjawiska dyskryminacji ze względu na płeć na rynku pracy, - zmniejszenie liczby beneficjentów pomocy społecznej
CEL STRATEGICZNY 2. PRACA NA RZECZ RODZINY – PRZECIWDZIAŁANIE UZALEŻNIENIOM I PRZEMOCY W RODZINIE	- sprawnie funkcjonujący system wsparcia rodzin, dzieci i młodzieży, uprzedzający sytuacje kryzysowe i zapewniający różnorodne formy pomocy, m.in. w kształceniu i wszechstronnym rozwoju, - sprawny system profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień oraz przemocy w rodzinie, - spadek liczby rodzin zmagających się z problemami opiekuńczo-wychowawczymi,

¹ Piotr Sztompka, Stawanie się społeczeństwa: pomiędzy strukturą a zmianą, (w:) Joanna Kurczewska (red.), Zmiana społeczna. Teoria i doświadczenia polskie, Warszawa 1999, IFiS PAN, ss. 41-42.

	- podniesienie kompetencji w zakresie właściwego wypełniania ról rodzicielskich, - zwiększenie dostępności wsparcia dla rodzin, - podniesienie jakości kształcenia w placówkach oświatowych, - zwiększenie szans edukacyjnych dla dzieci mających problemy w nauce, - poszerzenie wiedzy mieszkańców w zakresie profilaktyki uzależnień, - zwiększenie dostępności wsparcia dla osób uzależnionych i współuzależnionych, - zmniejszenia skali przemocy w rodzinie,
CEL STRATEGICZNY 3. PODNIESIENIE JAKOŚCI ŻYCIA OSÓB STARSZYCH ORAZ OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH	- zwiększenie udziału seniorów i osób dotkniętych niepełnosprawnością w życiu społecznym i zawodowym, - podniesienie atrakcyjności oferty w zakresie możliwości spędzania czasu wolnego przez osoby starsze i niepełnosprawne, - zapobieganie wykluczeniu społecznemu cyfrowemu osób starszych i niepełnosprawnych, - zwiększenie udziału seniorów i osób niepełnosprawnych w życiu społecznym, - podniesienie jakości usług świadczonych osobom starszym i niepełnosprawnym, - poprawa komfortu funkcjonowania osób starszych i niepełnosprawnych w środowisku, - pełniejsza integracja seniorów i osób niepełnosprawnych ze środowiskiem.
CEL STRATEGICZNY 4. DBAŁOŚĆ O ZDROWIE	- zwiększenie liczby mieszkańców aktywnych fizycznie

I BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE MIESZKAŃCÓW GMINY.	i stosujących się do zasad zdrowego trybu życia, - zmniejszenie zagrożenia przestępczością, - zwiększenie bezpieczeństwa uczniów na terenie placówek oświatowych, - zwiększenie poczucia bezpieczeństwa mieszkańców gminy,
CEL STRATEGICZNY 5. ROZWÓJ KADR POMOCOWYCH, PODNOSZENIE EFEKTYWNOŚCI WSPARCIA, WZMACNIANIE DIALOGU SPOŁECZNEGO.	- podniesienie profesjonalizmu kadry pomocy społecznej, - podniesienie jakości świadczonych usług, - większa aktywność społeczna mieszkańców gminy, - wzrastająca liczba inicjatyw lokalnych.

4. RAMY FINANSOWE

Ustawa o pomocy społecznej (Art. 16b ust. 2 pkt 3 lit. c) nakłada obligatoryjny wymóg określenia ram finansowych strategii. Są one przedstawione w poniższej tabeli. Każdy podmiot z terenu gminy będący realizatorem zadań w ramach strategii planuje środki finansowe niezbędne do ich prawidłowej realizacji. Nie stanowią one jedynie części składowej budżetu gminy, ale są to także dotacje ze źródeł zewnętrznych pozyskiwanych samodzielnie przez realizatorów. Źródłem finansowania działań przewidzianych do realizacji w niniejszej strategii będą: budżet gminy; budżet państwa; środki Europejskiego Funduszu Społecznego.

Tabela 60. Ramy finansowe Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Lubomia na lata 2021-2028

szacunkowa wielkość wydatków (w zł) w poszczególnych latach							
2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
1 345 126	1 412 382	1 413 000	1 413 000	1 413 000	1 413 000	1 413 000	1 553 620

5. WDROŻENIE STRATEGII, MONITOROWANIE JEJ REALIZACJI, EWALUACJA

Koordinatorem realizacji działań wyznaczonych w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Lubomia na lata 2021-2028 będzie Ośrodek Pomocy Społecznej wraz z jego Kierownikiem. Zespół monitorujący postęp wdrażania zapisów strategicznych, w którego skład wejdą m.in.: przedstawiciele podmiotów realizujących strategię i współdziałających w jej realizacji, w tym pracownicy Ośrodka Pomocy Społecznej, będzie oceniał poziom wdrożenia zapisów strategicznych i przedstawiał ocenę skuteczności polityki społecznej prowadzonej w gminie Wójtowi i Radzie Gminy, sugerując przyjęcie proponowanych rozwiązań (np. programów celowych) oraz, w przypadku stwierdzenia istotnych zmian społecznych, podjęcie ewentualnych działań korygujących, mających na celu aktualizację obowiązującej strategii. Pierwsza ocena nastąpi po dwóch latach wdrażania założeń strategii i zostanie przygotowana w formie raportu monitoringowego.

Do oceny stopnia wdrożenia wyznaczonych działań zostaną wykorzystane m.in. sformułowane w dokumencie mierniki realizacji celów. W miarę rozwoju systemu monitorowania dokumentu będą mogły zostać zidentyfikowane nowe wskaźniki, które w odpowiedni sposób będą charakteryzowały przebieg realizacji podejmowanych działań.

Dane zebrane i opracowane w procesie monitoringu posłużą do ewaluacji strategii, której ogólnym celem jest podwyższanie stopnia adekwatności, efektywności i znaczenia rezultatów wynikających z realizacji strategii. Głównym zadaniem ewaluacji jest dążenie do stałego ulepszania skuteczności i efektywności interwencji, rozumiane nie tylko jako pozytywne efekty społeczne lub gospodarcze związane bezpośrednio ze strategią, lecz także jako zwiększenie przejrzystości i promowania działań podejmowanych przez władze lokalne.

6. PROGRAMY I PROJEKTY

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Lubomia na lata 2021-2028 będzie realizowana w szczególności poprzez poniżej wymienione programy:

1. Gminny Program Wspierania Rodziny;
2. Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie;

3. Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
4. Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Lubomia;
5. Program współpracy Gminy Lubomia z organizacjami pozarządowymi prowadzącymi działalność pożytku publicznego;

W ramach strategii mogą być realizowane projekty, które odzwierciedlają potrzeby oraz zamierzenia gminy i jej mieszkańców. Ich realizacja jest niezwykle wskazana, ale należy zaznaczyć, iż możliwa będzie dopiero wtedy, gdy ich wnioskodawcy pozyskają niezbędne środki finansowe. Prezentowane poniżej projekty powstały w trakcie prac nad strategią. Ich autorami są przedstawiciele instytucji z terenu gminy.

Projekt: „Aktywizacja społeczno-zawodowa osób starszych.”

Wnioskodawca projektu:

Ośrodek Pomocy Społecznej, ul. Korfantego 71, 44-360 Lubomia.

Cel główny projektu:

Włączenie w aktywność społeczno-środowiskową osób 60+, zapewnienie integracji ze środowiskiem, organizowanie zajęć w czasie wolnym.

Miejsce realizacji projektu:

Budynek OPS-u, sale GOKSiR-u, siłownie na powietrzu.

Beneficjenci projektu:

Osoby 60+, szczególnie z niskimi dochodami.

Partnerzy:

GOKSiR, placówki oświatowe (wolontariusze).

Czas realizacji projektu:

Lata 2022-2025.

Projekt: „Inter-Międzypokoleniowy.”

Wnioskodawca projektu:

Ośrodek Pomocy Społecznej, ul. Korfantego 71, 44-360 Lubomia.

Cel główny projektu:

Integracja osób starszych z dziećmi i młodzieżą, wspólna nauka: nowoczesnych form życia z formami z przeszłości (komputery, gotowanie, ziołolecznictwo) poprzez zaangażowanie młodzieży szkolnej i wolontariuszy.

Miejsce realizacji projektu:

Budynek OPS-u i sale GOKSiR-u.

Beneficjenci projektu:

Osoby 60+, dzieci i młodzież szkolna.

Partnerzy:

Placówki oświatowe, GOKSiR, Koła Gospodyń Wiejskich, Koło Emerytów i Rencistów.

Czas realizacji projektu:

Lata 2023-2025.

Projekt: „Powrót do społeczności lokalnej.”

Wnioskodawca projektu:

Ośrodek Pomocy Społecznej, ul. Korfantego 71, 44-360 Lubomia.

Cel główny projektu:

Pomoc osobom starszym, schorowanym, niepełnosprawnym w prawidłowym funkcjonowaniu, podnoszenie jakości ich życia (by osoby te cieszyły się życiem pomimo stanu zdrowia), w razie potrzeby i możliwości uaktywnianie tych osób poprzez działania wolontariuszy

Miejsce realizacji projektu:

Budynek OPS-u, miejsce zamieszkania beneficjentów.

Beneficjenci projektu:

Osoby starsze, schorowane, niepełnosprawne, samotne, wymagające pomocy innych osób.

Partnerzy:

WZOZ Lubomia, WZOZ Syrynia, Poradnia Rehabilitacyjna.

Czas realizacji projektu:

Lata 2022-2026.

Projekt: „Program dla szkół.”

Wnioskodawca projektu:

Szkoła Podstawowa im. Brunona Strzałki, ul. Szkolna 2, 44-360 Lubomia.

Cel główny projektu:

Kształtowanie zdrowych nawyków żywieniowych dzieci poprzez zwiększenie spożycia owoców, warzyw oraz mleka i przetworów mlecznych w codziennej diecie, a także propagowanie zdrowego odżywiania.

Miejsce realizacji projektu:

Szkoła Podstawowa w Lubomi.

Beneficjenci projektu:

Uczniowie klas I-V Szkoły Podstawowej im. Brunona Strzałki w Lubomi.

Partnerzy:

Andersen Poland Sp. z o.o., ul. Kolbego 14a, Oświęcim.

Czas realizacji projektu:

Lata 2019-2023.

Projekt: „Owoce w szkole.”

Wnioskodawca projektu:

Szkoła Podstawowa im. Romana Dworczaaka i dr Anny Wróbel w Syryni, ul. Powstańców Śląskich 26, 44-361 Syrynia.

Cel główny projektu:

Propagowanie wśród dzieci zdrowych nawyków żywieniowych poprzez udostępnianie produktów mlecznych oraz owocowo-warzywnych.

Miejsce realizacji projektu:

Szkoła Podstawowa w Syryni.

Beneficjenci projektu:

Uczniowie klas I-V (182) Szkoły Podstawowej im. Romana Dworczaaka i dr Anny Wróbel w Syryni.

Czas realizacji projektu:

W trakcie trwania roku szkolnego.

UWAGI KOŃCOWE

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Lubomia na lata 2021-2028 ma charakter otwarty i elastyczny. Oznacza to, że poszczególne jej elementy w trakcie realizacji mogą być modyfikowane, zmienione i dostosowane do sytuacji społecznej.

Autorzy dokumentu pragną złożyć serdeczne podziękowania wszystkim, którzy uczestniczyli w jego budowie, przyczyniając się do identyfikacji problemów społecznych występujących w gminie. Jednocześnie chcą wyrazić nadzieję na dalszą współpracę w realizacji zapisów strategii.

SPIS DIAGRAMÓW, TABEL I WYKRESÓW**Diagramy**

Diagram 1. Obszary analizy SWOT	81

Tabele

Tabela 1. Profil respondentów ankiety „Problemy społeczne w opinii mieszkańców”	4
Tabela 2. Profil respondentów ankiety „Równość szans kobiet i mężczyzn”	4
Tabela 3. Struktura wiekowa ludności gminy w latach 2017-2019.....	20
Tabela 4. Ruch naturalny ludności gminy w latach 2017-2019.....	20
Tabela 5. Ruch migracyjny ludności w latach 2017-2019.....	20
Tabela 6. Infrastruktura techniczna w gminie w 2019 r.....	21
Tabela 7. Użytki rolne, lasy i grunty leśne	22
Tabela 8. Indywidualna działalność gospodarcza mieszkańców gminy w latach 2017-2019	23
Tabela 9. Najważniejsze inwestycje zrealizowane w gminie w latach 2017-2019.....	23
Tabela 10. Zasoby mieszkaniowe w gminie w latach 2017-2019	24
Tabela 11. Dodatki mieszkaniowe przyznane w gminie w latach 2017-2019.....	25
Tabela 12. Placówki wychowania przedszkolnego w gminie w roku szkolnym 2019/2020 ...	25
Tabela 13. Placówki oświatowe w gminie w roku szkolnym 2019/2020.....	26
Tabela 14. Placówki kultury w gminie w 2019 r.	27
Tabela 15. Wykaz dziecięcych zespołów tanecznych w gminie w 2019 r.....	27
Tabela 16. Wykaz chórów w gminie w 2019 r.	28
Tabela 17. Wykaz zespołów folklorystycznych w gminie w 2019 r.	28
Tabela 18. Zakłady opieki zdrowotnej, praktyki lekarskie i apteki w gminie w 2019 r.....	30
Tabela 19. Schorzenia dzieci i młodzieży w wieku 0-18 lat z gminy w 2019 r.....	31
Tabela 20. Schorzenia pacjentów w wieku 19 i więcej lat korzystających z POZ w gminie w 2019 r.	31
Tabela 21. Profilaktyka zdrowotna dzieci i młodzieży z gminy w 2019 r.	32
Tabela 22. Sport i rekreacja w 2019 r.	33
Tabela 23. Stan zatrudnienia w OPS-ie oraz potrzeby w tym zakresie na koniec 2019 r.....	38
Tabela 24. Wykształcenie kadry OPS-u oraz potrzeby w tym zakresie na koniec 2019 r.	39
Tabela 25. Środki finansowe wydatkowane przez gminę na pomoc mieszkańcom w latach 2017-2019	39
Tabela 26. Beneficjenci pomocy społecznej w gminie w latach 2017-2019.....	40
Tabela 27. Struktura wiekowa beneficjentów pomocy społecznej w gminie w 2019 r.	40
Tabela 28. Aktywność zawodowa beneficjentów pomocy społecznej w gminie w 2019 r.	41
Tabela 29. Powody przyznania pomocy społecznej w gminie w latach 2017-2019	41
Tabela 30. Formy wsparcia udzielanego w gminie przez OPS w latach 2017-2019	43
Tabela 31. Asystenci rodziny w gminie w latach 2017-2019.....	44
Tabela 32. Skierowania i pobyt mieszkańców w domach pomocy społecznej w latach 2017-2019	44
Tabela 33. Karta Dużej Rodziny w gminie w latach 2017-2019.....	45
Tabela 34. Świadczenia rodzinne w gminie w latach 2017-2019.....	45
Tabela 35. Rodzaj świadczeń rodzinnych przyznanych w gminie w latach 2017-2019.....	46
Tabela 36. Świadczenia alimentacyjne przyznane w gminie w latach 2017-2019	48
Tabela 37. Jednostki wsparcia spoza gminy, z oferty których korzystali mieszkańcy gminy w 2019 roku	49
Tabela 38. Działalność PCPR- w odniesieniu do mieszkańców gminy w zakresie pieczy zastępczej w latach 2017-2019	53
Tabela 39. Wykaz organizacji pozarządowych w gminie.....	54
Tabela 40. Parafie rzymskokatolickie na terenie gminy.....	55
Tabela 41. Stan bezrobocia w gminie w latach 2017-2019	59
Tabela 42. Stopa bezrobocia rejestrowanego w powiecie, województwie i w kraju w latach 2017-2019	59
Tabela 43. Bezrobotni w gminie na koniec 2019 roku według wieku, czasu pozostawania bez pracy, stażu pracy i wykształcenia.....	59

Tabela 44. Liczba rodzin i osób korzystających z pomocy OPS-u z powodu bezdomności w latach 2017-2019.....	62
Tabela 45. Opłaty z zezwoleń na sprzedaż alkoholu w gminie w latach 2017-2019	62
Tabela 46. Środki finansowe przeznaczone w gminie w latach 2017-2019 na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień oraz przemocy w rodzinie.....	63
Tabela 47. Liczba członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w latach 2017-2019	63
Tabela 48. Działalność GKRPA w latach 2017-2019 w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień w gminie.....	63
Tabela 49. Działania podjęte w gminie przez GKRPA w latach 2017-2019 w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemu przemocy w rodzinie	64
Tabela 50. Działalność Zespołu Interdyscyplinarnego w gminie Lubomia w latach 2017-2019	66
Tabela 51. Udział kobiet w liczbie ludności gminy w latach 2017-2019	68
Tabela 52. Udział kobiet w liczbie bezrobotnych w gminie w latach 2017-2019	68
Tabela 53. Negatywne zachowania oraz zjawiska patologiczne występujące w społeczności uczniowskiej w roku szkolnym 2019/2020	73
Tabela 54. Dysfunkcje i patologie stwierdzone w rodzinach uczniów w roku szkolnym 2018/2019.....	74
Tabela 55. Osoby w wieku poprodukcyjnym w strukturze ludności gminy w latach 2017-2019	75
Tabela 56. Rodziny w gminie korzystające z pomocy społecznej w formie usług opiekuńczych w latach 2017-2019	76
Tabela 57. Rodziny w gminie korzystające z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności w latach 2017 -2019.....	78
Tabela 58. Orzeczenia o niepełnosprawności lub o stopniu niepełnosprawności wydane mieszkańcom gminy w latach 2017-2019.....	78
Tabela 59. Dofinansowanie rehabilitacji przyznane mieszkańcom gminy Lubomia w latach 2017-2019	79
Tabela 60. Ramy finansowe Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Lubomia na lata 2021-2028	112

Wykresy

Wykres 1. Jak Pani/Pan ocenia ofertę edukacyjną szkół w gminie?.....	29
Wykres 2. Jaka jest według Pani/Pana atrakcyjność oferty kulturalnej w gminie?	30
Wykres 3. Jak Pani/Pan ocenia dostępną w gminie ofertę w zakresie ochrony zdrowia?	33
Wykres 4. Jak Pani/Pan ocenia dostępną w gminie ofertę w zakresie sportu i rekreacji?.....	36
Wykres 5. Czy czuje się Pani/Pan bezpiecznie w miejscu zamieszkania?	37
Wykres 6. Jakie problemy, niekorzystne zjawiska najbardziej uciążliwie występują w gminie? ..	56
Wykres 7. Jak Pani/Pan ocenia realizowane w gminie działania w zakresie przeciwdziałania ubóstwu?	57
Wykres 8. Jak Pani/Pan ocenia komunikację między władzami samorządowymi a mieszkańcami?	58
Wykres 9. Jak Pani/Pan ocenia realizowane w gminie działania w zakresie przeciwdziałania bezrobociu?	61
Wykres 10. Jak Pani/Pan ocenia realizowane w gminie działania w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom?	64
Wykres 11. Czy zna Pani/Pan przypadki przemocy w rodzinie na terenie gminy lub o nich słyszała/słyszał?	65
Wykres 12. Czy Pani/Pan zdaniem istnieje ryzyko nasilenia się problemu przemocy w rodzinie na terenie gminy?	65
Wykres 13. Kto jest wg Pani/Pana bardziej zagrożony dyskryminacją ze względu na płeć? ..	69
Wykres 14. Czy spotkała się Pani/ spotkał się Pan z przypadkami dyskryminacji ze względu na płeć w gminie lub o nich słyszała/ słyszał?	70
Wykres 15. Jaka Pani/Pana zdaniem może być skala problemu nierówności płci w gminie?	70

Wykres 16. Czy wg Pani/Pana powinno się podejmować w gminie działania na rzecz równości szans kobiet i mężczyzn lub w celu przeciwdziałania dyskryminacji ze względu na płeć?	71
Wykres 17. Czy Pani/Pana zdaniem w działaniach realizowanych na terenie gminy uwzględnia się potrzeby osób starszych i niepełnosprawnych?	80